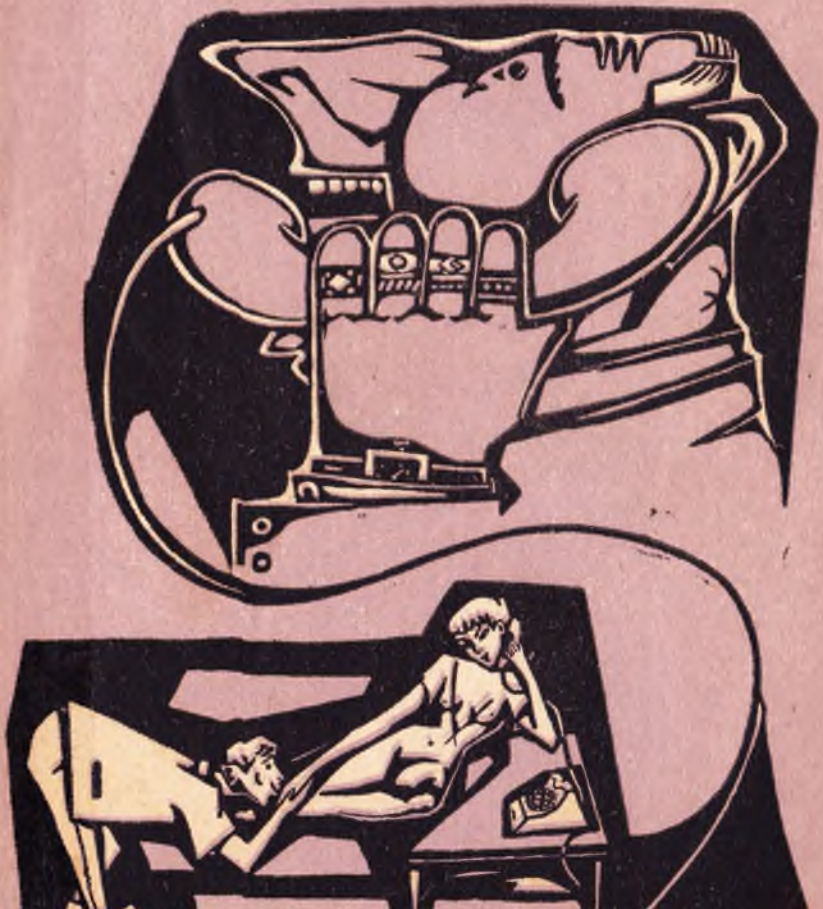
SOSYETE

ADNAN VELİ

Akbaba
MİZAH YAYINLARI

Ondördüncü
Kitabını
Sunar

SOSYETE

MİZAH HİKÂYELERİ

ADNAN VELİ

Bu kitabı, değerli Özger Gökçe'ye ithaf ediyorum.
A. V.

SOSYETE

— Alo... Alo... Evet, benim....

Benim efendim. Canım benim diyorum işte. Laman Çiğyemez benim diyorum... Evet.. Buyurun söyleyin... Kim dediniz? Tanıyamadım efendim... Sabahattin bey mi? Hangi Sabahattin bey?. Pek hatırlıyamıyorum... Evet... Evet efendim. Cavidan'ın düğününe gitmiştim... Evet, kocamla beraber gitmiştim. Karşılaştık mı? Sizinle mi?. Kim vardı yanınızda? Anlıyamadım. Ha, evet, Nüveyreyi tanırım.. Elbette canım.. Çok iyi arkadaşımdır... Eskiden beri... Ama sizin onun yanında olduğunuzu pek hatırlıyamıyorum. İhtimal dikkat etmedim. Peki öyle olsun. Evet... Ne istediğinizi öğrenebilir miyim?. Efendim? Anlıyamadım... Benimle görüşmek mi istiyorsunuz?. Ne hakkında?. Evet!.. Evet beyefendi!. Ha, şu mesele... Ama bakın bir şey var şimdi. Vallahi ben sizin kim olduğunuzu pek anlıyamadım. Sizi daha iyi tanımam için lûtfen biraz kendinizden bahseder misiniz? Dinliyorum efendim.. Kim dediniz? Hayır kimin akrabası olduğunuzu anlıyamadım. Evet, Akis mecmuası sizden bahsedebilir. Ne olmuş? Çok zengin mi diyormuş. Bir daha söyler misiniz kimin akrabası olduğunuzu?. Ha, anladım. Eveeeeet, Evet... Çok hürmetim vardır. efendim. Çok muhterem zattır. Tabiî eskiden beri tanışırız. Şüphesiz beyefendi. İnsanın ismi böyle adî dedikodulara karışmamalı ama oldu bir kere... Peki beyefendi, siz şimdi onları bir kenara bırakın da biraz kendinizden bahsedin. Hayır, bilâkis dikkatle dinliyorum. İthalâtçılık dediniz, değil mi?.. Ne ithalâtçılığı?. Anladım, demir vesaire gibi şeyler... Evet, evet tabiî... Şüphesiz çok kazançlı bir iş ... Niçin bu işi bıraktınız?. Ha, zeytinyağı işini daha kârlı buldunuz?. Olabilir efendim. Yani... A elbette. Öyle bir şey söylemek istemedim... Ispanak mı dediniz?

Evet, o da fena bir iş değil. Tabiî çok kazançlı olduğunu anlıyorum. Yani büyük ölçüde taahhüt işleri... Zaten şehirde ispanak piyasası denilen şey.. Hayır sözünüzü kesmiş değilim. Sizi dinliyorum efendim. Evet... Evet beyefendi. Gördüm. Gazetede resimlerini görmüştüm. Gümrüğe son gelen Cadillac'lardan bahsetmiyor musunuz? Şüphe yok efendim. Gazetelerin neşriyatı, pek bir şey ifade etmez. Tabiî tabiî.. Çok haklısınız. Kolayca halledilecek iş.. Yaparlar efendim, niçin yapmasınlar?. Elbette.. Tabiî söylemelisiniz.. Parti için canını feda edercesine çalışan insanın kırk yılda bir küçük bir işi çıkmış.. Hem de o kadar ehemmiyetsiz bir iş ki... Evet... Çok hoş... Vallahi ömür. Anlamadım. Ha evet, orası öyle.. Çok doğru... Şu ölümlü dünyada... Elbette... Hiç şüphe yok beyefendi... Dinliyorum. Bilâkis çok iyi dinliyorum. Bilâkis çok iyi dinliyorum. Evet?!.. Söyliyebilirsiniz. Hayır, çekinmenize ihtiyaç yok. Herkes dilediğini düşünmekte hürdür... Söyleyin. Hımmm... Aşk hakındaki fikirlerimi soruyorsunuz, öyle mi?.. Bilmem amma, bu sual biraz damdan düşer gibi oldu galiba... Hayır, çekingenlik meselesi değil... Biliyorsunuz ben evliyim... Kocam Almanyaya gitti diye... Yok yok yanlış anlamış olamam. Rica ederim. Bir dakika sözümü kesmeyin.. Evet, Almanyada on gün kalacak. Şubat başlarında döner sanıyorum.. Peki, öyleyse niçin aşka dair düşüncelerimi soruyorsunuz. Yani umumî olarak öğrenmek istiyorsunuz, öyle mi?. Alo... Aloooo!... Hay Allah yine kesildi. Vallahi bu telefonlar insanı illet ediyor.. Alo... Alo... Sabahattin bey. Birdenbire kesildi de. Alo şimdi sesimi duyuyor musunuz? Beyefendi, şu İstanbulun telefonlarını bir türlü yola koyamadılar gitti. İnsanı sinirlendirmekten başka faydası olmuyor. Evet, ne diyordum efendim? Ha, sormuştunuz... Aşk meselesi değil mi?. Vallahi efendim, bana kalırsa aşk, mektep çağlarında hoş olan, ama netice itibariyle boş olan acayip heyecanlar silsilesidir. Daha doğrusu, nasıl anlatayım bilmem ki... Bakın birçok arkadaşım vardır. Hemen hemen hepsi aşk izdivacı yapmıştır. Ve hemen hemen hiç birisi mesut olamamıştır. Halbuki ben, sevmeden evlendim, şimdi çok mesudum. Meselâ bir kunduracı ailesi kadar bolluk ve re-

fah içindeyim. Alo, sesimi duyuyor musunuz, değil mi?. Ne diyordum. Evet işte böyle... Tabiî, şüphe yok efendim. Sizin de aşk hakkında fikirleriniz olabilir. Onlara da hürmet ederim. Anlamadım.. Afedersiniz, kelimeleri anlıyamıyorum. Beyefendi, biraz daha yavaş söyler misiniz? Siz esas nerelisiniz efendim? Gaziantepli mi?. Evet, anlaşılıyor. Çünkü şivenizde bir tuhaflık hissediyorum da.. Mühim değil efendim, hiç mühim değil. Evet, dinliyorum. Ne münasebet efendim, dikkatle dinliyorum... Ha orta boylusunuz demek ki. Kaç kilo dediniz? 104 kilo mu? Yooo, pek fazla sayılmaz. Erkek için mühim değildir tabiî... Hayır, bilâkis, köstek erkeğe çok yakışır. Saat kösteğini demiyor musunuz? Evet tabiî bilirim...

Dişleriniz mi dediniz? Üst sıra tamamiyle altın mı?.. Vallahi bilmem ki... Gülünce falan nasıl görünüyor acap? Tabiî sizin arzunuza bağlı efendim... Nerede apartman alacağınızı söylüyorsunuz? Şişlide mi?. Ha anladım. Tam tramvay durağındaki uzun apartmanı... Güle güle oturun efendim. Garajı olup olmadığını bilmiyorum amma, o civarda çok garaj bulunur. Tabiî, şüphe eder miyim hiç? Ağzının tadını bilen, elbette viski içer. Çok şakacısınız beyefendi! Anlıyorum, tabiî anlıyorum, siyasî hayata niçin atılmıyorsunuz bilmem ki... Ne münasebet efendim. Memlekete hizmet etmek, zahmetli bir iş de olsa, insana şerefi yeter... Yok yanlış anlamayın, hizmet etmiyorsunuz demiyorum. Bu hizmetiniz ticaret sahasında kalmasın da, siyasî sahada da, muhalefet sizden faydalansın demek istiyorum. 1958 de olacak galiba... Evet, iki sene kadar var. Eminim kazanacağınızdan... Muhitinizde bu kadar sevildikten sonra... Kimle aranızdan su sızmaz dediniz? Sahi mi?. Bir dediğinizi iki yapmıyor demek?.. Tabiî, nasıl şüphe edebilirim? Onun her dediği olur. Çok nüfuzlu şahsiyet... Ah, ah bilmez miyim beyefendi... Onların geceyi gündüze katarak çalışmaları olmasa, vallahi bugünkü refahın yüzde birini bile bulamayız. Ne kadar dua etsek azdır... Tabiî sizi de göreceğiz. Orası muhakkak... Bütün kalbimle temenni ediyorum beyefendi. Görüşmek mi?. Benimle mi görüşmek istiyorsunuz?.. Vallahi bilmem ki, kocam burada

yokken ben umumiyetle pek dışarı çıkmıyorum. Tabii, dedikodudan çekinirim. Benim hakkımda pek bir şey söyliyemezler amma, yine de çekinirim. Çıkmıyorum efendim, dışarı çıkmıyorum. Siz mi gelmek istiyorsunuz? Ama nasıl olur. Kocam evde yokken erkek arkadaşlarımın ziyareti par prensip doğru değildir. Sizin samimiyetinizden şüphe eden kim canım? Elbette... Üç beş lâkırdıdan bir şey çıkmaz amma... Vallahi bilmem ki... İki kiloluk bir kutu zeytin mi getireceksiniz? Ah, çok ömürsünüz Sabahattin bey... Aaa, ona, doğrusu çok teşekkür ederim. Hiç zahmet buyurmayın... Bir pırlanta küpe, şimdiki zamanda çok pahalı... Yok rica ediyorum, sizi fuzulî masrafa sokmak istemem. Ne diyeceğimi ben de bilemiyorum. Sizin nezaketinize karşı haşin davranmak pek gücüme gidiyor... Evet, bir kokteyl içmeği ben de isterim amma, dedim ya, dedikodu meslesi... Hayır hayır, öye değil... Bakın o noktada yanlış düşünüyorsunuz. Biliyorum, şöyle bir yarım saatlik ziyaret diyorsunuz değil mi?. Nasıl yapsak acaba? Şaşırdım kaldım. Sizi de kırmak istemiyorum. Peki, madem bu kadar ısrar ediyorsunuz. Bekliyeyim... Güzelliğimden mi bahsediyorsunuz? Yok canım, ben o kanaatte değilim. Ben kendimi bilmez miyim hiç? Arkadaşlara bakmayın siz. Onlar her vakit bana takılırlar. Sayılı güzellerdensin derler amma, ben o sözleri birer kompliman olarak kabul ederim. Peki dedim işte... Amma durun akşam üstü saat altıda olamaz. Yok yok.. Altı buçukta da olamaz. Yedide... Evet yedide mümkün... Çünkü saat 6 da banyoya girmek zorundayım. O hususu kat'iyen ihmal etmem. Banyodan da yediye çeyrek kala çıkarım. Evet 45 dakika kalırım. Saat tam yedide gelirseniz şöyle karşılıklı iki kadeh içmemiz mümkün olur. Peki Sabahattin bey. Peki... Zahmet olacak size... Bekliyorum. Rica ederim, ne demek? Evet yedide bekliyorum dedim. Çok cömertsiniz doğrusu.. Hattâ fazlasiyle bonkör... Ne lüzum var bu kadar külfete? Estağfurullah... Güle güle... Güle güle nonoşum. Ben de sizin...

(22.1.1956)

EV SAHİBİ

Sıvas'ın eşrafından Şerif Güleryüz, 2 numaralı dairenin zilini çaldı.

İçerden, muşambalara sürtüne sürtüne ilerleyen bir terlik sesi geldi, durdu:

— Kim o?..

— Ben, ben..

— Sen kimsin?

— Ev sahibisiyim ben!. Şerif, Şerif...

— Ha, Şerif Bey siz misiniz?...

— Ben, ben!..

Kapı aralandı. 50-55 yaşlarında, saçları yarı gri, yarı kırmızı, yeşil yün hırkalı bir kadın, merakla sordu:

— Hayırdır inşalah Şerif Bey, bir şey mi var?..

— Bey yok mu evde?

— Hanımla beraber Beyoğluna gittiler. Çocuklara falan yılbaşı hediyesi alacaklar da...

— Zahat kaçta gelir?

— Akşama gelirler...

— Ağşama mı? Hım...

Şerif Bey biraz düşündükten sonra:

— Valde! dedi. Benim sizden şikâyatim var.

— A, a!... Hayırdır işallah! Ne şikâyetiymiş o?

— Aptesanenin golunu çok çekiyonuz. Her bi seferinde bi deneke su gidiyo. Her adam girincek bunun golu çekilmez ki. İki üç sefer gullanmalı, soradan golunu çekmeli. Su parası çok oluyo. Hanımlan beye onu diycam.

— A, Şerif beyciğim, koskoca maliye müfettişi helânın nasıl kulanılacağını bilmez mi ayol?

— Belki bilmez valde.. Bu helâlar eski zaman helâlarına benzemez. Bunlar yeni çıkdı. Üsülünü bilmek lâzım. Ben buraları kiraya verirken içeriye bi de tarifesini asdımdı. Kimbilir ne oldu? Vallaha bilemem. Ağnadığıma bakılırsa, siz alafrenge helâ görmemişsiniz.

— A, a, üstüme iyilik sağlık! Niye görmiyelim a canım?

— Gormediniz belli.. Eğer kim gordünüzse tarif it bakalım, nasıl gullanırsınız?

— Tövbe estağfurullah. Ayol şimdi sana, sokak kapısının önünde, helâya nasıl girildiğini mi tarif edeceğim?

— Vallaha sen bilin valde.. Ağşama damat gelincek, ona da ağnat. Üç yüz elliye böyle gonfürlü portuman bulabilirse çıhsın. Bulamadı mıydı. Yılbaşının birinci günü buranın kirası 450 oluyo.

— Pekâlâ Şerif efendi. Akşama gelirler, ben de kendilerine anlatırım Helbet bir çaresini düşünürler.

— Eyi... Ben de yarın bi kez uğrayıp cüvabını alırım. Hadi, ısmarladık...

— Güle güle...

Şerif Güleryüz, kendi üstüne kapanan kapının önünde, biraz durup düşündü. Sonra ensesini kaşıyarak, ağır ağır merdivenleri çıkmaya başladı. Nefes nefese, 3 numaralı dairenin ziline parmağını bastı. Biraz bekledi. İçerden şuh bir kadın kahkahası duyuldu. Sonra ayak sesi yaklaştı. Kapı açıldı.

— Sabah şerifinen hayır ossun hanımıfendi...

— Bonjur Şerif bey, buyurun.

— Gocanız evde yoh mu?

— Yok.. Her sabah mağazaya gidiyor, biliyorsunuz.

— Hanımıfendi. Bi görüşmeğe geldim sizlen.

— Buyurun, içeriye girmez misiniz?

— Gocanız olmayıncak giremem. Biz namus için yaşarıh.

— Ya, öyle mi efendim?

— Helbette öyle ya...

— E, peki... Bir arzunuz varsa bana söyleyin, ben akşama kendisiyle konuşurum.

— Peki hanımfendi, Arzum şu. Siz burayı tutarkene bi garı, bi goca, bi de yizmetçi didiniz. Üç nüfus didiniz. Bi kere gocanızlan sizin nikâhınız, resmî daire nikâhı değelmiş...

— A, ne münasebet! Çok rica ederim, nasıl konuşuyorsunuz böyle?.. Beyoğlu Belediyesinde resmen evlendik

vallahi... Nikâhımızı da Cemâl Bey kıymıştı. Gidip sorun isterseniz.

— Ne diye sorıyım? Ben selbes gafalı adamım. Nikâhınıza garışmam. Emme başga mesele var. Siz üç nüfus dimişsiniz ya?

— Evet?

— Bura üç nüfustan fazla..

— Hiç bile fazla değil... Kim varmış fazla?

— Orasını bilemem. Üç nüfusun ayak sesi bu gader ses yapmaz.

— Ayol biz misafirsiz yapamayız ki... Bizde her daim gelen giden eksik olmaz.

— Ya! İşte ben de onu diyom.

— Peki, siz bundan ne diye rahatsız oluyorsunuz?

— Hanımefendi. Allah var. Biz bu portumanı paraynan yapdırdık.

— Biz de parayla oturuyoruz efendim.

— Paraylan oturuyorsunuz emme, üç nüfusun muşambıyı esgitmesi başga, yirmi nüfusun başga...

— Ha, siz muşamba için söylüyorsunuz yaâni?

— Helbet ya. Ben buranın bi gatını muşamba düşetmiye 700 gayme virdim. Yirmi nüfusun gundurasına muşamba mı dayanır?

— Vallahi bunu kocamla konuşsanız daha iyi olur.

— Gonuşurum. Yannız bi çif lâfım var. Buranın aylığı yılbaşının birinci gününden itibaren 450 oluyo.

— Ama bu teklifiniz kira kanununa aykırı değil mi?

— Ne aygırısı? Hangi gira ganunundan gonuşuyon sen? Gira ganunu râyiç fiyatına diyo. Râyiç fiyatına dimek, et fiyatına, yağ fiatına bakın da, o yolda gidin dimektir. Gira ganunu size mi yapılıyo?

— Valahi ben münakaşadan hiç hoşlanmam beyefendi. Akşama bizimkiyle konuşur, size yarın bir cevap veririm.

— Başüstüne. Ben yarın zabah uğrar, sorarım. Gocanla eyi gonuş. Bu rahatı başka yirde bulaman.

— Konuşurum.

— Hadi öyliyse, ısmarladık..

Şerif Güleryüz, ensesini kaşıya kaşıya tekrar merdivene doğruldu. Hayatından oldukça memnundu. Basamak-

ları ağır ağır çıktı. 4 numaranın ziline parmağiyle dokundu. Bir çocuk kapıyı açtı. Şerif Bey kaşlarını çatmış, bu kattaki konferansına da iyice hazırlanmıştı:

— Gızım! Abukat bey evde mi?

— Evde...

— Az bi şey çığır bana..

Küçük kız, içeriye seslendi:

— Baba!.. Eskici geldi...

Şerif Güleryüz bu lâfa içerledi.

— Eskici senin baban gibi olur be!.. Piç!..

Avukat Talât Bey bir koşu geldi:

— Vay efendim, buyursunlar. Şerif Beyciğim..

— Yok bey, girmiyorum. Gusura bakma, seni az bi şey rahatsız edecez.

— Buyurun, rica ederim

— Beyefendi Zâtınızdan iki şikâyetim var.

— Hayrola? Bir kusur mu ettik?

— Bey, duyduğuma nazaran sen yeni açılan kiracılar cemiyetine girmişin

— Evet?

— Sana bu işi yakıştıramadım ben..

— Neden yakıştıramadınız Şerif Bey?

— Beyim, kiracılar cemiyeti dimek, ev sahiplerini bi kaşşık suda boğduktan kelli, mallarını elinden alıp ve sahibini sokağa ataraktan süründürecek cemiyet dimektir.

— Yok, yok, yanılıyorsunuz doğrusu..

— Beyim, ben bilirim. Bunları gazeteler arşın arşın yazdıydı. O gader enayi değilik.

— Peki ikinci kabahatim neymiş Şerif bey?

— İkincisine gelincek, o hepsinden basgın.

— Neymiş ama o?

— Benim lâfım, hak lâfıdır. Duyduğuma nazaran, misafir odasının duvarına İsmet Paşanın resmini dakmışın.

— Takarım ya...

— İşte bu olmadı..

— Neden olmadı efendim?

— Ben evimin adını lekelemem. Sen burada ister gumar oynat, ister randefu evi işlet. Bunlara ben garışmam.

Emme İsmet Paşa'nın resmi ne dimek oluyo? Yangın çıksa vallaha etfaiye söndürmez be. Sen böyle işlerle oyuncak mı oynuyon?

— Ama Şerif beyefendi, sizin bu sözünüzün hiç bir hukuki mesnedi yok.

— Ne hukugundan gonuşuyon sen abukat bey? Huguk dediğin boşanma mahkemesinde olur. Ben İsmet Paşa diyom, sen hâlâ huguk diyon be!..

— Peki yâni neticede ne olacak Şerif bey?

— Yılbaşının başından itibaren portumanın kirası 450 oluyo...

— 450 mi? Peki o vakit İnönü'nün resmini takabilecek miyim?

— 450 yi verincek, helbet dakarsın.

Avukat Talât biraz düşündü. Dudaklarına bir gülümseme düştü:

— Peki, dedi. Size yarın bir cevap versem...

— Helbette!.. Yarın gene oğrarum. Eyice düşünüp daşının. Yarın cüvap isterim. Hadı, ısmarladık.

— Güle güle Şerif Bey...

Ardından kapı kapandı Şerif Bey merdivenleri inerken, kira farklarını, parmak hesabiyle hesaplamağa başlamıştı.

(26.12.1954)

DİZDAR PEKÇE

İki saattanberi, berber Jakos'un iskemlesinde oturmaktan, Dizdar Pekçe'nin müthiş canı sıkılmıştı. Ama, Fehamet Camgöz'ün kırkıncı yaş günü dâvetine gidebilmek için, buna katlanması gerekiyordu.

Evet, kırkıncı yaş günü... Bâzen türlü üzüntülerle, bâzen de sonsuz saadetlerle dolu günler, birer birer geçmiş; haftaları, ayları yıllar kovalamış ve hercai çocukluk çağlarının dünkü kadar yakın sayıldığı bir zamanda, telâffuzu bile kötü olan kırkıncı yaş, buruşmağa yüz tutan elleriyle gelip Fehamet'in kapısını çalıvermişti. Ama hayatın değişmez iradesini kabul etmemek?.. Fehamet de bunu büyük bir yürek rahatlığı ile karşılamamış mıydı?..

Otuz dokuza kadar olan yaşlar, hep «otuz» la başladığı için, bunu ifade etmek bir bakıma kolay oluyordu. Ama «otuz» larla alâkası resmen kesilen kadın, hayatından muhakkak bir şeyler kaybeder. Biraz eksilir, azalır, üstelik bunu da hisseder. Ama, Fehamet böyle düşünmüyordu. O, yaşamanın yaşla kayıtlı olmadığını, her insanın her çağda, başkalarından bir şeyler alabileceğini, onlara da bir şeyler verebileceğini kabul etmişti. Bu yüzden «duyduk duymadık demeyin, benim yaşım kırk oldu» diyerekten kendi apartmanında şenlikler tertiplemişti. Bugün dostları bir araya geldiği zaman, Fehamet kadehini havaya kaldıracak ve «ingilizce bilenler, bilmeyenlere anlatsın» diye mırıldanacak, sonra da;

— We are drinking at our happiness, diye haykıracaktı.

Biz şimdi Fehamet'i bırakalım, Dizdar Pekçe'ye gelelim:

Berberin iskemlesinde iki saattir bunalıp kalmıştı. Yanındaki iskemlede de Sevgi oturuyor, o da saçlarını yaptırıyordu. Dizdar'a dedi ki:

— Ah nonoşum, Güney'in başına gelenleri biliyor mu-

sun? Kız, çok bitkin halde...

— Hayırdır inşallah... Bir mal chance mi yoksa?..

— Hem de ne mal chance!..

Ama ona mehel... Bin defa söyledim, şu Todori'ye gitme, saçlarını ona yaptırma dedim.

— Peki ama, ne olmuş?..

— Ne olacak kardeşim. Bu Todori dedikleri adamın zaten zerre kadar estetiği yok. Üstelik moda ile de alâkası yok. Güney'ciğime permanant yaparken sen tut, yüksek voltajda bir cereyan ver.. Kızın saçları kavruluvermiş. Aman zaman demeye kalmadan, bütün kökler kurumuş. Saçları başlamış mı sapır sapır dökülmeğe.. Kızın iki gözü iki çeşme.. Ama ne fayda?.. Elini başına götürdükçe avucuna demet demet saç geliyormuş. Todori de ne yapacağını şaşırmış. Bir çığlık, bir kıyamet derken Güney bayılıvermiş. Kolonyalar, masajlar, friksiyonlar, ayıltabilene aşkolsun..

Dizdar Pekçe, bunu duyunca çok heyecanlandı:

— Sahi mi söylüyorsun? dedi. Vah vah vah... Allah kimseye böyle felâket vermesin kardeşim... Vallahi yürekler acısı... Ee, sonra?...

— Dahası var,dahası... Hemen sıhhî-imdat arabasını çağırmışlar. Güney'ciğimi Amerikan Hastahanesine kaldırmışlar. Kız hâlâ baygın.. Doktorlar muayene etmişler. İlâçlar filân vermişler. Yavrucuğum en sonunda ayılmış. Ayılmış ama ne çare.. Kafasında tek tel kalmamış. Kızcağız, aynaya bakınca ne görsün? kafası, aynı ordinaryüs profesör kafası gibi... Cascavlak... Allah yarabbim, büyük söyletme.. Bu, ne yangına benzer, ne de zelzeleye... Bu, başka bir felâket.. Allah yazdıysa bozsun...

— Aman söyleme Sevgi'ciğim, vallahi içime fenalık geliyor..

— Elini tahtaya vursana kardeşim...

— Ayol demindenberi vuruyorum, görmüyor musun?..

— Sonra tabii, durumu kocasına haber vermişler. Kocası bir koşu gelmiş. Adamcağız, ıstırabından hastahane odasında şırrak diye yere yığılıvermiş. Onu da ayıltmışlar. Fakat adam, Allah için fedakâr adam... Ayılınca, her şeyi soğukkanlılıkla karşılamış. «Karıcığım, kat'iyen üzül-

me» demiş. Güney'in kocası Demokrat Partide kayıtlı olduğu için her yerde sözü geçiyor. Ertesi gün adamcağız hemen kolları sıvamış. Güney'e Amerika'dan bir perük getirtmek için, tayyareye atladığı gibi soluğu Ankarada almış. Maliyeden o gün hemen dövizini çıkartmış. Sonra hariciyeye gitmiş... Vaşingtondaki Büyük Elçimize bir telgraf çekmişler. 55 numara, koyu kumral üstüne hafifçe Coup de Soleil'leri bulunan bir perük gönderilmesini istemişler. Bizim Vaşingtondaki Büyük Elçimiz, her sahada hakikaten eşsiz bir değer... O da ticaret ataşesini Nevyorka yollamış. Parkinson Tuvalet Fabrikasında 24 saat içinde perük hazır olmuş. Ondan sonra da kurye diplomatik ile evvelisi gün paket İstanbula gelmiş. Ah şimdi Güneyciğimi görme, ne seviniyor, ne seviniyor. Sanki kızcağız dünyaya yeniden geldi.

Dizdar Pekçe, Sevgi'yi merakla dinliyordu:

— Ama ne de olsa perük, kendi saçının yerini tutmaz, dedi. Baloya filân gittiği zaman şöyle bir yana kaysa insanı rezil eder kardeşim...

— Amerikadan perük'ü gönderirlerken yapıştırıcı bir plâstik de yollamışlar. Onu kafasına sürüp saçları ondan sonra takıyor. Ben dün Güney'i gördüm. Eskisinden daha nonoş olmuş. Hem şimdi Amerikaya başka siparişler de verecekmiş. Renk renk saçlar getirtecekmiş.

— Peki ama şekerim, kızın saçlarını bu hale koyan berbere bir şey yapmamışlar mı? O hınzır yaptığıyla mı kalacak?..

— Kalır mı hiç nonoşum?. Kocası hemen savcılığa müracaat etmiş. Üç tane de avukat tutmuş. Todori hakkında vatandaşları telâşa düşürme ve bayıltma suçundan dolayı dâva açılmış, artık ne hali varsa görsün... Eğer berberden yüz bin lira tazminat koparmazsa, bana da ne dersen de...

Berber Jakos da, hikâyeyi merakla dinliyordu:

— Hanumefendi, dedi. Ben bu Todori tanıyor. Çok eyi bir arkadaştır. Çok yazik oldu. O adam bir eyi kalp var. Ama nasin eyi kalp, anlatmak yok mumkün.. Eyer siz o hanum tanıyor, rica ederim soyleyiniz ki dâva yapmasın. Todori çok eyi bir familyadır. Yaziktir.

Sevgi itiraz etti:

— Benim arkadaşıma yazık değil mi? O canım lüle lüle saçların yerinde yeller esmesine yürek dayanır mı?

— Eyi ama, bir kazadır bayan. Ben şimdi bu kask sizin başinda koyuncas ve bir kaza oluncas. Allah yosterme-şin, masus yaptım olacak?

— Aaa, şunun zoruna bak ayol.. Dikkat etsene.. Allah yazdıysa bozsun.. Aman ben permananttan filân vaz geçtim.

— Yok hani meselâ söyleyorum. Olmaz bi şey...

— Aman istemem, vazgeçtim. Başıma öyle bir felâket geliverse, vallahi sizin dükkânınızı ateşe verir de, sizi de çiğ çiğ yerim..

Dizdar Pekçe de bu konuşmadan huylanmıştı.

— Aman, Allah korusun, neler söylüyorsun, Jakos efendi?

— Hani canum, meselâ söyleyorum.

— Böyle işin meselâsı olmaz. İyi bir berber bunları meselâ da söyleyemez..

— Yok yok, ben çok dikat yapiyor.

Dizdar Pekçe, kafasından kask çıkarılınca, rahat bir nefes aldı. Sonra ayaklarını, pedikürcü kıza doğru uzatarak:

—Ah, ne olur, dikkat edin, dedi. Son aldığım antilop'lar, serçe parmağımda biraz nasır yaptı. Acıtmayın diye rica ediyorum...

(5.6.1955)

KOKTEYL PARTİ

— Hanımcığım, böğün cancağızım çıkdı Vallaha, emme davetiye Gartvizitasını da basdırdım. Bazara eyicene hazırlan. Beyoğlunun cattesinde gadın berberi var. Yarın get, zaçlarına alettirik gıvırcığı yapdıt, dırnaklarna gırmızı cilâ vurdut. Gerdanına, boynuna, gulağına gokulu maşaz yapdıt, paradan yana heç gaçınma. Musa Akçam'ın hanımısı löküs garıymış dimeliler. Davetiye gartvizitasına ne yazdıttım biliyon mu? Didim ki; dur bakıyım, cebimde bi dene var. Gız, Elefterya!. Hey! Elefterya diyom sana.. Eşşoğlu! Sağır mısın?.. Urbamın ceketini getir buriya.. Hah, şu cebini uzat bana... Bak garıcığım, didim ki:

«Niğdenln menşur tüccarlarından Elma Gıralı Musa Akçam ile eşi Ayten Akçam, mesut izdivaçlarının onuncu yıldönemini tesbit etmek için bir goktel partisi icra edileceğinden 5 Eylûl Bazar günü ikindi ezanından sonra Ayazpaşada Yıldız apartumanının üçüncü gatında on numaralı denize nâzır hüsesi apartuman dairesinde yapılacak neşeli doplantıya teşrifinizle huzur virmenizi gerek ailem Ayten ve gerek bendeniz namına rica iderim.

Not:

Her türlü yiyecek ve içecek meççanen olduğu gibi, apartumanda da alettirikli asansör mevcuttur.»

Garıcığım, şimd beni diyne.. Biz Niğde'den geldik. Emme Isdanbulun alafırangasına uymak mecburîdir. Benim şerefim var. Her bi şeyin adabı mufaşeret tarafından gitcez... Köydekileri temelli unut, zihnini Isdanbula vir. Buranın yaşaması, yaşamaların fevgalâdesidir. Şincik, beri bak. Üç aydır zosyete garısı oldun besbelli... di bakıyım bana, senin ismi âliniz nedir?..

Kadın, kocasını dikkatle dinliyordu. Gülümseyip, kırıtarak:

— Güllü! dedi.

— Ulan Güllü'sü mü var be? Güllü köyde galdı. Şincik Ayten diyoz sana... Ayten hanım gel, Ayten hanım git... Ayteni eyicene belle. Gaç yaşındasınız?..

— Otuz dörde geliyom.

— Ne otuz dördü sayıklıyon? Altı dene düş... Yirmi sekiz eyidir. Alafıranganın garısı otuza ulaşmaz..Yirmi dokuzda ölür...

Güllü, ellerini şakaklarına götürerek bağırdı:

— Dime be Musa!.. Rabbime tövbe!...

— Canım söz temsili diyom. Sen elliye ulaşsan da yirmi dokuz dirsin. Süheyla hanım, Zerin hanım, Şermin hanım, Suna hanım, Berin hanım otuza varmadan sen ne diye acele ediyorsun?.. Şu Isdanbulun alafrangası eşek gafana girmiyo be.. Beri bak, yarın zabah urum terzisi gelcek. Goktey gumaşını da getirecek. Terzi seni ölçecek, gostüm dikicek. Gostüm cıplak olsun deyi tenbihle.. Goğsünün orta yerindeki çatlağı görünmeli.. Bunun ayıbı yok; hiç zuratını gıvırma.. Öteki garıları gormiyon mu? Benim şerefim var. Elma Gıralının ailesi moda gormemiş desinler de irezil mi olayım ben? Elefterya!.. Gızım, sen biraz bizim hanıma zosyetelik örget. Daha acemi, Isdanbula alışamadı. Naylonlarını eyicene geydirt. Hani lasdik guşah aldık, onu hanımın garnına sardıt. Goğsüne de naylon meme torbasını takdıt. Yüzüne, gozüne boya sürmesini, dükkânda yapdıt. Bacaklarındaki gılları alettiriğe goyun. Süt gibi olsun. Bazar günü, hanımı graliça gibi isterim. Sen de süsüne eyi bak. Bakkala tenbihle, domuz suçuğu getirsin, balığın yumurtasını getirsin, havyardan da getirsin. Mezeleri ekistıra isterim. Pılavı da eyi yap. Bir de biber dolması yap. Bir de lâhmacun yap. Sen de dar gostümünü gey.. Kibar ol, kibar... Paradan yana gorkma. Herbir mücevheratını dak. Boya da sür. Şu datlı yanağına bi dene ben yap. Eyicene oynaklaş.. Alafıranganın şartını şurtunu yap. Şincik ben gidip musiki pilâğı gönderiyim. Yüz dene alcem, yüz de tersi, iki yüz ider. Ağnadın mı Elefterya? Hepisi lökös olcek.

Elefterya, kendisini âdeta paraya boğan efendisine karşı son derece hürmetkârdı. Onun her emrini yapıyor, bir çok meselelerde efendisine akıl öğretiyor. Beyin çakır

keyif olduğu vakitler biraz da fingirdiyordu. Bununla beraber evi çeviren oydu. Hanımın bir şeyden anladığı yoktu. Elefterya yemek hususunda ahçıya talimat verir, Ayten Hanımın giyim kuşamına nezaret eder, salonun tertiplenmesini, eşyanın düzenini o başarır, misafirleri o ağırlardı. Zaten Musa Bey de bunu bilir, «Elefterya olmasa, bizim alafırangalığımız en az bir yıl geri galır» derdi. Bu yüzden Elefteryadan hiç bir şey esirgemiyordu. Bir gün mutfakta Elefteryanın bacağını çimdiklerken, Güllü Hanım manzarayı görmüş, kocasına çıkışacak olmuştu. Fakat Musa Bey alafrangada bunların âdet olduğunu, katiyen ayıplanmıyacağını söylediği için fazla ses çıkaramamıştı. Çünkü daima eski günlerini hatırlıyordu. Köyde doğmuş, büyümüş, yokluk içinde yaşamış, sonra günün birinde Musa beyle evlenmişti. Evliliklerinin hemen hemen on senesi yine oralarda geçmiş, fakat Musa Bey birdenbire zengin olup da İstanbula gelerek alafrangalığa başlayınca Güllü Hanımın da hayatı birdenbire değişmiş, âdeta bir rüya halini almıştı. Bu yüzden her şeye katlanıyordu.

İşte nihayet pazar geldi. Elefteriyanın sayesinde bütün hazırlıklar tamamlanmıştı. Güllü Hanım omuzları tamamen açık siyah bir elbise giymiş, uzun küpelerini takmış, tuvaletinde hiç bir eksiklik bırakmamıştı. Musa Bey, Elefteryanın bütün itirazlarına rağmen fraklarını giymekten bir türlü vaz geçmemişti. Elefterya bir aralık Musa Beyin yanına geldi:

— Beyefendiciğim, dedi... Edit Piaf'ın plâğını koyayım. Hafif hafif müzik iyidir.

— Keman mı?

— Ayır efendim. Fransızların en meşhur şantözdür. Bütün dünya Edit Piaf çok sever.

— Keman goy Elefterya... Keman daha eyi çalar; bi keman pilâğı aldıydım ben.. İnceden çalıyor.

Elefterya itiraz etmedi. Musa Bey aynanın karşısında papiyonunu düzeltirken kapı çalındı. Bey hemen koştu Suna ile kocası gelmişti. Musa Bey onları görünce:

— Vay efendim, dedi. Buyursunlar, buyursunlar... Musa gulunuza şeref virdiniz, bahtiyar ittiniz. Buyurun Fran-

sız salonuna... Denize nâzır... Hanım!... Ayten Hanım bak misafirlerimiz geldi.

Ayten hanım gülerek, kırıta kırıta odadan çıktı. Misafirlerin ellerini sıkarken belini de iki büklüm kırıyordu.

Arkadan tekrar kapının zili çalındı. Bu sefer Zerin'ler gelmişti. Daha sonra Şermin'ler, Berin'ler, Süheylâ'lar sökün ettiler. Salon bir anda doluverdi. Ayten Hanımla Musa Bey oradan oraya koşuyorlar, misafirlere nasıl iltifat edeceklerini bilemiyorlardı. Şermin dedi ki:

— Beyefendiciğim, ne ihmal bu böyle!... Bizimle olan rölasyonlarınız pek azaldı. Gras a diyö bugün görüşebildik.

— Evet hanımefendi, böğün mesut izdivacımızın onuncu yıl dönemini tesbit etcez.

— Efendim, size hayatta daima bonşans temenni ederiz. Kocam da öyle... Ben de öyle...

— Biz de temenni ideriz hanımefendi. İnşallah bir gün siz de mesut olursunuz. Şöylecik sofraya buyurun da Allah ne virdiyse yiyelim.

— Ama beyefendiciğim, kokteyl partilerde biz umumiyetle masaya oturmayız. Daha ziyade ayakta durmayı tercih ederiz.

— Ayakta mı yirsiniz, yoğsa iskemlede mi yirsiniz?

— Ayakta olursa daha iyi efendim.

— Peki hanımefendi. Buyrun. Gız Elefterya!. Dolmayı getir. Şeyi de getir, neydi o?. deniz böcekleri vardı, gırmızı... Elefterya, bıyıklı böcekleri diyom lan...

— Karides istiyorsunuz beyefendi?

— Garidesi getir. İstapoz da getir. Domuz etini de getir. Hanımefendi. Buyurun ne içki emrediyorsunuz?

— Bir kokteyl rica edeceğim beyefendi...

— Elefterya Goktel vir. Hadi hanımefendiler, buyurun! Onuncu yıl döneminin şerefine icelim. Elma gıralı Bay Musa ilen refikası Ayten hanım şerefine, hadi Baylar afiyet olsun.

Kadehler havaya kalktı. Elma Kralı Musa Bey son derece neşeliydi. Masaya eğilip doldmadan alırken, frakın panyonu birdenbire tabağın içine düştü. Misafirlerde bir gülüşme oldu. Musa Bey ciddiyetini hiç bozmadı:

— Gusura bakmayın, dedi. Gevşemiş... Ayten hanım biraz beri bak... Odıye geliver...

O sırada telefon çaldı. Musa Bey ahizeyi eline aldı:

— Alo, Alo... Alo diyoz be! Kimsin?... Ismayıl sen misin? Ne var? Elma mı geldi? Gelsin oğlum. Gamyonları meyvahoşa yanaşdır. Ardiyeye boşat. Ne faturasıymış? len oğlum de ki, bu mallar elma gıralı Bay Musa Akçamın malıdır de... Hangi, belediye gontroluymuş? Len bunları zatılığa çıkarmadık ki be!... Sen öyle diyivir o belediye müdürüne... Hey yarappi sen bilin... Len oğlum Elma gıralı didin mi? O da sana bi lâf didi mi? Ne didi? Sen ona benden selâm söyle.Benim bi lâfım fatura be!. Hadi o gader. Fazla lâf ağnamıyom.

Musa Bey epey öfkelenmişti. Telefonu hırsla kapayıp papyonunu bağlamak için odaya girdi. Sonra kan ter içinde dışarı çıktı.

Salondakiler hayli neşelenmişlerdi. Şermin hanım, ev sahibine pek sokuluyordu:

— Ah beyefendiciğim... Bu nefis yemekleri kim hazırladı böyle?... Her biri bir Şedövr...

— Masrafdan gaçmayınca helbet eyi olur hanımefendi.

— Muhterem Musa Beyciğim... Zatıâlinizin bir mesele hakkında fikrini sormak istiyorum. Siz Paris modasını takip ediyor musunuz?

— Biraz iderim hanımefendi...

— Peki, son zamanlarda bir «düz göğüs» modası ortaya attılar. Sözde kadınların göğsü çıkıntısız ve küçük olmalıymış.

— Kim diyor?

— Christian Dior...

— Hıristiyanın dimesine ne bakıyon sen Hanımefendi? Hıristiyanın lâfıylan aptese gitmem ben be!... Sen bizim Müslümaman işinden şaşma gardeş...

Öteki misafirler de kadınlı erkekli Musa Beyin başına toplanmışlar, adamı iyice matrağa almışlardı. Musa bir aralık hizmetçiye seslendi:

— Elefterya... Pilâk goy, alafıranga dans havası goy, piyano havası goy. Misafirlere diynet...

Elefterya bir koşu geldi:

— Angi plâk koyayim beyefendi? «Mon coeur Cherche ton Coeur» koyayim??

— Onu goyma...

— Ispanyol... Sombrero... Koyayim?

— Ha onu goy... hani gaşık havası ispanyolun? goy onu.

Süheylâ, Musa Beye sokuldu:

— Beyefendiciğim... Zâtıâliniz gece hayatına düşkün görünüyorsunuz. Hangi lokallere devam ediyorsunuz?.

— Geceleyin o kader çıkmam.

— Peki bir tedansan filân olduğu zaman sambayı mı tercih edersiniz, yoksa valsten mi hoşlanırsınız?...

— Kâat oyunuylan hiç başım hoş deel hanımefendi. Biraz davla bilirim. Esgiden biraz da «yaz boz» oynadım. Hepsi bu gadar...

— Peki beyefendiciğim... Sizden bir dans rica etsem... Artık hanımlar, erkeklerin önünde reverans yapıp onları dansa kaldırıyorlar. Ben de sizden rica ediyorum...

— Gusuruma bakmazsanız idelim. Biraz acemilik doğrusu...

— Zarar yok efendim. Şöyle biraz birbirimize sarılırız, olur biter...

— Allah razı olsun hanımefendi. Sağ ayağımnan başlıyom. Bismillâh... râ râ râ râ... râ râ râ râ... oluyo mu?...

— Fevkalâde oluyor beyefendiciğim.

Musa Bey bir «râ, râ, râ» tutturmuş caddede yürür gibi yürüyordu. Fakat nasıl olduğunu kendi de bilemedi. Birdenbire Süheylânın sol ayağının parmaklarına bastı. Arkasından bir çığlık...

— Ahhh öldüm!...

Ve kadın halının üstüne düşüp bayıldı..

Birdenbire salon birbirine girdi. Zerin, çantasından hemen kolonya şişesini çıkardı. Süheylânın başına üşüştüler, Elma kralı da apışıp kalmıştı. Zerin:

— Doktor... Çabuk bir doktor çağırın!... Diye bağırdı...

Ayten hanım da telâş içindeydi. Elefterya merdivenleri dörder beşer atlıyarak aşağı kattaki doktora koştu.

Musa Beyin eli ayağı titriyordu. Karısının kolundan çekti:

— Lan Güllü, dedi. Yarından sonra alafranganın canı çıksın. Alaturka nemize yetmez? Ayağına basmışım garının... Basarım ya... İnsan bi gaza yapmaz mı? Bayılmanın ne haceti varmış? Tövbeler olsun. Yarın gafanı başörtüsüylen gapat. Sülümaniye camisine gidip töbe edecez... Alafırangaya paydooos...

(12.9.1954)

İŞTİHASIZ

Abdurrahman Pektok her üç, dört basamakta dinlenerek, soluya soluya merdivenleri çıktı. Dördüncü katın sahanlığına geldiğ vakit, bir kaç defa derin nefes aldı. Sonra tombul parmaklarını 8 numaralı dairenin ziline uzattı ve çaldı. Kulak verip dinledi. Hiç ses seda yoktu. Bir iki nefes daha aldıktan sonra bir daha çaldı. İçeriden, topuklu bir iskarpin sesinin yaklaştığını duydu. Kapı açıldı. Beyaz göğüslüklü bir hemşire güler yüzle onu karşıladı:

— Bir şey mi istediniz beyefendi?

— Tohtur bey yok mu?

— Burada efendim... Hastalariyle meşgul oluyor.

— Mâyene olcem.

— Siz, doktordan daha önce randevu almış mıydınız?..

— Beni burya, tohtur gomsyoncusu Reşat yolladı.. Sıra adamı değilim ben. Tanınmış bir adamım. İki buçuk gayme Reşada virdik.

— Peki, isminizi söyleyin de, doktor beğe haber vereyim. Sonra da sizi muayene edip edemiyeceğini bildireyim.

— Benim ismim ganalizasyon mütâhidi Apturaman Pektok. Acelemiz olduğundan nâşi sıraya gulah asma. Sen tohtura, bu adam, her adam gibi değel dirsin. Demokrat Partinin kütüğünde gaydı varmış, dirsin.

— Peki efendim. Siz şöyle salona buyurun, beş dakika bekleyin. Ben şimdi size cevap veririm.

— Buyuruyım emme sen pek geç galma.

Hemşire uzaklaştıktan sonra Apturaman Pektok kabul salonundaki br koltuğa oturdu. Üç defa üst üste geyirdi. Salonda 8 - 10 kişi daha vardı ve bunlar da sıra bekliyorlardı. Apturahman Pektok, hepsini ayrı ayrı tetkik etti. Sonra elini şakağına, dirseğini de kanapeye dayayıp düşünmeye başladı. Bir kaç dakika sonra, hemşire döndü:

— Saat 6,5 da doktar sizi kabul edebilecek efendim! dedi.

— Şincik zahat gaç

— Dördü çeyrek geçiyor.

O zaman adam yerinden kalktı:

— Gızım, azcık dışarı gel bakıyım.

Sokak kapısının önüne gelince, sesini iyice alçalttı:

— Benim beklemiye gudretim yok. Sen şu iki buçuğu al. Gendine podura alırsın. Tohtura di ki, bu adam, öyle fıkara bi adam gibi iki zahat bekletilecek bi adam değeldi. Paradan yana gorkmasın. Garnındaki dakımlardan şikâyatı varmış dirsin. Hadi gızım sen bunu becer.

Hemşire, tekrar doktorun yanına girdi. İçeride kısa bir müzakereden sonra kapı açıldı. Doktor, elinde bir enjektör, dışarıya çıktı:

— Muayene için biraz beklemeye vaktiniz yok mu beyefendi?

— Vaktimiz yok deyi on defa söyledik. Beş dakka beni içeri gabul it, ben de seni memnun iderim. Ganunu Esasî Gıraatânesinde bi çopur Reşat var. İstanbulun en birinci tohturu diyerekten seni söyledi.

— Peki öyleyse, usulca şu kapıdan içeriye girin. Öteki hastalar görmesin.

— Allah gabline göre virsin. İnsaniyetli adamdan gorkmamalı.

İçeri girdikten sonra yüzü; mahzun, melûl bir hal aldı. Doktor, paravananın yanında, kalçasını açmış, bekleyen hastaya döndü:

— Kendinizi sıkmayın efendim, dedi. Adalelerinizi serbest bırakın..

İğneyi yaptıktan sonra da:

— Beş dakika içeride bekleyin, sizi tekrar çağıracağım, diye ilâve etti. Hasta, pantalonunu bağlayıp öteki kapıdan, bekleme salonuna geçtikten sonra doktor, Apturrahman Pektok'a döndü:

— Buyrun efendim, sizi dinliyorum. Şikâyetiniz nedir?

— Şikâyatımı hiç sorma tohtur bey. Dün zabahtan beri dokuz tohtoru dolaştım. Sen on oluyon. Birinciye gittim. şikâyatım içerimden. Birinci tohtur mâyene etti. Senin karaciğerinde şeher var didi. Potroskof yaptıralım didi. Başga bi tohtura gündertti beni. Otuzu virdik, çıktık. İkinciye gittim. Barmağıma bi inne soktu. Potroskop yap-

tı. Bi otuz da ona virdik. O da beni hariciyeci Necati beye yolladı. Necati bey, sende ültüker var didi, baktiriyolocu lâzım didi. Otuz da ona virdik. Baktiriyolocu mâyene etti. Küçük aptesimi şişeye goyup çevirdi, içine boya gattı, sonra dürbün ilen baktı. «Sende elbumin var, seni iyi bi dahileciye gönderiyim» didi. Otuz da ona virdik. Dahileciye gittik. Dahileci mâyene etti. Seni bi lötgen'e goyalım didi. Otuz da ona virdik, lötgen'e gittik. Lötgen didi ki «senin böbreğende çakıl daşı var didi. O da beni belliyeciye yolladı. Belliyeciye giderkene, gendi gendime didim ki «len bu belliyeci de, beni her hal leblebiciye yollar» didim. Emme yollamadı. Mâyene itti. «Sende hiç bi şey yok. Azı dişlerinden ikisini sökmeli» didi. Otuz da ona virdik, dişçiye gittik. Dişçi beni mâyene etti. İki dene dişimi söktü, yirmi de ona virdik. O da beni nisacıya yolladı. Nisaci, garı tohturuymuş. İçime bi gorku düştü. Bu herif de beni doğumevine yatırıverirse diyerekten, Allah biliyo ya eyicene gorktum. Emme, çok da gızdım. Herif beni soydu. Garnımı ellemiye başladı. «Len, didim, garnımda çocuk mu arıyon sen?» diyerekten öfkelendim. Herif de bana «gapandisit arıyom» didi. Emme bulamadı. Mâyene itti, itti de en sonunda «senin gablinde solucan var» didi. Otuz da ona virdik. İşte en sonunda burya geldim. İçim dışım sana emanet tohtu» bey!. Artı sen bilin.

Doktor, onu dikkatle dinledikten sonra, sordu:

— Peki sizin esas şikâyetiniz ne?..

— Esas şikâyatım içerimden..

— Peki, içinizde ne var? Neler hissediyorsunuz?

— Garnımda bi gurultu. Şişkinlik duyuyom. Gablime bastırıyo. Gablim bu kez çabuk vuruyo. Titireme geliyo.

— Tansiyonunuz kaç?

— Sekisen

— Seksen olur mu canım?

— Nabız demiyon mu?

— Hayır! Nabız değil. Kolunuza bir kayış bağlayıp da tansiyon ölçmediler mi?

— Ha, ağnadım. Şişirme makinası. Yaptılar. Yaptılar emme gaç lümere gostettiğini unuttum.

— Peki biz şimdi tekrar tansiyonunuzu ölçeriz. Siz

bana bu rahatsızlığınızın ne zaman, nasıl başladığını söyleyin bakalım.

— Agnatayım. Evvelsi ağşam Büyük Kazinoda «zavallılara acıma» cemiyetinin bi balosu vardı. Biz de zengin adam olduğumuz için bizi de çığırdılar. Tabiî parasıylan çığırdılar. Hanımınan gettik. Hanım dans etti. Ben dansa o gader merak salmadım. Esas ben yimek yidim.

— Peki, neler yediğinizi hatırlıyabilir misiniz?

— Vallaha çok bi şey yimedim. Bi dabak şato briyan yidim, bi dabak garnıbahar sote yidim, bi dabak omlet alafransez yidim, bi dabak ispegetti napöliten yidim. Bi dabak da gırem garamel yidim. Az bi şey de durşuylan fıstık yidim.

— Peki başka bir şey yemediniz mi?

— Biraz da gıremli turta ilen tahan helvası yidim.

— Başka, başka?...

— Ha, bi de galkan balığı ilen salam yidim.

— Peki, biraz daha düşünün bakalım.

— Dur dur, bi de börek ilen bi garış cevizli sucuk yidim. Üstüne bi de dondurma yidim.

— Başka bir şey yemediniz mi?

— İştahım yok gardaşım! Şikâyatımın biri de iştahsızlık...

Doktor, zile basıp hemşireyi çağırdı:

— Biraz İngiliz tuzu hazırlayın, dedi. Sonra Apturrahman Pektok'a döndü:

— Sizin rahatsızlığınızı anladım. Şimdi bir ilâç vereceğim. Bunu hemen, sonuna kadar içiniz. Hiçbir yere uğramadan, otomobille çabucak eve gidersiniz.

— Peki tohtur bey!...

Cüzdanını çıkardı. Doktorun masasının üstüne 30 lira bıraktı:

— Gusura bakma gaari, dedi. Masarifimiz çok oldu da fazla veremiyom.

Hemşirenin getirdiği bardağı, sonuna kadar dikti ve geyirdi. Doktor onu, gülerek kapıya kadar uğurladı:

— Hiç bir şeyiniz yok beyefendi. Katiyen meraklanmayın. İki gün evde istirahat buyurun. Hiçbir şikâyetiniz kalmıyacak.

— Allah senden razı olsun tohtur bey. Ismarladık.

— Hadi, güle güle!..

Muayenehaneden çıkar çıkmaz, hususî arabasına atladı. Şoföre:

— Eve çek! dedi.

Fakat Karaköyü geçerken, trafik tıkanıklığından otomobil ağır ağır ilerliyordu. O zaman Apturrahman beyin karnında da gurultular başlamıştı. Şoföre çıkıştı:

— Oğlum, yörüt azcık şunu!. Bas gaza...

Şişhaneye geldikleri zaman Apturrahman bey de yüzünü buruşturmağa başlamıştı.

— Tefik oğlum. Acele it biraz. Bu başga işe benzemez be!...

Evin önüne gelir gelmez, kapıyı açıp dışarı fırladı. Karısı Sabahat, onu pencerede bekliyordu. Apturrahman bey soluk soluğa merdivenleri çıkıp kapıdan içeri kendini attı. Doğru tuvalete koştu.

Dışarı çıkıp oturma odasına geldiği vakit, yüzü sapsarı olmuştu Sabahat merak içindeydi:

— Ayol anlatsana, ne oldu? diye sordu.

— Ağnatcem garıcığım. Tohtura gettim. Hemşire içeri giremem didi, ben de gızdım. Len didim, Emme, dur dur. Bi dakka dur.

Sözünü tamamlayamadı. Tekrar dışarıya koştu. Bu dönüşünde daha bitkin bir hali vardı. Odaya gelip de kanapeye oturacağı sırada, birdenbire vazgeçip, tekrar dışarı koşuyordu. Beşinci seferinde koridorun duvarına yaslanıp Sabahata seslendi:

— Garıcığım burya gel...

— Geldim nonoşum.

— Biz geçen ağşam kimlerin balosuna gittiydik?

— «Zavallılara acıma cemiyetinin...»

— Hah işte... Telifon kıtabında onların lümeresini bul. Telifonnu çek.. Gelsinler de çareme bi baksınlar benim.

(27.3.1955)

YOKSUL ÇOCUKLAR BALOSU

Perihan, salonun kapısını açıp kocasına seslendi:

— Hişt, bana bak. Hazır mısın? Geç kalacağız yoksa.. Akşamdanberi bir papyonunu bağlıyamadın gitti. Ne mıymıntı adammışsın sen.. Gel yanıma şöyle.. Düzelteyim bari.

Süleyman Allahverdi, aynanın karşısında, kanter içinde kalmış, ama papyonunu bir türlü doğrultamamıştı. Öfke ile karısına döndü:

— Sana yimbeş defa didim, ardından gopçalı pavyonlardan ne deyi almıyon? Bu uğursuz papyonu bağlaması mektep işi be... Düğümünü orta yere getirincek gulağı sarkıyo. Gulağını düzeltincek düğmesi yana gaçıyo. Gopçalısı olsa bi seferde yerleşivirir.

— Aman sen de, miskin herifin birisin. Kırk yılda bir baloya gidecek olduk, insanın burnundan getiriyorsun. Bileydim vallahi hazırlanmazdım. Gel şöyle, karşıma gel bakayım...

Süleyman Allahverdi, kuzu gbi boynunu uzattı. Kadın bir yandan papyonu bağlıyor, bir yandan da kocasına talimat veriyordu:

— Bana bak, geçen seferki gibi, öyle olur olmaz şeyler için kıskançlık numaraları istemem. Ya bu sosyete hayatına alışırsın, ya da, gerisin geriye Kayserinin yolunu tutarsın. Burası İstanbul. Burada dangalaklık sökmez. Benim dediklerimi tutarsan yakında adama benzersin. Ama kendi kafanın dediğine gidersen, hem beni, hem de kendini rezil edersin. Bir kere kapıdan girince, bizi Süheylânın kocası karşılayacak. Sen önce Süheylânın elini öpersin, sonra da Cemil Beyin elini sıkarsın. Kadın oldu mu eli öpülecek. Lâfımı anladın mı?

— Başüstüne garıcığım.. Ağnadım.

— Yavaş yavaş dansı da beceriyorsun. Profesör Panosyan'a başlıyalı kaç hafta oldu?

— Üç dersine gettim, iki hafta oldu...

— Ne öğrendin üç dansta?

— Tango'yu örgetti. İkinci bi dans daha var. Ona

başladım. Düz yürümesine yürüyom da gassıklarını bi çalgalaması var, onu pek beceremiyom..

— Canım, sen de tango yaparsın. Öteki danslara şimdilik kalkma... Daha önümüzde dünya kadar bali var. O vakte kadar öğrenirsin.

— Bi de şeyi örgensem... Neydi o? Hani ayaklarını titretiyon da, gızı çevıriyon, sona elinin barnaklarından dutup savuruyon, dönderip gucağına doğru çekiyon.. Çevirme dansı diyom ben ona..

— Çevirme dansını falan şimdi bırak. Tango senin nene yetmiyor?.. Tango yaparsın. Sonra en mühim meşele, dans ettiğin kadına kompliman yapmaktır. Kompliman, her erkeğin kadına karşı ilk vazifesidir. Bunları öğren.

— Gomplimeni nasıl yapcem?

— Canım diyeceksin ki, meselâ karşında bir hanım var. Ona diyeceksin ki «Çok zarifsiniz hanımefendi. İnsanın sizin gibi sempatik ve Şarmant ahbapları olunca, iftihar ediyor» diyeceksin. Sonra elbiselerden filân söz açacaksın. Yâni her hareketinle, her sözünle, hanımın güzellik ve zarafetini ileriye süreceksin. Anladın mı?...

— Ağnadım emme, bi yerini ağnıyamadım. O lâkırdıların hepsini gocasının yanında mı sayıcam? Herif galdırıp da zuratımın orta yerine bi dene bismillâh idiverirse?..

— Ayol aptal mısın nesin? Tabii kocasının yanında söyliyeceksin. Ama, her şeyi söylemenin bir usulü var. Ben bunları sana, kadınların suratına alık alık bakmıyasın diye öğretiyorum. İstanbulda yaşamak Kayseride yaşamaya benzemez. Pastırma tüccarı Süleyman bey'sin diye herkes sana itibar ediyor. Sen de beni mahcup etmemelisin... Bak papyonun ne güzel oldu. Yürü bakalım, yoksa geç kalacağız.

Süleyman Allahverdi, kanapenin üstünde duran pardesüsünü koluna aldı:

— Hadi yörü, dedi.

Otomobilde kadın, kendini bir takım düşüncelere kaptırmıştı, kocasiyle hiç ilgilenmiyordu.

Süleyman bey Perihan'ı dürttü:

— Beri bak. O bi herif var hani? Neydi ismi onun?

— Hangi herifmiş o?

— Hani bi bey... Sana ziyade yanaşıyo...
— Ha, Pertev bey mi?
— İşte o...
— Ne olacakmış?
— Olacağı ben de bilmiyom. Gozlerinin içerisi az bişey başka dürlü... O da bu ağşam geliyor mu?
— Tabiî geliyor. Daha oraya varmadan kıskançlık etmeye kalkma. Vallahi seni burada bıraktığım gibi ters yüzüne gider, eve yatarım. Böyle şeyler istemiyorum ben; anladın mı bakayım? Zaten gençliğim, güzelliğim senin yüzünden ziyan oldu. Bir de dırdırını çekemem senin anlıyor musun?
— Ağnamasına ağnıyom garıcığım. Ağnıyom emme, daha alışamadım. Bi aya varmaz alışırım.
— Ben yabanilikten hiç hoşlanmam. İstanbul hayatında bilhassa böyle gece toplantılarında, erkekler daima diğer kadınlarla meşgul olurlar. Kadınar da kocalarından başka erkeklerle konuşurlar, dans ederler, onlarla alâkalanırlar. Bu kadar senedir kurulmuş olan sosyete gelenek lerini sen değiştirecek değilsin ya!...
— Helbette garıcım. Sen ne dirsen ben uyarım. Uyarım da, yağnız bu işlerin incesine alışamadım. Bizim daraflarda bunlar pek ayıptır. Dimek İstanbulda eyiye geçiyo...

Otomobil gazinonun kapısında durdu. Perihan kap'ını omuzlarına alarak yürüdü. İçerisi bu gece çok kalabalıktı. Bütün masalar hemen hemen dolmuş, caz başlamıştı.

Perihan önde, kocası arkada, masaların arasından ilerlediler. Süheylâlar, Fifi ile kız kardeşi, Şükran, Cemil, Pertev, Ayten, Güler, Mücellâ, hepsi kocaman bir masaya oturmuşlardı. Perihanla kocasını görünce ayağa kalktılar. Perihan gülerek onları selâmladı:

— Bonsuvar çocuklar. Geç mi kaldık acaba?.. Bakın size kocamı takdim edeyim. Süleyman Allahverdi.. Fifi, nonoşum hani sen bizimkini çok merak ediyordun. Süheylâ ile zaten tanışıyorlar. Gülerciğim, nonoşum! Sen de kocamla pek tanışmak istiyordun değil mi? Vay Cemil Beyefendi de teşrif buyurmuşlar. Ne saadet, ne saadet!.. Bonsuvar Pertev Bey nasılsınız?.

Hepsinin ayrı ayrı ellerini sıktı. Süleyman bey de hanımların ellerini öpmeye başladı.

— Müşerref oldum Güler Hanımefendi.

— Ah beyefendiciğim... Sizinle tanıştığıma o kadar memnunum ki..

— Estağfurullah!... Bize ait...

Şükranın elini öperken, daha çok eğildi:

— Hürmet iderim bayan!..

— Çok anşante Beyefendi...

— Size de anşante hanımefendi. Fifi hanım, size de anşante.. Masadakilerin hepsine çok çok anşante iderim.

Tam Mücellânın elini öpeceği sırada, Süleyman Beyi bir aksırık tuttu. Kendini zorlamasına rağmen aksırığını zaptedemedi. Mücellânın eline doğru müthiş bir hapşırdı. Etrafa yıldız gibi saçılan tükürüklerle beraber, kadının elinin üstüne bir şey yapıştı ve arkasından ikinci bir hapşırık. Kadının elini tutmuş, bir türlü bırakmıyordu.

Perihan yerinden fırladı. Mendilini kaptığı gibi Mücellânın yanına koştu:

— Ah şekerim, dedi. Milpardon... Çok üzüldüm. Uzat bakayım elini...

Mendiliyle Mücellânın elini silmeye çalıştı.

Kocasına müthiş kızmıştı. Süleyman Bey de mahcup oldu:

— İsdanbulun bu nevazili adamı öldürüyo be!..

Perihan sert sert:

— Aksırırken başını niye öte tarafa çevirmiyorsun? Dedi.

— Öte yanda da bu hanım var.

— İnsan ağzına mendil kapatır...

— Mendil gapamıya vakit mi galdı be? bu uğursuz tıksırık gelirken «ben beliyom» diyo mu? Birden bastırıyo.

Perihan suratını asarak, geçip yerine oturdu. Masadakilere belli etmeden adamın haline gülüyorlardı.

Süleyman Bey Fifi'nin yanına oturdu.

— Nasılsınız hanımefendi?

— İyiyiz efendim...

— Allah âfiyet virsin. Havalarnan aranız nasıl?

— Havalarla da iyi efendim.

— Sizin gocanız var mı?

— Kocam geçen sene vefat etti efendim.

— Eyi ya!.. Ne iş yaparsınız?

— Evde otururum. Bazan arkadaşlara giderim. Bir yerde toplanır, vakit geçiririz.

Garson masaya bir şeyler taşıyordu. Süleyman Bey viski emretmişti.

Kadınla konuşurken bir yandan da burnunu karıştırıyor, ara sıra parmağını, masa örtüsünün ucuna siliyordu. Biraz sonra Perihan, Pertevle dansa kalktı.

Süleyman Bey de Fifi'ye teklif etti:

— Tango dansı biliyonuz mu siz?

— Biraz bilirim efendim.

— Buyurun, dans idelim.

Kalktılar. Perihan Pertev'e iyice sarılmış, kendi dünyasını unutmuştu. Süleyman Bey de Fifiye sarıldı:

— Ben biraz acemiyim, dedi. Gusura bakmayın..

— Zarar yok efendim.

— Yâni ayaklarınızı gollayın deyi söylüyom.

— Peki, ben dikkat ederim.

Süleyman Bey, kadının göğsünü, omuzlarını, kollarını uzun uzun süzdükten sonra içini çekti:

— Hanımefendi be!..

— Buyurun efendim.

— Müsaade iderseniz size biraz gomplimen yapcem.

— Buyurun efendim, yapın.

— Pek zarifsiniz siz. Her zaman böyle misiniz, yoğsam bu ağşam hüsosî geyindiniz de, böyle gozel mi oldunuz?

Kadın ister istemez güldü:

— Aman Beyefendi iltifat ediyorsunuz. Ben güzel filân değilim.

— Orası bana ait. Bu entariyi nirde diktirdiniz?

— Paris'te efendim.

— Gaça çıktı?

— Unuttum efendim.

Öte yanda, Perihanla Pertev, yanak yanağa vermişler, âdeta kendilerinden geçmislerdi. Mümkün olduğu kadar Süleyman beyden uzak kalmaya çalışıyorlardı. Erkek,

kadının kulağına bir şeyler söylüyordu. Ama bunların romantik şeyler olduğu uzaktan bakınca da, anlaşılabiliyordu.

Bir aralık caz durdu. Süleyman Bey onların halini görmüş, epeyce içerlemişti. Masaya dönünce eski yerine oturmadı. Karısının yanındaki kanapeye geldi. Kaşları eni konu çatılmıştı. Usulca eğildi. Bir fısıltı halinde:

— Beri bak, dedi.

— Ne var gene?

— Yanağını herifin yanağına dayıyıp da ne ağnıyon?

— Aaa, şekerim. Dans öyle yapılır. Hattâ buna Meksika'da yanak dansı derler.

— Meksike'y bırak. Bura Türk melmeketi. O herif ne iş yapar?

— Şekerim, niye öfkeleniyorsun? Seninle evde konuşmadık mı? Kıskançlık yok, demedik mi?

— Gısgancını bırak şincik. Herif ne iş yapar?

— Eksper...

— Eh birbirinizi buldunuz gari. O ekispires, sen motorlu. Bi arada olup bitiyonuz.

— Hadi hadi, beni sinirlendirme.. Şimdi herkesin arasında rezil olmıyalım. Dön öte tarafa...

Süleyman Bey epey efkârlanmıştı. Cebinden sigara paketini çıkardı. Yanında oturan Şükran'a uzattı:

— Hanımefendi, Camel cuvarası içionuz mu?

— Ne cigarası?

— Deve cuvarası, deve.

— Kamel mi efendim?

— Evet...

— İçeyim efendim bir tane...

O sırada caz mikrofonunun önüne iki kişi geldi. Bir tanesi son derece dekolte bir tuvalet giymiş, genç güzel bir hanımdı.

Yanındaki simokinli erkek konuşmaya başladı:

— Sayın misafirlerimiz. Hepinizi saygı ile selâmlarız. Bu akşam burada, hudutsuz bir neş'e içindeyiz. Fakat, biz böyle eğlenirken, her türlü yardımdan, sefkatten uzak vatandaşlarımızı da düşünmeliyiz. Bu maksatla şimdi sizin yurt severliğinize ve hamiyetinize hitap ederek, bir şef-

taliyi satışa çıkaracağız. Bu mevsime kadar büyük bir itina ile saklanmış olan bu şeftaliye vereceğiniz, ehemmiyetsiz bir para, yoksul yavruların bir çok ihtiyaçlarını karşılayacak, onları da sevindirecektir.

Genç kadın, elindeki şeftaliyi havaya kaldırarak davetlilere gösterdi. O zaman salonda bir alkış koptu. Civardaki masalardan bir ses yükseldi:

— Yüz elli...

Perihanla beraber aynı masada oturanlarda da aşikâr bir heyecan belirdi. Başlar ümitle Süleyman Beyin tarafına döndü:

— Haydi Süleyman Bey.. Gösterin kendinizi.. Bu gecenin en büyük şerefi bizim masaya nasip olsun...

Bu sefer kadınlar aralarında Süleyman Beyi alkışlamaya başladılar:

— Bravo, Bravo Süleyman bey!...

Süleyman Bey, şöyle bir silkelendikten sonra seslendi:

— İk yüz

Öteki masalardan da arttırmaya katılıyorlardı.

— İki yüz elli...

— Üç yüz elli.

— Üç yüz altmış.

— Dört yüz.

— Dört yüz otuz.

Süleyman Bey, kendinden emin bağırdı:

— Beş yüz dedik...

Öteki masalar boyuna arttırıyorlardı:

— Beş yüz yirmi.

— Beş yüz altmış.

— Altı yüz..

Süleyman Beyin sesi yavaş yavaş alçalmaya başladı:

— Altı yüz on..

Kadınlar heyecandan heyecana düşüyorlardı. Şeftalinin mutlaka kendi masalarına gelmesini istiyorlardı. Fakat karşıki masada da, şişmanca bir zat boyuna yükseltiyordu:

— Altı yüz elli...

Mikrofon başındaki adam Süleyman Beyin masasına doğru baktı:

— Altı yüz elli veriyorlar. Ne dersiniz? Satıyorum... Altı yüz elli... Altı yük elliiii!. Saatt...

Perihan dayanamadı:

— Ne olur Süleymancığım, dedi. Arttır şunu...

— Hanım, arttıması mı galdı?

— Altı yüz on virdik.

— Şekerim sen milyoner bir insansın.. Altı yedi yüz liranın lâfı mı olur bizim için?..

— Ne lirasından gonuşuyon sen hanım? Ben demindenberi guruş diye gidiyom.

— Ay, yüreğime indirecek. Ayol sen milyonlar sahibi adamsın meşhur pastırma tüccarısın. Ayıp değil mi sana?..

— Basdırma tüccarıysam havadan gazanmadım ya... Deve eti sattım, eşek eti sattım, alnımın terinen milyonu gazandım. Garının şeftalisine virmek için gazanmadım ya...

— Ayol haydi şunu yedi yüz yap da rezil olmıyalım...

— Peki, hadi yedi yüz...

— Yedi yüz liraya satıyorum... satıyorum... Saatt... saaatt...

Adam, gözlerini salonda dolaştırdı. Başka arrttıran yoktu. Süleyman Beye doğru bakarak bağırdı:

— Saattt... dımmm...

Yine br alkış... Perihanın gururdan koltukları kabarmıştı. Bir dakika sonra Süleyman Bey büfeye davet edildi. Orada paraları saydı. Kendisine bir viski ikram edildi. Sonra şeftaliyi getirip masanın üzerine bıraktı.

— Buyrun. Afiyetinen yeyin...

— Bravo Süleyman Bey. Bravo... Ne kadar sevap kazandınız.

Ve sonra tekrar caz başladı.

(12.12:1954)

Şaziye Hatırcan, üst üste iki defa geyirdikten sonra, biraz daha rahatladı. Gerdanını kıra kıra konuşmasına devam etti:

— Evet hanımefendiciğim, dedi. Kısmette varsa olur. Ben bir anne olaraktan evladımın mürvetini helbette görmek isterim. Lâkin onun o çiğdem gibi güzelliğini de göz göre göre ziyan etmek istemem. Benim kızım iyi yetiştiği için, fazla sıkıntıya gelemez. Rahmetli babası olsun, ben olayım, onun bir dediğini iki etmedik. Kuş tüyü yataklarda yatırdık. Pirzolalarla, böbreklerle, iştah ilâçlarıyle besledik. En birinci Avrupa kumaşlarından elbiselerlen gezdirdik. Yanî sizin anlıyacağınız, kızı pek nazlı büyüttük. Onun için ben evlâdımı dara sokmaktan pek korkarım. Şimdi sizinle her şeyi açıkçana konuşalım hanımcığım.. Madem sizin oğlunuz benim kızımı beğendi. Madem gönlü arzu etti. Ben de bu işe razı oluyorum.

— Amma Şaziye hanımcığım, sizin kızınız olmaz dedikten sonra sizin razı olmanız, bilmem ki...

— Hanımefendiciğim, siz benim kızıma ne bakıyorsunuz? Bu evin içinde onun dediği olmaz, benim dediğim olur. O, istediği kadar «olmaz» desin. Son lâf bende bitiyor. Siz beni razı ettikten sonra üst tarafına karışmayın. Ben ne yapar yapar, çeneme çimendifer yağı sürer, yine de kızı razı ederim. Ama siz benim şartlarımı yapabilecek misiniz bakalım?..

— Hepsine razıyız efendim. Yeter ki bu yuva kurulsun. Evlâtlarımız mesut olsun...

— Durun.. Hemen razıyız diye kesip atmayın. İlk evvelâ her şeyi peşin peşin konuşalım. Müslüman dini âşikâre... Şimdi diyelim ki, kızı ben sizin oğlana verdim. Apartımanı nerede tutacaksınız?

— Aman efendim, apartımanın lâfı mı olur? Gelinimin istediği yerde apartıman tutarız.

— Gelini bırakın da bana bakın.. Ben apartımanı Nişantaşında isterim bir... Tramvay caddesinde isterim iki.. Karelüfer'li isterim üç. Gömme banyolu isterim, dört.. Kapıcıyı çağırmağa zil olacak, beş... Pencereleri çifte camlı olacak, altı.. Mutbağı aydınlık olacak, yedi, Benim de kendime mahsus odam olacak, sekiz...

— Peki hanımefendi. Ararız. Her halde uygun bir şey buluruz zannediyorum.

— Ondan sonracığıma efendime söyliyeyim, ön tarafında salon salamance isterim. Açma masa, 12 kişilik. Fransız usulü masa olacak. Beyaz lâke kaplama.. Tabiî kızımı evlendirdikten sonra benim konu komşum ziyarete gelecek. E ben onlara ziyafet çektiğim tahta masanın başında oturtacak değilim a.. Şahver hanımlar gelir, Behiyeler gelir, mutasarrıf Ziya beyin torunları gelir, icradan Niyazinin anasıyle baldızı gelir. Hep bunlar teklifli ahbaplar.

— Oğlum, masa ile iskemle meselesini de halleder elbette..

— Halleder demek, pek olmaz hanımcığım. Bunlar nikâhtan önce olacak işler.. Sonracığıma mobilyaları da en iyisinden isterim. Luvi mobilyası dediklerinden olmalı. Baştan başa ceviz kaplama.. Kenarları sedefli, ortası da yaldız işlemeli olacak. Arkasını dayayacak yerleri katiyen Kapalıçarşı işi istemem. Perdelere gelince kardeşciğim.. Perdeler gırgırlı olmalı. Perdelerin kornişlerini Beyoğlunda satan bir dükkân var. Oradan alırız. Perdenin kenarındaki sicimi çekince ortası büzülecek.. Çatal bıçaklar gümüş olmalı. Tabaklar da yaldızlı olacak kardeşim. Hani kenarları çiçekli de, orta yerinde Alamanya padişahının resmi var. İşte onlardan diyorum. Sonra, efendime söyliyeyim, bir tane de 16 ayaklı Frigidaire dolabından isterim hanımcığım. Ağustos sıcakları bastı mıydı, kızıma hamam suyu içirecek değilim a... Yiyeceğimi korum, içeceğimi korum. Her Tanrının günü yemek pişirmek de ne demekmiş?... Çamaşırı da muhakkak makinede yıkamak isterim hanımcığım.. Elde yıkanan çamaşır, taş çatlasa makine çamaşırı gibi olmuyor. Yiv yerlerinde çizik çizik kirli kalıyor. Hani çamaşırı Boşnak Hüsniye gibi yıkayan olmasın. Kadının avuçları parçalanır da, ellerine oksid mel-

heminden süre süre çörekçi fırınının hamurkârına döndüyaü otuzluk taze.. Onun için çamaşır makinesi de muhakkak olmalı.. Sonracığıma hanımefendiciğim, elektrik süpürgesi olmadan dünyada edemem. Ebe Şükriyelerde gördüm de bayıldım doğrusu... Onlar taksitle hortumlu bir süpürge almışlar, vallahi ömür.. Keçeleri süpüren ağzı ayrı. Perdeleri süpüren ayrı. Kanapeleri üfüren ayrı. Hani içinde filit makinesine kadar hepsi var. Işte o, çok ağızlı süpürgelerden de bir tane muhakkak isterim.

— Hanımefendi, oğlum her halde bunları temin etmiye çalışır zannediyorum.

— Zannediyorumlan olur muymuş hanımcığım.. Size 19 yaşında kızoğlan kız veriyorum, besleme vermiyorum ki.. Bunların bir tanesini bile eksik istemem. Mutbak takımlarına gelince.. İlk ağızda tam üç tane düdüklü olmadı mıydı, o mutbağın beti, bereketi olmaz kardeşim..

Deminden beri Şaziye Hatırcan'ı, büyük bir temkinle dinleyen Kamer hanım, işlerin yavaş yavaş çıkmaza girdiğini anlıyordu. Oğlunun hatırı için kalkıp Taşkasaba kadar gelmişti. Ama kızın anasının fazla huysuzluk etmesi de epey canını sıkmıştı. Bu gidişe göre eli boş dönecece benziyordu. Ümitsiz bir sesle:

— Bakın hanımefendiciğim, dedi. Sizin bütün bu söylediklerniz dünyanın masrafı... Şimdiki zamanın hali de malûm... Ben oğlumu evlendireceğim ama, evlenmenin, onun için yıkım olmasını da istemem.

Bu lâf, Şaziye hanıma pek dokunmuş gibi göründü. Kaşlarının ara yerini buruşturarak:

— Hanım, hanım! dedi. Üç parça eşya almaklan, erkek kısmı yıkılacaksa, o para ile evlenmesin de, inşaat şirketine kendisi için bir payanda yaptırsın. Sen bugüne gelinceye kadar iki kitapık lâf ettin. Yok bilmem oğlun Demokrat Partiye yazılmış da, yakında başkan olacakmış. Yok bilmem demir alıp satacakmış, yok bilmem Avrupadan otomobil lâstiği getirtecekmiş, yok İzmit kâğıt fabrikasının tuvalet kâğıdı müteahhitliğini üzerine alacakmış. Mişmiş de mişmiş... Pekâlâ!.. Koskoca tuvalet kâğıdı müteahhidi doğru dürüst bir apartuman döşeyemedikten sonra, ne diye evlenmeye kalkıyor, anlamıyorum ki...

— Hanımefendiciğim, müsaade ederseniz biraz izahat vereyim.

— Hanım!. İzahat mizahat istemez. Benim öyle kuru lâflara karnım tok.. Ben senin oğluna tavuk göğsü gibi kız vereceğim. Bedava mı vereyim istiyorsun? Vallaha geçen sene onu, bilmem ne Vekâletinin baş müfettişi Hıdır bey istedi idi de vermedim. Sütlücede cvlep Abdurrahim istedi, ona da vermedim. Hem bu Abdürrahim dedikleri, Beyoğlu barlarında zurnanın içine beşyüzlük tıkan takımından... Ona da vermedim. Geçende ülüversiteden bir muallim istedi. Kızın başı belâya girer diyerekten ona da vermedim. Sonracığıma Kilyos dalyanının sahibi Mıstâ bey istedi. Ona da vermedim. Nihayet senin oğlun istedi. Ama o da masariften kaçıyor. Senin oğlun benim kızımı daha şöyle yakından bir görmedi. Kız hele bir soyunaraktan lâstek mayosunu bir giysin, ondan sonra gör onu.. Bir sefer Fülürya plâjına gtmiş de, plâjın polisi bile lâkırdı atmış. Benim kızımın vücudü, İstanbul kızlarının vücudüne benzemez. Tam Avrupa biçimi.. Geçende Atikali hamamına gitmiştik de, kız orada terzi Semahatin mezurasiylen her tarafını santimledi. Santimlerini de bir kâğıda yazdıydı. Sonracığıma o kâğıdı mecmua ile karşılaştırmış. İtalyanların Safiye dedikleri bir artist varmış. Bizim kızın santimleri Safiyenin santimlerinden üstün gelmiş. Anla bak ne kız? Sonra bir de sen, masariften bahsediyorsun. Şimdiki zamanda bir koyunu 150 liraya veriyorlar hanım... Anladın mı?..

Bu lâfların üzerine, Kamer hanım eni konu üzgün bir hal aldı:

— Ben, işin altından böyle işler çıkacağını hiç zannetmiyordum, dedi. Bizim masariften kaçtığımız yok ama, kısmet değil gibi görünüyor.

— Vallahi sen bilirsin hemşireciğim. Bu işin taliplisi biz değiliz, sizsiniz. Benim kızım Tarsus bafuru gibi kız, teni dersen zencefil kökü gibi süt beyazı. Ağzı dersen hokka. Burun dersen hurma.. Dudaklar dersen, kırk lokması.. Böyle kız. radyolarlan ilân versen yine bulamazsın. Eğer şimdi olursa olur. Hani «Ben eski dediğimden caydım, pişman oldum. Şimdi sizin dediğinize geliyorum» di-

yerekten gelirseniz kızı vermem, bilmiş olun. Ben ne söylüyorsam, ona bakın siz. Benim lâfım kuru lâf değildir.

Kamer hanım, yavaş yavaş sinirlenmiye başlıyordu:

— Ama onlar birbirlerini seviyorlar, dedi.

— Sevsinler. Sevmekle iş biter mi? Benim kızım, senin oğlun gibi nicelerini sevmiş. Niceleriyle düşüp kalkmış. Eninde sonunda, iş yine bende bitiyor. Sen ona bak.

— Ya öyle mi?.. Demek, başından epey macera geçmiş?.

— Macera geçip de, hani, sözüm eşikten dışarı, bir şey olmuş değil. Yani dünyayı anlamış kız demek istiyorum.

— Peki efendim, anladım. Şimdilik müsaadenizi rica ederim. Size yarına kadar cevap veririm.

— Sen bilirsin hanımcığım. Yarını geçirirsen kızı vermem. Yarın salâ vakti cevabını bekliyorum. Hadi güle güle hemşireciğim...

(5.2.1956)

«95 MEMET»

95 Mehmet, elektrik direğinin karşısındaki karpuz sergisinde oturmuş, yedi ağızlı, yetmiş marifetli çakısiyle, Hamzanın kendisine ikram ettiği karpuzu yiyordu.

Vakit gece yarısını geçmişti. Sergidaki karpit lâmbası da titremiye başlamıştı. Bununla beraber 95 Mehmet, lâmbaya pek kulak asmıyor, elektriğin ışığında, karpuzun çekirdeklerini çakıyla ayıklamaya çalışıyordu.

Karpuzcu Hamza'nın yorgunluktan gözleri kapanıyordu. Eğrelti otlarının üstüne, yanlamasına uzanmış, Mehmedi dinliyordu.

95 Mehmet o mahallenin bekçisiydi. Ama tramvay caddesinin karşı tarafındaki mahallelere bakan Rüstem izinli gittiği için, o taraflara da göz kulak olma vazifesi on beş günlüğüne kendisine verilmişti.

Mehmet, zenginlerin apartımanlarından ziyade Hamzanın karpuz sergisini daha candan kollardı.

Hamza geceleri uyuduğu vakit, Çingene çocukları sergiden karpuz çalıyorlarmış. Hamza bu veletlerle baş edememiş. Nihayet 95 Mehmetle, geceliği bir karpuza anlaşmış.

Mehmet her akşam el ayak çekildikten sonra, gidip gündelik istihkakını oracıkta yiyordu.

Onun bu fedakârlığına rağmen sergici Hamza, karpuzun daima kabağını veriyordu. Ama 95 in buna pek ses çıkardığı yoktu.

Karpuzun suları çenesinden damlarken, o, Hamzaya lâf anlatmaya uğraşıyordu:

— Gumsere didim ki, gaymakamın kömürünü ne deyi ben gırayım? Gumser de bana didi ki, «Len Memed» didi. «Sen gaymakamılan eyi geçin, gaymakam da seni pulise yazdıracak, sen de bi gün pulis olun, gumser olun, mifetliş olun, bi gün de Vali olun» didi. Ben de günde bi posta gaymakamın kömürünü gırıyom ama, gırdığım

yeri vallaha züpürmüyom. Eşşek miyim len ben?.. Sözüm eşikten dışarı, böyük adamlardan biri öldü müydü, dabutunu bize daşıtırlar, merasim günü ahaliye biz gumanda iderik. Gumsere ahçıdan biz yemek alırık. Randefu evini biz gozetlerik. Ecnebiye milletine biz dahkikat yaparık. Laporunu biz hazır iderik. Daha ölelim mi len?..

95 Mehmet, anlaşılan epey dertliydi. Ama tam bu sırada karşıda, «Çok Veren» apartımanının yanındaki arsadan bir ayak sesi geldi. O arsada yeni bir apartıman yapılıyordu. İnşaat işçileri de geceleri binada yatıyorlardı. Merdivenlerde bir koşuşma oldu. Birkaç defa kibrit yanıp söndü. Sonra tekrar sessizlik başladı. Uzaktan köpek sesleri geliyordu. İnşaatın yanındaki apartımanda başka bir pencere açıldı. Bir kadın başı göründü. O durgunluk içinde, hafif bir ses:

— Bekçi!. Bekçi!.. diye seslendi.

95 Mehmet, karpuz lokmasını yuttuktan sonra, elinin tersiyle bıyıklarını kuruladı:

— Buyur.

— Bekçi.. Ayol bekçi.. Neredesin?..

— Burdıyım, burda.. Garpuzun tarafına bak...

Penceredeki ses biraz daha alçaldı:

— Hişşşt bekçi.. Hırsız var. Çabuk gel!...

— Ne hırsızıymış o?

— Ayol ne bileyim ben? Hırsız işte... Gelsene hadi!..

Bekçi, fazla aldırış etmedi. Elindeki karpuzdan bir lokma daha ısırdı:

— Geliyom...

— Ayol kımıldansana biraz. Herif kaçacak.

— Hanım, geliyoz didik. Elimin yapış yapışıynan mı geliyim? Beş dakka müsade vir. Geliyom.

95, Hamzaya döndü:

— Elimi yıkamıya su dök Hamza.. Naşrapıyı dut. Dök, az bişey beri dök.

Mehmet, çakısını da iyice yıkamayı ihmal etmedi. Ellerini çözme mendiline kuruladıktan sonra, cep feneriyle düdüğünü eline aldı. Ağır ağır asfaltı geçip, arsaya doğru yürüdü. Arsanın bitişiğindeki apartımanın penceresinde duran kadın usulca:

— Bekçi dayı! dedi. Bir hırsız atladı bizim bahçeye. Yandaki apartmana girmiş. İşçiler görmüşler. Herifi kovalayınca çârnaçar kaçmak için bahçeye atladı. Bahçeden çıkacak yer yok. Bir yere sinmiştir. Kuzum şunu yakalayıver.

— Hanım, belkim hırsız değildir. Sen gözünnen gordün mü? Hırsız olsa bilem gaçmıştır.

— Ayol bahçeden kaçacak yer yok. Her taraf bina.

— Allah Allah!.. Yahu, doğru adam gaçmaz emme hırsız gaçar. Sen doğru adama göre lâf ediyon.

— Ayol bekçi efendi, vallahi kaçamaz.

— Hanım sen çok gonuşuyon. Hırsızın ne dimek olduğunu bilmiyon. Hırsız dimek, bi malı çalıp giderkene, cümle dünya onu dutamaz dimektir. Hırsızın yanında duvarın ne hasiyeti olur?

O sırada, karanlık apartımanın kapısı açıldı. İnşaat işçilerinden birkaç kişi dışarı çıktı. Bekçi, elindeki feneri onların yüzüne tuttu. Hepsi, don gömlek dışarı fırlamıştı. Bir tanesi bekçiye doğru sokuldu:

— Bekçi baba, nerelerdesin sen yahu? Uyuyor musun? Hırsız mahalleyi götürse haberin olmıyacak be!..

— Ne uyumasıymış len? Devriye gezdiğimizi gormüyon mu?

— Devriye geziyorsun ama, fayda etmiyor. Hırsızı karanlıkta biz gördük. Sonra merdivenlerden aşağı doğru koştu, ikinci katta kayboldu.

— İkinci gatı aradınız mı?

— Aradık, yok..

— Üçüncüyü?

— Orada da yok.

— Hırsız bu be!.. Helbet gaçar.. Bitişik gadın da, bahçiye atladı diyo. Bahçiye atlar mıymış hırsız?

İşçilerden kalın sesli biri lâfa karıştı:

— Dayı, sen bir defa bahçeyi de ara bakalım. Belki oradadır.

95 Mehmet, elindeki feneri ora doğru çevirdi. Muhatabının kılık kıyafetini iyice süzdükten sonra:

— Sen kimsin? dedi.

— İnşaatta ustabaşıyım.

— Adın ne senin?

— Ramazan..

— Tevellüdün gaç?

— Tevellüdümü ne yapacaksın be birader?

— Len senin garşında hökümatın resmi kuvveti var be!.. Helbet tevellüdünü sorcem. Belki hırsızlık ipinin ucunu bulcem? Ne fikire sorduğumu biliyon mu sen?

— İpucunu benim tevellüdümden mi bulacaksın?

— Helbette.. Bi tevellüt bazı kere beş hırsızı birden meydana çıkarır. Hadi söyle tevellüdünü..

— 326 lıyım.

— 326 lı mısın? Eyi... Sonra efendime, başka bi şey daha sorcektim emme unuttum. Dur bakayım, neydi? Ha, çocuğun var mı?

— Var.

— Ailen burda mı?

— Adapazarı'nda...

— Mettup alıyon mu?

— Alıyorum.

— Mettupta ailen ne yazıyo?

Bu istintaka Ramazan ustanın epey canı sıkılmıştı:

— Orası sana ait değil, dedi.

— Usta, lafıma cüvap vir... Senin garşında ne dirsem, ganundan diyom. Sen şimci resmi dairenin garşısındasın.

— Resmi daire, insanın ailesinin mektubuna karışır mı be?

— Len resmi daire, ailesinin her şeyine garışır be! Sen resmi dareynen oyuncak mı oynuyon? Neyse, cehelliğine viriyom senin. Hırsıza benzemiyon sen.. Hırsız ne yana gaçtı?

— E, babacığım, sana demindenberi anlatmıya çalışıyoruz ya.. Bahçeye atlamıştır diyoruz ya. Sen düş öne. Elektriği yak. Tabancanı da çek. Gidelim. Tabancanda mermi var mı?

— Gurşun mu?

— Kurşun..

— Var emme, çakmıyo. Dabancanın diline gapçığın bi yani ilişiyor, işlemiyor.

— Kaç kurşunun var?

— Bir dene var. Geçende gumser üç gurşun virdiydi. Birini Yorgi'nin evine hırsız girincek havaya attıydım. Bi de leçber Ziya'nın guduz köpeğene sıktım. Bir dene de içinde var.

— Ama içindeki patlamıyor diyorsun?

— Allah höyüktür. Hiç belli olmaz.

— Haydi önden yürü öyleyse.. Şu duvarın kenarından yürü, oradaki demir kapıyı aç, bahçeye gir.

— Önden biriniz gedin. Feneri dutun. Yol gösterin. Ben zilahınan ardınızdan geliyom. Gorkmayın.

Ramazan usta, önden gitmekten başka çare olmadığını anlamıştı. Elektrik fenerini eline aldı, yürüdü. Ötekiler de peşinden geliyorlardı. Fakat cep feneri ölü gözü gibi ışık veriyor, hiç bir yeri göstermiyordu. Ramazan usta:

— Yahu bu elektrik ölmüş be! dedi.

— Haklısın hemşerim. Gumsere bögün gine haber ittim. Bizim alettiriklere ezza doldut didim. Gaymakama telifon çekti. Gaymakam da, böğünden sonra mehtap başlıyor dimiş. Bi lüzomu yok dimiş. Ay başına maaş alıncek ben goydurcem.

Kapıdan geçip bahçeye girdiler. 95 Mehmedin elinde tabancası vardı. Üç kişi daha arkadan geliyordu. Ama tam bu sırada, bahçe kapısının iç tarafına sinmiş olan bir gölge, yıldırım gibi dışarı fırladı. Karanlıkta uçarcasına kaçıyordu. İşçilerden biri gördü:

— Kaçıyoor, diye bağırdı. Hırsız kaçıyoooorr...

95 Mehmet de herifi görmüştü. Geri dönüp peşine düştü. Elektrik direğinin dibine kadar koştu. Orada silâhını havaya kaldırarak bağırdı:

— Duuur... Dur diyom.. Vururum...

Herif durmadı. O zaman Mehmet tetiğe dokundu. «Çat» diye hafif bir ses çıktı. Silâh patlamamıştı. Bir daha çekti. Gene patlamadı. Hırsız var hızıyle kaçıyordu. Mehmet silâhını indirdi. Mekanizmayı kurcaladı. Tetiği tekrar çekti. Fayda yoktu...

İşçiler, gülüşmeye başlamışlardı. Mehmet, kendisiyle alay ettiklerini anladı:

— Ne gulüyonuz len? dedi. Gulünecek bisiy mi gördünüz? Hırsız gaçtı deyi gulüyonuz değel mi?

Ötekiler cevap vermiyorlar, boyuna gülüyorlardı. Mehmet de ister istemez tebessüm etti:

— Gulün hemşerim gulün. Siz ne gader gulseniz, Doguzan beş işini bilir. Hırsızı gaçıttık deyi gulüyonuz, degel mi? Siz biliyonuz mu hırsızın gireceği evde kim oturur?

— Kim oturur?

— Len enayiler!.. Halk Partisinin ocak başganı oturur. Biz hırsızı dutalım, yarından kelli, gaymakam da bizi, «Halk Partisinin hırsızını duttu» deyi, Gonya'ya sürüvirsin. Enayi miyim ben? Vay gabaklar, vaay!...

(3.10.1954)

TÜRKİYE - MACARİSTAN

Tekböbrek Niyazi, o sabah erkenden kalkıp Avşarların Hamdi ile Musallacı Hüsamettini yanına almış, koca sepetine de dünyanın nevalesini doldurduktan sonra, dut ağacının dibine gelip tezgâhını kurmuştu.

Bir eksiği olup olmadığını anlamak için etrafına bakındı. Ensesini kaşıyarak adamlarına döndü:

— Hadi bakalım Hüsamettin! Dedi. Sen şu yolun üstünde durup müşteri çevireceksin. Anladın mı? Oğlum Hamdi! Sen de Mühendis mektebinden tarafa git. Nah şu hendeğin üst yanında dur. İkiniz de yoldan geçenlere haber verin. Balkon beş kâğıt, duhuliye iki buçuk...

— Peki ab... Sen hiç meraklanma...

Biri, kışla tarafına doğru yürüdü. Öteki aşağı yola saptı.

Taksimden Dolmabahçeye sarkan yamacın üstünde, iş görmeye çıkmışlardı. O gün Dolmabahçe stadında, Türkiye - Macaristan millî maçı yapılacaktı. Niyazi, stada girememiş bir takım maç hastalarının, o gün mutlaka bir şeyler görebilmek için, Dolmabahçe yamaçlarında tavaf edeceklerini önceden kestirmişti. Sahayı çevreliyen o yamaçlarda epeyce ağaç vardı. Niyazi bir gün önceden etrafı iyice kolaçan etmiş, nihayet en elverişli yerdeki dut ağacını, kiraya vermeği kararlaştırmıştı. İki tarafa saldığı adamlar, yoldan gelip geçenlere, durmadan bağırıyorlardı:

— Bilâtını bulamıyanlar efkârlanmasın!.. Türkiye - Macaristan milli maçı anam babam.. Balkon beş kâğıt, Duhuliye iki buçuk...

Onlar, yirmi otuz adım ötede avaz avaz bağırırlarken, Tekböbrek Niyazi de, ağacın altında son hazırlıklarını yapıyordu. Sepetin içindeki sandöviçleri çıkararak havalandırdı. Portakalları ayrı bir köşeye yığdı. Gazoz şişelerini üçer üçer sıraladı. Çay kadehlerinin ağzını nezleli mendiliyle iyicene silip parlattı. Çay kaşıklarını teker teker ka-

dehlere taksim etti. Sonra bakır semavere kömür doldurmaya başladı. O sırada, arkasından doğru bir ayak sesi duydu:

— Selümün aleyküm bey kardeşim!..

Niyazi, hiç başını çevirmeden cevap verdi:

— Aleyküm selâm..

— Balkon dedikleri hangisi?.. İyi görünüyor mu bari?..

Niyazi, o vakit çömeldiği yerden doğruldu: Kafasını havaya doğru kaldırıp eliyle işaret etti:

— Bak şu ik çataldan, son taraftaki var ya... Budaksız bir dal var orada, gördün mü? İşte orası balkon... Yâni beş kâğıtlık yer.. Onun şu tarafı da beş kâğıt. Beri yandaki dal, son fiyat dört kâğıda olur..

— Peki duhuliye neresi bunun?..

— Duhuliye mi dedin? Duhuliye, nah şu aşağıki yerler.. Temsil şu çatal, duhuliyedir. O çatala üç kişi biner. Şurası da duhuliye. Hem çok rahat bir duhuliye.. Beri taraftaki dal da zararsızdır. Sen nereden istiyorsan orayı verelim..

— Kardeşim iyi ama, bir ağaç dalının üstünde oturmaya da, beş lira alınır mı yâni?

— Ağaç dalını beğenemedin mi?. Eline bir dürbün aldınmıydı, o ağacın dalı, şeref locasından daha kıyak olur. Müşterisi çok bunun... Sen bilirsin kardeşim.

Tekböbrek Niyazi, tekrar işine koyuldu. O zaman adam, ister istemez cebinden beş lira çıkarıp uzattı:

— Hadi al bakalım. İnsanın Federasyonda dayısı olmayınca, ister istemez ağaca çıkacak...

Niyazi, uzanıp parayı aldı:

— Boş ver federasyona be kardeşim. Ne sakala minnet, ne bıyığa... Parana geçer hükmün. Çık şu tepedeki dala.. Paşa gibi ortalığı seyret...

— Yok, ben o dala değil, şu taraftakine çıkacağım.

— Oraya mı?. Orasını İnhisarlarda Şaban Beye verdik. Dünden kapattı. Bugün saat on birde gelip oturacak. Sen beni dinle de, yine bu tarafa çık. Hem fazla rüzgâr tutmaz, hem de kolayına kırılmaz.

— Haydi senin dediğin gibi olsun...

Adam ağaca tırmanırken, Niyazi de semaveri yelpazelemeye başladı.

Hamdi ile Hüsamettin yoldan gelip geçenleri boyuna çeviriyorlardı. Meraklılar, yavaş yavaş ağacın dibinde toplanmıya başlamışlardı. Uzunca boylu, kasketli, gençten biri, Niyaziye sokuldu:

— Bu ağacı sen mi kiraya veriyorsun?

— Ben veriyorum.

— Kimin ağacı bu?..

— Niye sordun arkadaşım?.. Benim ağacım.

— Senin ağacın olur muymuş yahu?. Allahın ağacı işte..

Niyazinin sinirleri gerilir gibi oldu.

— Sen buraya ne maksada hizmet ederekten geldin, arkadaşım?..

— Ağaca çıkmıya geldim.

— Toslarsın beş kâğıdı çıkarsın tepesine...

— Niye toslıyacakmışım?.

— Peki, niye toslamıyacakmışsın?.. Burada kavga çıkarıp da parti müzakeresi mi yapacağız seninle? Sen mi büyüttün de, bu boya getirdin bunu? Getirip dibine bir kova su mu döktün? Eline çapayı alıp da, köküne iki çapa mı vurdun? Bu ağaç mezarlık ağacı değil, dut ağacı.. Ben seni üstüne çıkarıyorsam, dut mahsulünden vazgeçtiğim için çıkarıyorum. Parayı vermeden adımını atamazsın. Sen ne zaman ki partinin kodamanından olursun. Bu ağaçda belediyenin blok apartımanı olur. İşte o zaman bedava binersin...

Etraftan yavaş yavaş gelenler, ağacın dibinde toplanmıya başladılar. Niyazinin bu lâfları üzerine adam, fazla dinlemedi. Kenara çekilip, öteki gelenleri seyretmiye başladı. Niyazi de habire semaveri yelpazeliyordu. Tramvay işçisi kılığında biri sokuldu:

— Kaça burası arkadaş?.

— Neresini beğendin?..

— Şu kemere oturayım..

— O kemer senin için dört kâğıda olur.

— Üçe olmaz mı?

— İdare etmez.

— Üç buçuk?..

— Arkadaş, sen dört kâğıdı ver de çık şuraya. Az sonra beş de versen, yer kalmıyacak.

Adam parayı çıkarıp Niyazinin avucuna bıraktı.. Ayakkabılarını çıkarıp paltosunun ceplerine yerleştirdikten sonra ağacın gövdesine sarılarak emeklemiye başladı. Niyazi de dört lirayı aldıktan sonra müşterisine omuz verdi:

— Ha işte, oradan tut.. Öteki dala da tutun.. Şimdi çek kendini yukarı.. Az daha çek.. Ha, işte, oldu. Korkma, Ne korkuyorsun yahu!... Korkma diyorum sana düşmezsin. Oraya çıkmakla resmî bir zat olmadın ki, düşmekten korkuyorsun. Hah, şu beri taraftaki dalın üstüne otur. Fazla yayılma. Yanına, iki kişi daha gelecek.

Tek böbrek Niyazi, müşterilerini teker teker, ağacın üstüne yerleştirmeye başlamıştı. Balkon kısmında 6 kişi vardı. Dördü oturmuştu, İkisi ayakta duruyordu. Duhuliye o kadar kalabalık değildi. Niyazi, yukarıya doğru ikide bir sesleniyordu:

— Çaydan, gazozdan...

Aradâ bir şişeleri de müşterilerine uzatıyordu. Saat 12 olduğu vakit, duhuliyeye de 11 kişi yerleşmişti. Artık ağaç, hemen hemen tam yükünü almıştı. Niyazi, ikide bir, müşterilerinin hatırını soruyordu:

— Heyy Vefalı!.. Mide bastırmaya sandöviç ister misin?

— Salla bakalım bir tane...

— Sallayım abi...

Arada bir, yukarıdakilerin durumunu da incelemeyi unutmuyordu. Balkon müşterilerinden biri, ata biner gibi dala oturmuş, ama adamakıllı yana kaymıştı. Niyazi onun o halini görünce, adamakıllı endiselendi:

— Hey bana bak, Alyanak!.. Öyle, Mehterhane topuzu gibi yanlamasına oturmasana... Bizimkiler bir gol attı mıydı, halin dumandır yani, öyle bir paldır küldür gidersin ki... Onun için biraz sıkıcana dur.

Saat 14 olduğu vakit Nivazinin müşterilerinde de eni konu sabırsızlık başlamıştı. Niyazi, ikide bir aşağıdan talimat veriyordu:

— Arkadaşlar! «Korkma sönmez» marşı başlayınca

herkes ayağa kalkacaktır ha!.. Ona göre hesaplı durun. Heyyy, Vefalı!. O dalın üstünde o kadar serbest oturma. Dut ağacı gevrek otur. Sen de inadına, bir sene temdit kararı almış belediye reisi gibi yerleştin oraya..

— Yok yok, sen meraklanma.. Ben sıkı duruyorum.

— Hem de iyicene sıkı dur ha.. Güneş görmüş camcı macunu gibi gevşedin miydi, sonradan halin duman olur arkadaşım.

Niyazinin filozofluğu tutmuştu. Ağaç dolduğu için Hüsamettinle Hamdi de semaver başına dönmüslerdi. Niyazi onların çaylarını verdi. Sonra yine yukarıdakilerle yârenlik etmiye başladı:

— Arkadaşlar!.. Rahatı bozulan haber versin..

— Rahatız hepimiz abi.. Allah senden razı olsun..

— Sizden de razı olsun. Eğer sizi memnun bıraktıysam ne mutlu bana.. Önümüzde Brezilya maçı var arslanlarım. Şimdiden yer ayırtmak istiyenler varsa haber versin. Hem bir daha maça, bizim ağacın üstüne bir de alafranga yüz numara kuracağım. Yine beklerim arkadaşlar!..

(26.2.1956)

ŞEHİRLERARASI

— Alôô! Neresi efendim? İstanbul mu? Alô İstanbul... Burası Adana... Ben Adnan Veli... Alô... Alô... Yahu gene kesildi. Alô... Hanımefendi gene kesildi. İstanbulun sesi gelmiyor. Rica ediyorum. Alâkadar olun biraz.

Bir kızcağız... Hışım gibi... İhtimal öfkeleniyor:

— Efendim kesildiyse ne yapayım? Benim kabahatim yok ki. Kanallar bozuk.

— Hanımefendi bu kanalın bir çaresine bakın lûtfen.

— Çaresi yok efendim. Açılırsa sizi tekrar bağlarız.

— Bir an evvel bağlayın. Rica ediyorum.

Adana santralının şehirler arası servisinde çalışan hanım kız, lâfı fazla uzatmıyor. Şırrak diye konuşmayı kesiyor. Ben de ister istemez ahizeyi bırakıp yatağa uzanıyorum, beklemeye başlıyorum.

Çukurovada seçim gezisindeyim. Adananın bir otelindeyim. Halk Partisinin Genel Sekreteri Kasım Gülek o gün bir nutuk söylemiş. Gazeteme bunu bildireceğim. Ama İstanbulla konuşamıyorum bir türlü...

Yarım saat sonra zil çaldı. Dalmışım. Yermden fırladım. Telefonu âdeta kaptım. Santraldaki hanım kızın sinirliliği galiba geçmiş. Yumuşak bir sesle:

— İstanbulunuzu veriyorum, dedi. Haydi konuşun.

— Hay Allah sizden razı olsun hanımefendi.

Telefonu kulağıma götürdüm. Bir çatırdı, bir zırıltı... Anlıyabilirsen anla...

— Alô!... İstanbul!... Alô... Neresi orası... Sivrisinek gibi bir ses cevap veriyor:

— Vatan gazetesi. Vatan...

— Hah çok şükür... Burası Adana... Ben Adnan Veli... Kasım Gülek bugün Hacılı köyünde bir nutuk söyledi. O nutkun bazı kısımlarını yazdıracağım. Lûtfen not edin.

— Kimsiniz siz?...

— Adnan Veliyim ben yahu...
— Ha sen misin Adnancığım?.
— Benim, ben...
— Söyle yazayım...
— Aman rica ediyorum çabuk yaz... Telefonlar eni konu muhataralı...
— Haydi söyle yazıyorum...
— Yaz... 2 Mayıs tarihinde yapılacak Milletvekili seçimleri dolayısiyle bir propaganda gezisine çıkan C.H.P. Genel Sekreteri Kasım Gülek bugün Hacılı köyünde... Yazdın mı?...
— Ne gezisine çıkmış dedin?
— Propaganda gezisine...
— Yahu anlaşılmıyor... Hızlı söyle...
— Vallahi bağırıyorum... Duyulmuyor mu?...
Tam o sırada Adana santralındaki hanım kız müdahale ediyor:
— Biraz sesinizi çıkarın efendim, duyulmuyormuş...
— Hanımefendi avazım çıktığı kadar bağırıyorum vallahi... Yanımdaki odada yatanlar duvarı vuruyorlar.
— Biraz daha bağırın...
— Hanımefendi sesim kısıldı. Telefonu bırakıp da pencereden bağırsam İstanbuldan duyacaklar...
— Bir parçacık daha bağırın...
Anlaşılan otelin bütün müşterilerini uyandıracağız. Yatağın örtüsünü başıma kadar çekiyorum. Örtünün içine ışık girsin diye basucumda bir delik bırakıyorum. Telefonu da örtünün altına alıp bağırmaya başlıyorum:
— Alô İstanbul... Propaganda gezisine çıkan Kasım Gülek.
Karşımdaki ses yine cevap veriyor:
— Duyulmuyor, duyulmuyor...
Bu sefer İstanbul santralındaki kızcağız işe karışıyor:
— Alô Adana...
Adana santralı cevap veriyor:
— Ne var?
— Kardeşim abonene söyle de biraz sesini çıkarsın.
— Avol sen kendi abonene söylesene. Benim abonem avaz avaz bağırıyor. Sesi kısıldı vallahi...

— Aaa... Hiç bile değil kardeşim... Ben senin sesini bak ne güzel duyuyorum. Ama senin abonen mızmızın biri... Nerdeyse telefonun başında uyuyup kalacak.

— Sus kardeşim. Aboneler için öyle lâflar söyleme... Duyarsa şikâyet eder.

— Aman sende... Şikâyet ederse etsin... Umurumda mı sanki?. Çalış çalış, ne elde var ne avuçta... Terzi Makbuleye gidip teyel söksem bundan daha fazla para alırım vallahi...

Benim sabrım tükendi:

— Hanımefendi, muhabbetinize sonra devam edersiniz. Şu İstanbulla konuşmanın bir çaresi...

— Başka kanaldan veriyorum efendim. Beş dakika bekleyin.

Bekliyorum. Başka kanal da işe yaramıyor:

— Alô İstanbul!...

— Buyurun...

— Kasım Gülek iktidarı şiddetle tenkid etmiş ve...

— Hiç bir şey anlaşılmıyor.

O zaman Adana santralı araya giriyor:

— Söyleyin efendim bana...

— Söyliyeyim hanımefendi. Kasım Gülek iktisadî...

Adana santralı İstanbul santralına anlatıyor:

— Kasım Gülek iktisadî...

İstanbul santralı matbaadaki arkadaşa söylüyor:

— Kasım Gülek iktisadî...

Eh, artık kolayını bulduk diyorum kendi kendime... Ve iki hanım kızın yardımiyle nutku yazdırmaya devam ediyorum:

Ben — Kasım Gülek bundan sonra...

Adana santralı — Kasım Gülek bundan sonra...

İstanbul santralı — Kasım Gülek bundan sonra...

Matbaadaki arkadaş — Efendim?

İstanbul santralı — Efendim?

Adana santralı — Efendim?

Ben — Kasım Gülek bundan sonra...

Adana santralı Kasım Gülek bundan sonra...

İstanbul santralı — Kasım Gülek bundan sonra...

Matbaadaki arkadaş — Kasım Gülek bundan sonra...

Ben — Kendsinin sünnetsiz olduğu hakkındaki rivayetlere... Alô... Söylesenize Adana santralı... Kendisinin sünnetsiz olduğu hakkındaki rivayetlere... Alô... Ayol Allah aşkına söyleyin... Adana santralı, hanımefendi... Neye sustunuz?

Adana santralı —

İstanbul santralı — .....

Matbaadaki arkadaş — Sonra?...

Ben — Kendisinin sünnetsiz olduğu... Alô Adana santralı hanımefendi. Rica ederim beni dinleyin. Bunda utanacak bir şey yok ki...

Adana santralı — Kıkır, kıkır, kıkır...

İstanbul santralı — Kıkır, kıkır, kıkır...

Matbaadaki arkadaş — Anlaşılmıyor?

Ben — Alô Adana santralı! Hanımefendi bu bir siyasî nutuktur... Ne diye gülüyorsunuz efendim?

İstanbul mütemadiyen bağırıyor:

— Sonra?...

Artık başbaşa kaldık. Yardımcı da yok. İster istemez tekrar bağırmaya başlıyorum.

— Kasım Gülek, sünnetsiz olduğu...

— Ne dedin?...

— Yahu Kasım Gülek sünnetsizmiş be!...

— Kasım Gülek neymiş?

— Sünnetsizmiş, sünnetsiz...

— Ne...

— Sünnet, sünnet...

— Fikret mi?...

— Hayır... Yahya Kemal...

İşi alaya dökmekten başka çare kalmıyor. İstanbul ve Adana santralları kahkahaladan kırılıyorlar. Ben «Sünnet» diye bar bar bağırıyorum. İstanbul hiçbir şey anlamıyor. Santraldaki kızlara bir «sünnet» lâfını söyletemediğim için artık konuşmaktan vazgeçerek telefonu kapatıyorum.

Adana ile İstanbulu bağlıyan telefon hattına, başka kelime yokmuş gibi kanal adını takmışlar. Ve ne diye kanalizasyon adını takmamışlar, bilmiyorum.

(18.4.1954)

APTESANE KARABORŞASI

«Tak tak tak tak...»

İhtiyarca bir kadın, kapıyı bir daha vurduktan sonra sağına soluna bakındı:

— Hay Allah cezasını versin! Dedi. Bunlar ne biçim ayakyolu böyle.. İnsan çatlasa aldıran yok...

Öteden, vapurlara giriş kapısının bulunduğu taraftan, kurşunî entarili, siyah başörtülü başka bir kadın geldi. Ayağına siyah fitilli bir çorapla yazlık bir erkek ayakkabısı giymişti. İhtiyar kadının homurdandığını görünce, hafiften öfkelendi:

— Ne dırdırlanıyorsun hanım?...

— Evlâdım insanlık hali bu... Ayıptır söylemesi, şu ayakyoluna gireyim dedim, giremedim bir türlü... İçerdekiler kontrat mı yaptılar, nedir?. Beş bafurunu kaçırdım. Bari beş yirmiye yetişeyim. Ama bir giren bir daha çıkmıyor ki...

— Çıkarlar ihelbet... Az bir şey dişini sık. Patlamadın ya...

— Aaa, ne biçim lâf o?. Bu ayakyolunu yapanlar, yalı niyetine yapmadılar ya!.. Ümmeti Muhammet girsin de istfade etsin diye yaptılar. Gel gelelim, içeri bir giren, sanki sefa sürmeye giriyor.

— Hanım niye lâfını bilmeden konuşuyorsun? Yüz numaraya giren sefa sürmeye mi girer?

— Ne bileyim ben... Onu sana sormalı. Buranın adamı sen misin?

— Benim, ne olacak?..

— Haydi öyleyse, birini boşalt da biz de girelim.

— İçeride adam var dedik. İçerideki adamı kolundan tutup dışarıya atacak değilim a... Beş dakika sabret. Çıkarlarsa girersin.

— Ya çıkmazlarsa?..

— Çıkmazlarsa beklersin.

— Ay, başıma gelenler.. Seni buraya kim koyduysa yanlış koymuş hanım. Demokrasi devrinde vatandaşa böyle lâf söylenmez. Biz ne diye reyimizi evcek Demokrat Partiye verdik? Elbet rahatlık için verdik. Fırından ekmek alırken rahat edeceğiz, bafura binerken rahat edeceğiz, sözüm eşikten dışarı, ayakyoluna girerken rahat edeceğiz. Ama insan rahat rahat bir ayakyoluna giremedikten sonra, İsmet Paşanın ne kabahati vardı?. Bir de gelmişsin burada vatandaşa fena muamele yapıyorsun. Ne hakkın var? Kurban olduğumun demokrasisi. Böylelerinin hakkından sen gelirsin. Haydi hanım, fazla lâf dinlemiyorum. Ya şu içerdekilerden birini çıkarırsın, ya da şuracığa çömeliveririm. Gayri sabrım kalmadı.

Aptesane bekçisi olan kadın da bu lâfa içerledi:

— Çömelirsen çömel! Diye çıkıştı. Beni mi korkutuyirsun? Sen çömelince ben de gider polis çağırırım, eline de süpürgeyi veriveririm. Kasbahanek temizlersin.

O saatte Köprüdeki Kadıköy vapur iskelesi mahşer gibi kalabalıktı. Çengelli iğne satan kadınların mırıltıları, gazetecilerin seslerine karışıyor, vapurlara girip çıkan kalabalığın uğultusu arasında, iki kadının münakaşası gittikçe kızışıyordu. Bir kısım meraklılar da başlarına toplanmışlardı. Erkeklerden biri gülümsiyerek:

— Hanım! Kavgaya değmez, dedi. Beş dakika müsaade et şimdi boşalır.

— Boşalmıyor evlâtçığım.

— Şu vapurlardan birine girsene...

— Vapurdaki ayakyolunun aynası yok.

— Aynayı ne yapacaksın valde?...

— Ne yapacaksam yapacağım... Senin ne üzerine vazife?..

O sırada kürk mantolu iki kadın geldi. Biri münakaşa eden helâ nöbetçisinin hafifçe kolunu dürttü:

— Biraz bakar mısınız? Dedi.

Kadın, kürk mantoluya doğru yürüdü. Usulca:

— Boş bir tuvalet istiyorum, dedi.

— Aman hanımcığım, şu acuzeyi görmüyor musun? Deminden beri aptesane dive kafamın etini yiyor. Onun yanında sana nasıl kapı açayım?..

— Canım ben şöyle siper olurum.

— Olmaz Hanımcığım. Vallaha Yusuf Ziya Beye kadar şikâyet ederler. Sen bu iskelenin memuriyetini bilmezsin. Bura çok bir ince iştir. Burada herkese kapı açılmaz. Çünkü neden dersen buraya herkes geliyor. Temsil şu Karaköy börekçisinin garsonlarından tut da Ömer Âbit hanına kadar, sol tarafta Tokatlının yanından Perşembepazarına kadar, Tünel'in altbaşı, şapkacılar, boyaçılar, kunduracılar, hep buraya taşınıyorlar. Bununla başa çıkılır mı kardeş? Ben de müdriyete haber ettim. Bankanın müdürleri toplanıp konuşmuşlar. Buraya müfettiş yollamışlar. Müfettiş gelip gördü. Raporunu verdi. Şimdi ben de adamına göre kapıyı açıyorum. Sana kapı açacak olsam, şu karı görecek, başımı nâre yakacak. Sen şöyle görünme. Kenara sokul. Ben bir fırsatını kollar, seni içeri alırım.

Mantolu kadın aynanın önüne geçti. Çantasını açıp rujunu çıkardı. Dudaklarını boyamıya başladı. Kocakarı, dışarıda hâlâ homur homur söyleniyordu.

Erkekler aptesanesinin önü de epey kalabalıktı. Gidip gelenlerin, sıra bekliyenlerin, gözleri hep kapılarda idi. Orta yaşlı adamın yanına, gençten biri sokuldu:

— Affedersin âbi... Bir hacetin mi var?..

— Var ya...

— Bir yirmi beşliğin var mı?..

— Ne olacak?.

— Kabinelerden birini çabucak emrine tahsis edeceğim..

— Hay Allah razı olsun senden.. Demindenberi hoşafın yağı kesilmişti bende.. Al kardeşim şu yirmi beşi...

Adam, çaktırmadan parayı cebine indirip, doğru kabinelerden birinin önüne gitti. İkişer ikişer üç defa kapıyı vurdu. Sonra bir öksürdü. İçeriden kendi gibi biri çıktı. Doğru musluğa yürüdü. Önceki, 25 kuruş sızdırdığı müşterisine göz etti:

— Buyur âbi. Serbesttir.

Musluğa giden delikanlı oradan uzaklaşmadı. Biraz önce tahliye ettiği kapının önünde nöbet beklemeğe başladı. Dışarıdaki kalabalık da yavaş yavaş artıyordu.

Kocakarı hâlâ, homur homur söyleniyordu:

— Şimdiye kadar hiç başıma gelmedi. Bunlar nasıl şey böyle? İnsanın kasığı çatlasa kimsenin umurunda değil. Hanım, sizin şefiniz kimdir? Ben gidip ona şikâyet edeceğim.

— Bizim şefimiz saat beşte paydos eder. Yarın gel, ne şikâyetin varsa ona yap...

— Vallahi yapacağım. «Siz bu demokrasiyi boşuna kabul etmişsiniz» diyeceğim.

— De...

— Hem bak daha neler söyliyeceğim.

— Söyle.. Bir de benden selâm söyle...

Tam bu sırada, kocakarı tekrar sancısı tutmuş gibi elini beline götürüp yüzünü buruşturdu:

— Aman, aman, aman... Vah başıma gelenler, vah... Hiç de böyle olmadımdı ayol... Bafura gitsem, orası da dolu.. Ama bir daha sefere ben biliyorum ne yapacağımı... Reyimi, dosdoğru, Osman Bölükbaşı'ya vereceğim.

Hırpani bir delikanlı kocakarıyı kolundan çekti:

— Hanım az bir şey buraya bak. Gel şöyle. İçeriye doğru gel...

— Ne varmış?

— Erkekler helâsına girer misin?

— Neresi olsa girerim evlâdım..

— Nâmehremliğinden korkmaz mısın?

— Boş şeyler onlar, efendi oğlum. İtsan fikrini bozmadıktan sonra bir zarar gelmez.

— İyi ya.. Bir yirmi beşlik verirsen işin hallolur.

— Aa.. Niye 25 verecekmişim?

— Niye olduğunu sorma... İçeride benim bir arkadaşım var. Ona seslenirim. Yarım bırakıp dışarı çıkacak. Senden sonra tekrar girer, tamamlar.. Sırf bir kolaylık olsun diye insaniyet namına sana bu işi yapıyorum.

— Hadi evlâdım. Madem insaniyet namına bir iyilik yapacaksın, bari 25 alma da 15 alıver. On beş olmaz mı?

— İdare etmez valde...

— Ayol bunun idaresi mi varmış? Sermayesi ne ki?.

— Sermayesi sabahtan akşama kadar koku çekmek. Biz dört arkadaşız. Bizim de ekmeğimiz bu... Kusura bakılmaz.

— Dünyada 25 veremem.

— Veremezsen başının çaresine bak.

Delikanlı öteye doğru yürüdü. Kadın arkadan seslendi:

— Oğlum 20 ye olmaz mı?

— Bir kuruş aşağı olmaz valde...

Kadın, koynundan kesesini çıkardı. İçinden bir yirmi beşlik alıp adama uzattı. Delikanlı tekrar içeri girdi. Bir iki öksürükten sonra ihtiyarı buyur etti.

İskeledeki kalabalık azalmamıştı. Günün kalabalık saatlerinde iş gören karaborsacılar akşam Tophanedeki Abdi'nin kahvesinde, günlük hasılatı taksim etmeğe başladılar. O gün yirmi dört buçuk lira toplanmıştı. Abdurrahman Tevfik'e diyordu ki:

— Hey kaşkaval!.. Yarın Fener maçı var... Kapalı tribünün helâlarını tutacağız. Akşam gene Kadıköy iskelesinde iş var. Yalnız maçtan sonra Beşiktaş iskelesine muhakkak iki adam koymalıyız...

(15.5.1955)

TECRÜBE FİLMİ

Fehamet, nefes nefese merdivenleri çıktıktan sonra, bir koşu Dürriye Hanımın boynuna sarıldı:

— Ah şeher anneciğim. Canım sana feda olsun. Öyle güzel, öyle sevinçli haberlerim var ki..

Dürriye Hanım gaz lâmbasının şişesine soktuğu paçavrayı gıcırdata gıcırdata çevirerek, sordu:

— Kız, yoksa gene, iysaatte olsunlarla mı konuştun?..

— Hayır benim nonoş anneciğim, öyle şey değil.. Bir bilsen, bir öğrensen, ne kadar sevineceksin...

— Namaz sûrelerini mi ezberledin, kız?

— Yok be anne. Öyle şeyler değil. Başka şey, başka.. İstikbalim açıldı, güneş gibi parladı kör olayım.

— Zaar bir pastırmacı buldun kendine. Çünkü senin işinde bir musibetlik olmadan olmaz.

— Hayır, hayır anneciğim. Benimle beraber senin de istikbalin parladı.

— Ayol benim istikbalim, üstüne benzin döksen gene parlamaz. Sen kendine bak.. Seni bir baltaya sap edebiliyor muyuz, ona bak sen... Neymiş bakalım istikbalin? Söyle de ben de sevineyim.

Fehamet, avucunda tuttuğu buruşuk bir gazete parçasını eliyle düzelterek:

— Ben artık yıldız oluyorum şeker anneciğim, dedi.

— Ayol ne yıldızı oluyorsun?

— Sarışın Bombalar, Jane Russel'ler, Sofia Loren'ler, Gina Lollobrigida'lar gibi harika bir yıldız oluyorum.

— Onlar da nasıl şey?. Hıristiyan mı oluyorsun?

— Hayır anneciğim. Sinema yıldızı oluyorum. Dünyanın serveti, o kürkler, o elmaslar hep benim olacak. Otomobillerde gezeceğim. Tuvaletlerin birini çıkarıp ötekini giyeceğim.

— Ayol, nereden oluyor bunlar? Aklını mı bozdun yoksa?

— Vallahi değil anneciğim, gazete yazıyor.

— Elimin tersiyle bir tane vurursam, bir de duvardan yersin. Gazetenin yazmasiyle adam zengin mi olurmuş?

— Amaaan!.. Çok kalın kafalısın be anne... Yıldız ne demek, bilmiyor musun sen?

— Tiyatroda oynamak için demiyor musun sen?

— Hiç bile değil... Ben sinemadan bahsediyorum.

— Sinema ile tiyatronun ne farkı varmış. Yıldız, yıldız diye tutturmuşsun. Çengi desene şuna...

— Yıldız başka şey be anneciğim.

— Haydi haydi, ağzımı bozdurma benim. Geçen sefer de böyle abuksabuk işlerin peşinde koştun da, beni yedi mahalleye rezil ettin. Doktor doktor dolaştığımız o günleri ben daha unutmadım. Sende bu kafa varken bu hoppalık varken, yıldız değil, yıldız şehriyesi bile olamazsın. Otur, oturduğun yerde.

Fehamet, biraz daha üzgün, tekrar annesinin boynuna sarıldı:

— Anneciğim! İşin aslını, faslını bilmeden ne diye öfkeleniyorsun? Hele bir kere dinle! Bak gazete ne yazıyor?

— Ne yazıyormuş?

— Bak, diyor ki: «Film yıldızı alınacak... Biri tarihî, biri aşkî, biri dramatik, biri de dokümanter olmak üzere yeni mevsimde çevrilecek 4 büyük filmin birinci ve ikinci derecedeki rolleri için, sinemaya âşina, vücut teasübü mevcut, yaşı 20 yi aşmamış, fotojenik bayanlar alınacaktır. Göstereceği kabiliyet derecesine göre çok yüksek ücret verilecek ve başarı sağlayanlar birinci sınıf film yıldızı yapılacaktır. İsteklilerin, bu hafta içinde her gün saat 14-17 arasında, Beyoğlunda Alyon sokağında kâin Horozcıyan apartımanının zemin katındaki «Zambak Film» şirketine müracaatları lüzumu ilân olunur.» Şimdi anladın mı, ne olacağını?.

— Anlıyamadım. Hem de kolay kolay anlaşılır gibi değil...

— Anneciğim, ne olur bana inan.. Dünyanın en meşhur yıldızları da böyle parlamışlardır. Ben ne diyorsam,

sen ona bak. Hele ben bir yıldız olayım, vallahi seni Ayazpaşa'nın apartımanlarında, ipek halıların üstünde, kuştüyü yataklarda yaşatırım. Çünkü yıldızlık başka şeye benzemez. Yıldız deyince, paranın hesabı olmaz. Haydi anneciğim şu yeldirmeni giy de, başkaları gitmeden biz gidip kontratımızı yapıverelim.

— Ayol dur bakalım, acelen ne? Ateşin üstüne kapuska koyalı yarım saat olmadı. Akşam ne yiyeceğiz?..

— Aaa, anneciğim, kapuskanın lâfı mı olurmuş? Hele ben bir yıldız olayım, ballarla, kaymaklarla, kuzu etleriyle besliyeceğim seni... Kapuska da yenir miymiş? Komşulara vereyim?

— Öyleyse tencereyi indirip bir kenara koy. Üstarafını sonra düşünürüz.

Fehametin telâşı karşısında Dürriye Hanım da tereddüde düşmüştü. Ne yapacağını kestiremiyordu.

— Hay Allah senin iyiliğini versin! dedi. Bak, beni bu yaştan sonra ne boyalara boyuyorsun. Hadi bari, ben yeldirmemi giyinceye kadar sen de allığını, pudranı sür. Rujunu dudaklarının kenarından pek taşırma.. On defa söyledim sana, faraş gibi ağız makbul değildir diye. Ağzın hokka gibisi güzel olur. Sol yanağına ufarak bir de ben yap. Gideceğimiz yerdeki adamlara bari biraz şirin görün de, maaşı dolgun olsun. Fazla firketen var mı senin? Varsa iki tane ver de ben de toparlanayım. Sözde ikindi vakti hamama gidip de acele boya sürecektim başıma. Ama bu zamanda ya evlâttan vazgeçeceksin, ya da Mevlûttan..

Dürriye Hanım mutfağa gitti. Fehamet de aynanın karşısına geçip bir yandan gözlerine rimel sürerken, bir yandan da Jesabel sarkısını mırıldanmaya başladı. Makiyajı bitince gri etek üstüne, kısa kollu lacivert yün hırkasını giydi. Sol kasının üstüne bir perçem düşürdü. Bir koşu annesinin yanına gitti:

— Öf be anneciğim! dedi. Hâlâ hazırlanamadın mı?..

— Aaa, üzerime düşme öyle.. Ben zaten sinirli kadının biriyim. Fazla sıkıntıya gelemem.

Fehamet tekrar aynanın karşısına geçti. Enine, boyuna, beline, kalçalarına, bacaklarına önden, arkadan, yandan uzun uzun baktı. Annesi de yeldirmesini giymiş, baş-

örtüsünü örtmüştü. Çıktılar. Tramvayla Saraçhane'ye kadar geldiler. Oradan otobüse bindiler. Fehamet yolda diyordu ki:

— Anneciğim, sakın taassupluk etmeye kalkma. Sinema meselelerini sen bilmezsin. Sinemada her şey vardır. Fakat olanlar, fenalık niyetiyle olmaz.

— Başıma gelenler a dostlar.. Bizim kızın seçtiği zanaatini görüyor musunuz? Ayol şu koskoca İstanbul'da kendimize göre bir iş bulamaz mıydın?

— Anneciğim, yıldız olmak benim idealimdi zaten...

— Kör ol inşallah... Bu yaştan sonra beni de önüne kattın. Ruzu mahşerde ne cevap vereceğiz bakalım.. Haydi gir şu kapıdan.

Fehamet önde, annesi arkada, «Horozcıyan» apartımanının zemin katına indiler. Kapıda «Zambak Film» tabelâsı vardı. Fehamet heyecan içinde parmağını zile götürdü. İçeride bağrışmalar oluyor, kahkahalar duyuluyordu. Kapıyı açan adam hırpani kılıklı biriydi. Fehamet ezile büzüle:

— Efendim, müdür beyi görmek istiyoruz, dedi.

— Buyurun.. İçeri girin.

Dürriye hanım arkadan yürüyordu.

Adam parmağiyle işaret etti:

— Nah, şu oda.

Fehamet usulca kapıyı araladı. İçeride bir masanın etrafına 3 kişi oturmuştu. Bir okkalık ekmeği elle koparmışlar, beyaz bir kâğıdın üstüne de köfte ve piyaz koymuşlar, öğle yemeği yiyorlardı. Fehamet, mahçup bir tavırla:

— Efendim, müdür beyi görmek istiyordum, dedi.

Masadakilerden biri, lokmasını yuttuktan sonra, ağzını elinin tersiyle silip:

— Buyurun, bir arzunuz mu var? diye sordu.

— Beyefendi, gazetedeki yıldız ilânını okudum da...

— Ha, siz misiniz? Yıldız mı olmak istiyorsunuz?

— Evet...

Müdür, masadakilere döndü:

— Recep! İskemleyi ver hanıma...

— Peki abi...

Müdür, müracaatçılara karşı mahçup olmamak için köfte kâğıdını hemen topladı. Masanın üstündeki ekmek kırıntılarını bir eliyle öteki avucuna süpürdükten sonra:

— Demek yıldız olmak istiyorsunuz ha?! diye kendi kendine tekrarladı.

— Evet efendim.

— Öteki hanım kim? O da yıldız mı olacak?..

— Hayır, o benim annemdir.

— Şimdiye kadar hiç bir filmde çalıştınız mı?

— Hayır efendim.

— Kaç yaşındasınız?

— 19 uma geliyorum.

— Tahsiliniz nedir?

— Makbule hanımın biçki ve dikiş yurdunu bitirdim.

— Raks bilir misiniz?

— Rumba, samba, mambo, swing, slow, vals bilirim.

— Çiftetelli bilir misiniz?..

— Hayır bilmiyorum.

O zaman Dürriye hanım atıldı:

— Amcası!. İki gün müsaade edin, çiftetellinin alâsını ben ona öğretirim.

— Peki valde.. Kızınızın filme müsait bir edası olduğu anlaşılıyor. Yalnız bir mesele var. Benim çevireceğim filmler tamamen sanat filmi olduğu için artistlerimiz her sahnede, seyirciye dilediğimiz şekilde görünmelidir. Biliyorsunuz ki sanatta ayıp yoktur. Bizim sahnelerimizin çoğunda da bol bol sanat bulunacaktır. Bu itibarla seyircinin karşısında sanat sahneleri çevirirken «Aa, ben mahçup kızım. Soyunamam» filân gibi lâflar etmezsiniz tabii. Kabul mü efendim?

Kız annesine baktı. Annesi kıza baktı. Dürriye hanım pek meraklanmıştı:

— Bu zanaat dediğin ne zanaatı acaba amcası?. Fena bir zanaat olmasın sakın?

— Yok valde. zanaat değil, sanat...

Fehamet atıldı:

— Anneciğim, sus biraz. Biz konuşurken lâfa karışma..

— Karışma ne demekmiş, maymun?.. Sen, bu işlerin

içinde nenin nesi olduğunu biliyor musun?

— Anneciğim, sanat meselesinin ne olduğunu helbet bilirim.

— Bir de ben bilsem, ne zararı var?

— Sanat demek, mayo giyip ahalinin karşısına çıkmak demektir. Yazın bütün plâjlarda binlercesi var, görmüyor musun?..

— Hmmm, o plâjlardaki sanattan istiyorlar demek?.

Fehamet, müdüre döndü:

— Evet beğefendi, kabul ediyorum.

— O halde sizinle bir tecrübe filmi çevirmemiz lâzım geliyor. Bizans İmparatoru Konstantin'in yaş günü balosu adiyle bir film çevireceğiz. Siz bu filmde Teodosya rolünü yapacaksınız.

Teodosya'nın raksını çıplak oynamanız gerekiyor. Çarşamba günü teşrif ederseniz, o gün makineyi de getirir, prova filmini çekeriz. Olur mu efendim?

Fihamet sevinç içindeydi:

— Peki öyleyse efendim, dedi. Çarşambaya geliriz.

— İsterseniz yalnız gelin.

Bu lâfa, Dürriye hanım pek içerledi:

— Ben kenarda otururum efendi oğlum, sizin oyununuza karışmam.

— Peki valde siz de buyurun.

Sokağa çıktıkları vakit Fehametin ağzı kulaklarına varıyordu. Fakat Dürriye hanımın aklı bu işe pek yatmamıştı:

— Hayırdır inşallah, dedi. Benim anladığıma nazaran bu sanat işi, biraz karışık bir işe benziyor.

★

Prodüktör Tâci Bey, rejisör Garbis Efendi, operatör Sırrı, dekoratör Aristidi ve diğer vazifeliler stüdyoda toplanmışlardı.

Fehamet, kendisine verilen talimatı, büyük bir dikkatle dinledikten sonra:

— Peki efendim! dedi. Ben bu kapıdan gireceğim. İmparatorun yaveri olan Nevzat Beyin önünde duracağım

ve öğrettiğiniz sözleri söyliyeceğim. O bana cevap verecek. Ben de ona diyeceğim ki... Yâni öteki cümleyi söyliyeceğim. Aynen sizin söylediğiniz gibi yapacağım. Siz merak etmeyin efendim.

Dürriye Hanım, Fehametin yanında duruyor, onun sözlerini tasdik ediyordu:

— Efendi, oğlum, benim kızımın maşallahı var. On parmağında on marifet... Siz biraz gösterin, o üstarafını becerir.

— Peki valde. Şimdi biz kamera'yı hazır ediyoruz. Kerime hanım da soyunup gelsin.

Dürriye Hanım biraz şaşırdı:

— A a... Kızı soyup kamaraya mı sokacaksınız?

— Hayır valde. Yani şuraya, orta yere gelsin. Biz de lâmbaları yakıp şu saray sütununun yanında filmi çekmeye başlıyacağız.

— Enikonu soyunacak mı?..

— Tabii tabii, tamamen soyunacak. Biz üstüne bir tül vereceğiz.

— Olmaz evlâdım. Zaten kız hastalıklı. Tülle üşür. Üstüne ben yeldirmemi vereyim.

— Valide, Teodosya yeldirme giymezdi ki..

— Bir seferlik giyiversin, ucunda ölüm yok ya..

Fehamet, annesinin boşboğazlığına içerliyordu:

— Öf be anne! Çeneni tutsana biraz. Sana on defa tenbih ettim, karışma dedim. Amma da acuze şeysin be!..

— A a a, rezilin zoruna bak. Niye karışmıyacakmışım? Seni ben doğurdum, elâlem doğurmadı. Yarın öbürgün bir satılıcan olduğun vakit ben çekeceğim. Elimin tersiyle bir tane çarparsam, ağzını, burnunu üçe taksim ederim.

Prodüktör Tâci Bey müdahale etti:

— Valde münakaşanızı sonra yaparsınız. Şimdi Fehamet Hanım soyunup gelsin.

— Oğlum, ne halt ederse etsin. Ben karışmam.

Kız bir koşu kendisine gösterilen odaya gitti. Dürriye Hanım da iskemlesini duvarın dibine çekti. Koynundan tütün tabakasını çıkardı... Bir sigara sarmaya başladı. Öfkeden eli ayağı titriyordu.

Karşıda, deppoyun kapısı önünde dizi dizi dekorlar duruyordu Rejisör Garbis Efendi, Konstantin rolünü yapacak olan Cavit Manavgat'a talimat veriyordu:

— Sesinin perdesi kalın olacak idiyse, hareketlerinde son derece yumuşağa kaçmalısın. Mızıkanın sesi duvarın arka tarafından gelirken, adımlarını yere vuraraktan uşağı çağırırsın. Uşak gelincek kılıcım talep edersin. Sonram şu direğin yanından denize bakıp da gülersin. Tam o vakitte sarayın kızları gelip entarinin eteklerinden öpmeğe başlıorlar, sen kızları açıp Teodosya'yı kucağına alaraktan: «Seni yaratan Allahıma kurban olayım. Gerdanının üstündeki kara ben'e dudağımı koyayım. Kendi elim ilen her yanını soyayım. Isıra ısıra alkanlara boyayım. Anca sevdanıza böylecene doyayım» diyeceksin. Agnoorsun?..

— Tabiî, ben bu sahneyi gayet iyi yaparım. Siz merak etmeyin.

Garbis Efendi, prodüktör Tâci Beye döndü:

— Konstantin'in kılıcını buldunuz?

— Bulamadık birader. Bir kılıç bulamadık. Marangoza yüz defa tenbih ettim. «Kontrplâktan bir kılıç kes» dedim. Herif dalga geçiyor.

— Katiyen olmaz. Kılıç olmadan olmaz.

Tâci Bey biraz düşündü. Aklına bir çare geldi. Odacıya seslendi:

— Recep!

— Buyur abi...

— Yahu bir zahmet sana, şu karşıdaki «Yeşil Yaylâ» lokantasına kadar git. Arif Beye benden selâm söyle... De ki, Tâci ağabey Konstantin filmini çeviriyor, de. Yarım saatliğine bir kılıç lâzım oldu, de. Döner kestiğiniz uzun bıçağı rica ediyor de.

— Peki abi!...

Recep bir koşu dışarı fırladı. Filmde rol alan öteki sanatkârlar da, elişi kâğıdından mamul elbiselerini giymişler, ortada dolaşıyorlardı. Dekoratör Aristidi bağırdı:

— Hev, kim var orada?.. Sarayın duvarlarını sallamayın yahu!. Merasim salonu yıkılacak. Tevfik çık arkadan kardeşim...

Teknik müşavir Sedat, rejisöre sokuldu:

— Garbis be!... Güneş batarken İmparator balkona çıkacak değil mi? Halk «Yaşa!» diye bağırınca, mızıka da başlıyacak. O vakit pikapa hangi plâğı koyalım?

— Koy bir tane canım. Plâğı da ben düşüneyim?

— Yahu elli, tane plâk varmış gibi söylüyorsun be! Münir Nurettinin plâğını koyacak değilim ya...

— Katiyen olmaz

— Tango Notturno olur mu dersin?

— Olmaz.

— Bir tane de Rose - Marie var, başka yok.

— Hah, Rose - Marie'nin arkasını koy.

O sırada, Yeşil Yaylâ lokantasına giden Recep, nefes nefese geri geldi:

— Tâci ağabey!. Arif Bey döner bıçağını vermiyor.

— Ne dedi?

— «Senin patrona benden çok selâm söyle» dedi. «3 porsiyon şiş'le bir nohutlu pilâvın parasını 10 gündür alıyor» dedi. «Önce parayı yollasın, sonra bıçak istesin» dedi.

Tâci Bey öfkelendi:

— Zaten böyle eşşoğlu eşeklere yüz verdiğimiz için tepemize çıkıyorlar. Lokanta sahibi olmuş da kaç paralık adam olmuş? Garbis, kardeşim Kostantin kılıçsız oluversin.

— Olmaz ama, haydi bu sahnede olsun. Yanına muhakkak bir kılıç bulmalıyız... Şimdi herkes bir deliğe girsin bakalım. Sedat Bey, sarı lâmbaları yak. Yandaki ışıkları da yak. Sarayın duvarlarını sallamayın sakın. Cavit Efendi! Zatınız Kostantin olarak yürüyünüz. Mermer direğin dibinde durunuz. Haydi ses kesilsin. Başlooruz...

Sarı ışıklar yandı. Stüdyoda makinelerin çalışmasından, hafif bir çıtırdı başladı.

Cavit Manavgat ağır adımlarla mermer sütunun yanına doğru ilerledi. Sesine heyecanlı bir ton vererek konuşmaya başladı:

«Bugünü bize gösterdiği için ulu Tanrıya şükretmeliyiz. Bugün Bizans tarihinin essiz bir devresi başlıyor. Sevgili tebaamın biricik hükümdarı olan ben 41 yaşını

bitirip 42'ye bastığım için çok bahtiyarım. İnşallah yüz yaşına kadar yaşarım ve tebaama daha birçok hizmetler ederim. Klodyus... Sadık uşağım! Buraya gel...

Kapıdan içeri pullu elbiseler giymiş bir uşak girerek yere kapandı:

— Haşmetmeab efendimiz hazretleri!.

— Klodyus, evlâdım. Ben kaç yaşında varım?.

— Elli, elli beş varsınız asaletmeab!..

— Hayır sevgili uşağım. Kırk biri bitirdim, kırk iki-ye giriyorum.

— Allah uzun ömürler versin efendimiz.

— Klodyus! Sevgili tebaam benim bu halime karşı ne düşünüyor? Seviniyor mu?

— Çok seviniyorlar beyim...

Garbis atıldı:

— Ka koskoca Bizans İmparatoruna «beyim» denir?...

— Affedersiniz... Yanlışlık oldu. Bu sahneyi baştan çevirelim..

Bu sefer prodüktör Tâci Bey atıldı:

— Yahu ne diye baştan çevirecekmişiz? Piyasada ham film varmış gibi konuşuyorsunuz. El etek öptük de, şu filmi karaborsadan bulduk. «Beyim» lâfını seyirci farkedemez zaten... Haydi devam edin.

Bu sırada merasim salonunun büyük kapısından içeriye Fehamet girdi. Âdeta çırılçıplak soyunmuş, üstüne incecik bir tül almış, başına da yaldızlı mukavvadan taç misali bir şapka geçirmişti. Dürriye Hanım kızını görünce:

— Maşallah tosun evlâdıma! dedi. Tuh tuh tuh, kırk bir buçuk kerre maşallah...

Garbis hemen müdahale etti:

— Yoo, yoo, olmadı. İyi yürüyemoorsunuz. Biraz daha dik, daha azametli, daha kibirli olun.

Kız, kendine bir başka çekidüzen vererek tekrar yürüdü. Garbis bar bar bağırıyordu:

— Olmuor küçük hanım. Azametli, kibirli yürüyün dedikse kocası yeni mebus olmuş kadın gibi yürüyün demektir?

Dürriye Hanım atıldı:

— Kız!... Fevziyenin anası «Kayısı Melâhat» gibi yürüsene...

Fehamet tekrar kırıtarak geri gitti. Bir dönüş daha yaptı. Bu sefer makineler çalışmaya başladı. İmparator Kostantin heyecanlı bir sesle bağırdı:

— Ah sevgilim Teodosya! Gel seni bağrıma basayım. Benim göğsümün içinde müşfik bir kalb bulacaksın. Öyle bir kalb ki, sen yanıma geldiğin vakit çalışmaya başlar. Sen yokken dakkasında stop eder.

Teodosya yerlere kadar eğilip Kostantini selâmladı. Gülerek hükümdarın yaverinin yanına gitti:

— Lûtfen bizi yalnız bırakınız! dedi.

Yaver çekildi. Kostantin, tüller içindeki dilbere doğru sokuldu:

— Bana en güzel Yunan danslarından birini gösterir misiniz güzelim! dedi. Sizsiz yaşıyamıyacağımı anladım.

O zaman Teodosya, omuzundaki tülleri bir kenara atarak annesinden öğrendiği bahriye çiftetellisini oynamıya başladı. Dürriye Hanım da gayri ihtiyarî ellerini şaklatarak tempo tutuyordu. Oyun sahnesi epeyce sürdü. Sırrı Sedada diyordu ki:

— Bana bak, bu kızda çok iş var...

— Doğru vallahi, soyununca meydana çıktı.

— Bizim Tâci bunu kaçırmaz bence..

O sırada İmparator birdenbire Teodosyayı kucakladı. Yanaklarından, boynundan öpmeye başladı. Dürriye Hanım anide yerinden fırladı:

— Hişt oğlum, ne yapıyorsun? Kostantin Efendi.. İstemez oğlum. O kadarına biz yoğuz. Her bir şeyi kararında bırakmalı.. Cümle âlemin içinde körpe evlâtçığıma saldırmanın bir lüzumu var mı?

Garbis orta yere koştu:

— A hanım, ne yapoorsun? Senin de filmin çekildi ise, günah bizimdir? Ne deyi orta yerlere girersin?

Dürriye Hanım öfkeden deliye dönmüştü:

— Helbet girerim. Körpecik evlâdımı cümle âlemin ortasında öptürür müyüm? Kız maymun.. Ben sana on defa söylemedim mi? Bu yıldız işinin içinde bir iş var demedim mi? Haydi giy bakayım donunu, gömleğini...

Bize sinema filân lâzım değil.

Ötekiler de koşuştular.

— Aman hanım! Ne yapıyorsun? Bu işler şakaya gelmez.

Fehamet de öfkelenmişti:

— Hay Allah cezanı vermesin anne.. «Yıldızlıkta böyle şeyler var» diye yüz defa söylemedim mi sana?..

— Hayır, ben kabul edemem.

— Sen kabul edemezsen, ben kabul ederim.

— Ayol sen yıldız olacaksın diye ben yaldız mı olayım?

— Ne olursan ol anne.. Benim istikbalime mâni olma...

Dürriye Hanım, başörtüsünü iyice sıkıladıktan sonra homurdana homurdana yürüdü:

— Âferin kızım, İstikbalin pek parlak. Hele bu sinemacılığa temelli yerleşirsen o zaman şahbaz olursun. Bari benim gözüm görmesin de, ne halt edersen et... Ben dışarıda bekliyorum.

Kadın, yürüyüp gitti. Garbis diyordu ki:

— Herkes kenara çekilsin... Film devam edoor... Haydi bakalım arslan Kostantin... Göster kendini... Mavi lâmbaları yakın... Makineleri çalıştırın.

O sırada Recep, Tâci Beye sokuldu:

— Beyim, Anadoludan bir telgraf var.

— Ver bakayım...

Açıp heyecanla okudu:

«Martın on beşine kadar üç tane macera, ask ve ibret filmi yollayınız. Namınıza 12 bin lira banka havalesiyle çıkartılmıştır. Sadettin..»

(27/2/1955)

KARAKÖY, EMİNÖNÜ, SİRKECİ...

Parmakkapıdan geçerken, kaldırımda yürüyen emprimeli bir kadının yanında, ânî bir fren yaptı. Sağ tarafa doğru eğilip pencereden seslendi:

— Karaköy, Eminönü, Sirkeci...

Kadın aldırış etmeden yürüdü. Şoför de tekrar gaza bastı. Yanında muavini oturuyordu. Arkada da iki kişi vardı. Ağacamie gelince trafik polisi, «Dur!» işareti verdi. Genç bir kadın karşıya geçti. Şoför bu hale içerledi:

— Bir karı için bir arabayı durduruyorlar birader. İhtiyarca olsa kulak asmaz ha!... Günde böyle 100 - 150 karıya yol verse, elbet birinden birini piyastos eder. Karaköy, Eminönü, Sirkeci!... Sonra anam babam, nerede kalmıştım?.. İşte o gâvurun manzarasını anlatıyordum, değil mi?.. Neyse lâfı uzatmıyalım. Herifi döndürüp dolaştırıp Topbaneye getirdim. Arabadan iner inmez doğru gidip taksi saatine bakmaz mı?.. 14 lira yetmiş kuruş yazmış... Bana hiçbir şey demeden iki onluk çıkardı, paranın üstünü beklemeye başladı.

— Hey müsü, dedim. Bu memlekette yirmi kâğıda marul bile taşımazlar. Uçlan bakalım bir yirmi daha!...

Enayi gâvur bir şey anlamadı. Fan fin fin diyerek bir şeyler söyledi:

— Bu işin fan fin fon'u yok, dedim. Öyle ağızları yemezler. Ya forti papeli toslarsın, ya da alırım paçanı...

Muavin sordu:

— Forti papel kaç lira mânasına geliyor âbi?.

— Forti papel demek, yani dört onluk demektir.

— İyi biliyorsun maşallah ingilizceyi...

— Unuttuk birader... Eskiden ingilizcem çok kuvvetliydi. Şimdi zayıf düştü. Ama biz ingilizceyi asıl yerinden öğrendik. Şaban adında bir arkadaş vardı. Kitaplara filân boş verirdi. İngilizceyi gramofondan öğrenirdi. Çok zihni evvel oğlandı. Gramofona bir plâk kordu; iğneyi

değiştirir değiştirir çalardı. Söz temsili bizim elimize bir gramofon geçse hemen Hamiyeti koruz. Safiyeyi koruz, değil mi? Halbuki o Şaban bizim gibi yapmazdı. Neyse sonunda banga memuru oldu. Biz de şoför olduk. Ama o memur oldu da ne oldu sanki? İhya mı oldu? Ne gezer.. Meselâ diyeceksin ki, farzedelim Altıncı Şube Müdürü şoförlere karşı bir gün müsamaha ve iltimas etmemesinden nâşi her hususta vazifesinden mütevellit falan diyerekten lûgatli bir cümle söyliyeceksin değil mi?. İşte eski zamanda ben bunu birde söylerdim. İngilizce deyip de geçme ha.. Çok nazik dildir. Bir kere yanlış yaptın mıydı, arkasını katiyen getiremezsin. Meselâ her lâfın başına bir piliz koyacaksın. Kapıdan girerken piliz, yemek yerken piliz, oturup kalkarken piliz, aptese giderken gene piliz... Pilizsiz ingilizce katiyen olmaz. Ay dedin miydi başka mânaya gelir. Ayvaz dersen yine başka mânası vardır. Yani çok ince mesele... Lâf lâfı açarmış. Biz de lâkırdıyı başka yere getirdik. Ne diyordum? Ben, gavura öyle dedim. «Tosla bakalım forti papeli» dedim. Deyyus bağırıp tepinmeye başlamaz mı?. Kabahat onda değil, kabahat bizim millette birader.. Muzurluktan yana birinciyiz.. Gâvur kısmı Tophane rıhtımına ayak bastı mıydı, hemen kulağına fısırdıyorlar, «Taksi saati ne yazarsa onu vereceksin» diyorlar. Herif de benim yüzüme bakmadan hemen saate bakıyor. Neyse uzun lâfın kısası, herifin yakaya bir yapıştım. «Sana bu İstanbulu zindan ederim deyyus» dedim. Baktım kikirik gevşedi. Tabii şıp diye forti papeli de tosladı.

Şoför, Galatasaray'ı geçtikten sonra tekrar kaldırıma sokulup seslendi:

— Karaköy, Eminönü, Sirkeci!.....

Ve kaşla göz arasında, arkaya bir kişi daha aldı. Ama bu, trafik polisinin gözünden kaçmadı. Yanından geçerken arabayı durdurdu. Eğilip şoföre doğru:

— Gözünün yaşına vallahi bakmam, yakarım canını, dedi.

Kikirik'ten forti papeli koparan o arslan, polisin karşısında birdenbire fare kesiliverdi:

— Yakarsın ağabeyciğim. Valla yakarsın. Ben seni bi-

lirim.. Bir daha görürsen ne dersen de. Bir sen yakarsın, bir de Beykozlu Fethi var, o yakar. İkiniz de yakarsınız ağabeyciğim..

— Haydi çek!..

— Çekeyim ağabeyciğim.. Yakarsınız... Valla yakarsınız..

Otomobil ilerledi. Şoför hâlâ kendi kendine söyleniyordu:

— Yakarsın.. Biraz zor yakarsın. 27 numaradaki Ayten akşama beni merak etmese seni şu kâinatın orta yerinde, vakti geçmiş domatese çevirirdim ama, neyse dua et.. Şoför Seyfi'nin yumuşak zamanına rastgeldin. Gönlümü bir karıya kaptırmışım, boynumuz bükük... Karaköy, Eminönü, Sirkeci...

Tünel başından dönerken radyoyu açtı. Elleriyle de direksiyona vurarak tempo tutmaya başladı:

«Diyarbakır şad akaaar
Hele yaaar, zalıım yaaaar.»

Şişhaneye doğru inerken, Maliye Şubesinin karşısındaki kaldırımda bir ahbabına rastlayınca durdu:

— Teefiiiik.. Ulan Teefiiiik... Ne haber?. Hayriyi gördün mü, Hayriyi?..

— Görmedim be!..

— Görürsen söyle o kaşkavala, yarın akşam Tophanede Dede'nin kahvesine gelsin. Onunla bir aksatamız var. Söyle ha, unutma...

— Söylerim, söylerim...

— Daha başka nasılsın?. Yenge ne yapıyor? Doğurdu mu?.

— Haftaya cumaya bekliyoruz.

— Çok hergele herifsin be Tevfik.. Mektep mi açacaksın? Bu kaçıncı olacak?...

— Allah kısmet ederse beşinci...

— Ulan onların beşi birden büyüyüp de piyasaya çıktılar mıydı, kimse sana yan bakamaz. Değil mi ha?...

Otomobilin arkasında bir tramvay durmuş, boyuna kampana çalıyordu. Şoför Seyfi sinirlendi:

— Öttürme şunu be beynimizin dibinde.. Hacıağa!.. Bir tramvay ele geçirince adam mı oldun sanıyorsun?. Bak

uçkurun sarkıyor, onu topla!. Haydi eyvallah Tefik.. Karaköy, Eminönü, Sirkeci...

Şişhane yokuşunun üst başından bir Eminönü yolcusu bindirdi. Düşkün kılıklı bir ihtiyardı.

Karaköyde bütün yollar, boydanboya tıkanmış, Altıncı Şube tekmil elemanlarıyle seferber olmuştu. Kulakları yırtan düdük sesleri ortalığı çın çın öttürüyor, buna rağmen vasıtaların bir adım ilerlemesi kabil olmuyordu. Seyfi arabayla kaldırıma sokuldu. El frenini çektikten sonra:

— Şimdi geliyorum, dedi. Tokatlı'dan bir ayran içeyim birader. Ciğerim yandı sıcaktan..

Gitti, geldi. Direksiyona oturmadan önce kaldırıma doğru seslendi:

— Sirkeci, Cağaloğlu, Türbe!...

Köprüyü geçmek 15 dakika sürdü. Bahçekapıya gelince, muavinin yanındaki ihtiyar indi. Şoförün eline 25 kuruş verdi. Seyfi birden köpürdü:

— Elli kuruş elli!. Bu arabaya elli dördün Desoto'su derler. Yirmi beşe kapı açmam ben adama...

İhtiyar, mazlum bir hal aldı:

— Ama ben her zaman Şişhane'den Sirkeci'ye, yirmi beşe geliyorum.

— Senin yirmi beşe geldiğin vakitler, Galata köprüsü iki taraflı çalışıyordu. Şimdi Köprüyü ikiye taksim ettiler. Fiyatlar da elliye çıktı. Bir yirmi beşlik daha elden gel bakalım.

— Veririm ama, seni de Altıncı Şubeye şikâyet ederim.

— İstersen 36 ncı şubeye git. Orhan Beye bir de selâm sarkıt. «Akrep Seyfi benden elli kuruş aldı» de.. Haydi çek arabanı... Cağaloğlu, Türbe, Beyazit!...

Otomobil hareket ettikten sonra Seyfi yanındaki muavinine dert yandı:

— Bu seyrüsefer çok yapıyor bize birader. Ama artık onların da borusu ötmiyecek. Bizim Şoförler Cemiyeti Ankara'ya bir istida verdi. Polis, şoförlere efendi muamelesi yapsın diye. Altıncı Şube'ye Ankara'dan bir emir gelince o vakit cuk oturacaklar... Haydi Coğoloğlu, Türbe, Beyazit biiir!... **(20.6.1954)**

MÜZİKSİZ YAŞANIR MI?

Gönül Herdaldagezen, elindeki rimel fırçasını aynanın önüne bıraktı. Oturduğu tabureden kalkmadan, başını geriye çevirdi. Hırçın bir sesle:

— İstemiyorum anneciğim, istemiyorum, dedi. Böyle basit, görgüsüz, hissiz bir herifle yaşıyamıyacağımı artık anla... İlk zamanlarda bazı taraflarını beğeniyordum. Meğer onlar işin cilâsı imiş. Altı başka türlü çıktı. Ne kadar aldanmışım Yarabbi... Görüyorsun işte.. Dört gündür suratından düşen bin parça... Suçum neymiş sanki?... Niye haspama «Senden hazetmiyorum» demişim.. Niye bu sözün, onu inciteceğini düşünmemişim. Zorla değil ya, hazetmiyorum. Hazetmediğim herife de, oturup kalkıp «Ben dünyada sensiz yaşıyamam nonoşum» diyecek değilim a...

— İyi ama evlâtçığım! dedi. Lâf aramızda, sen de biraz şımarıklığı seviyorsun.

— Bana ne? Ben eskiden şımarık değildim ki.. Beni o şımarttı.

— İyi ya işte.. Aklı başında olanlar, kolay kolay şımarmazlar.. Sen eskiden Belediye murakibi gibi, ağzı var, dili yok cinsindendin. Sonra sonra şirretliği ele aldın. Âdeta dolmuş şoförüne döndün.

— Ah anneciğim. Beni sen de bir türlü anlıyamıyorsun. Ben basitlikten, alelâdelikten kaçan, tükenmez heyecanların peşinde koşan, hayatı yudum yudum içen bir insanım.

— Evlâdım, sen hayatı yudum yudum içeceğine, günde iki kaşık sinir ilâcı iç, daha iyi...

— Ay ben sinirli miyim? Peki öyle olsun.

— Ben öyle boş lâkırdılar dinlemiyorum. Pek âlâ kocan var. Senin üzerine titriyor. Sen onun kıymetini bilip bağrına basacağına, üstelik adamcağızın burnundan getiriyorsun. Bak sana bir sey söyliyeyim. Kocanın kadrini bil, ona dört elle sarıl.. Bir kere kaçıracak olursan, bir daha da öylesini ele geçiremezsin.

— Aman kaçarsa kaçsın. Vız gelir bana.. Hiç olmazsa o vakit hür yaşarım. Dünyada hürriyet gibi tatlı şey var mı?

— Ah kızım, ah... Ana baba insana her vakit bâki değil. Güzellik dersen hiç baki değil. Sen, hürriyetin içine bir kere daldın mıydı, kör olayım bir daha çıkamazsın. O hürriyet dediğin, istenecek bir matah olsa, cümle âlem ister. Niye herkes istemiyor da sen istiyorsun. Senden akıllısı yok mu?..

— Amaaan anne... Sen de onunla birlik oldun, bana çatıyorsun.

— Helbet çatarım. Şunun bunun gibi basın toplantısı yapmıyorum ben— Dosdoğru lâf konuşuyorum.

— Ama anneciğim, sen beni bir türlü anlamak istemiyorsun. Bak meselâ geçen akşam Berlin Filârmoni orkestrası Richard Strauss'un Don Juan operasını çalıyordu. Bizimki uyuklamaya başladı. İşte ben böyle şeylere tahammül edemiyorum.

— Niye uyukluyormuş?

— Sevmiyormuş?

— Ya neyi seviyormuş?

— Sarmısaklı cacıkla, domatesli pilâvı seviyormuş.

— Eh, sen de ona cacık yapıver.

— Canım anneciğim, opera başka şey, cacık başka şey...

— Kızım, sen bu işte yanlışsın. Adamcağız sevmez sevmez... Sen de ona rahat vermiyormuşsun.

— Ne yapıp da rahat vermiyormuşum?

— Geçen gece uyurken, burnuna hapşırık tozu üflemişsin.

— Helbet üflerim. Uyurken saksofon gibi horlamanın ne mânası var sanki?..

— Ben öyle lâflar anlamam. Madem evlendin, doğru dürüst otur, çocuğunu da doğur.

— Ona mı çocuk doğuracağım?.. Allah yazdıysa bozsun.. Dün nisaiyeci Feridun Beye uğramıştım. «Çarşambaya saat dörtte gel, halledelim» dedi.

Tam bu sırada, oda kapısı açıldı. İçeriye Gönülün kocası Bilâl Herdaldagezen girdi:

— Esselâmüaleyküm gayın valde. Rahatsız mı ittik?

— Yok yok, evlâdım. Gel şöyle otur. Biz de şimdi senden konuşuyorduk.

— Benden ne gonuşuyordunuz? Bu senin kerimen olcek gadın bana çok işler yapıyor. Rahat göstermiyor. Ezyetı çok.. Beni Keşanlı diyerekten çok enayi görüyor. Keşan'lının hepsi bir olur mu? Biz Keşanlıyık emme, okuyup yazmışlığımız var. Fikrimiz ziyade.. Her bir işe yetiyor. Görgümüz dirsen, görgülerin en birincisi. Danstan anlarık. Kibarlıktan anlarık. Musiki pilâğından anlarık. Gazetenin okunacak yerinden anlarık. Belediyeye gitsem, gapıcısından odacısına gadar cümlesi selâm durur. Gaymakam bilem hatır sorar. Allaha şükür milyonum var. Giredim dirsen tonlarlan var. Ailemi de seviyom. Gozünün rengini ezbere biliyom. Her bir şeyden anlıyom.

Gönül, hışım gibi parladı:

— Ama hoşaftan anlamıyorsun. Ben ince, hassas, nazik adamdan hazederim, anladın mı?..

Bilâl, başını kaynanasından tarafa çevirdi:

— Bak valde! Allasen bu işde kim haklıysa söyle. Benim ailemin bir adamı sevmesi için ne lüzum ittiğini biliyon mu?

— Hayır, bilmiyorum.

— Sana dimedi mi?

— Demedi.

— Bak öyleysem, sana ağnatıviriyim. Ailemin seveceği adam bir kerem gayet gozel olmalıymış. Sinama artisti gibi olmalıymış. Sesi dirsen, Avrupanın şarkıcısı gibi ötmeliymiş. Aklı dirsen, darülfünün mektebinin mâliminden daha kıyak olmalıymış. Zekâsı dirsen, keskin sirkeden de beter olmalıymış. Mızıkadan en birinci anlamalıymış. Mettup yazmadan yana, gazte muharririnden üstün gelmeliymiş. Nezaketi dirsen Avrupanın diplomatı gibi olmalıymış. Yerli malı diplomatlarına benzememeliymiş. Terbiyesi dirsen, terbiyelerin en birincisi olmalıymış.

— Evlâdım, benim kızım biraz huysuzcanadır. Sen onun her dediğine bakma.. Sen işin oluruna bak. Terbiye ile nezaketin kitabını, kitapçı dükkânlarında iki buçuk liraya satıyorlar. Ondan bir tane alırsın. Vücudünün ar-

tiste benzemesi için, yemeklerden sonra 10 dakka idman yapsan vallahi göbek möbek, bir şey kalmaz. Sabahları iki yumurta içip sesini de biraz güzelleştirdin miydi senden alâsı bulunmaz. Hem o zaman ailen de senin önünde kul, köle olur.

— Valde ne diyon sen Allasen? İki yumurta içmeylen bu kadın beni sevecek olsa, ben guluçkaya bilem yatarım. Emme bunun istediği gibi yimbeş şartlı erkeği, vallaha şevrole fabrikası bilem çıkaramaz.

Gönül, oturduğu yerden ayağa fırladı:

— Ayol sen ne hissiz adamsın böyle?.. Radyoda bir müzik parçası dinlerken esnemiye başlayan erkekten ben dünyada hazetmem.. Bir defa ilk iş olarak müzikle iyice bağdaşmalısın..

— Müzükten yana benim ne gusurum varmış?

— Ayol sen daha Bach'ı, Beethoven'i, Tchaikowsky'yi tanımıyorsun ki..

— Sen nirden tanıyon? Onlar senin teyzenin oğlu mu oluyir?

— Ben onları içimde duyuyorum.

— Ya ben dışımda mı duyuyorum?

— Ah yarabbi, bu herif insanı deli eder. Ayol sen Shopin'i dinlerken içinde ne duyuyorsun, söyle bakalım?

— Musiki duyuyom.

— Başka ne duyuyorsun?

— Bir de karnımın homurtularını duyuyorum emme, orası sana ait değel...

— İnce hisler duyuyor musun? Ondan haber ver...

— Duyuyom.

— Nasıl şey bunlar, anlat bakalım?

— Hey yarappim sen bilin. Canım ayni, dikiş tiresi gibi ince ince bi şeyler duyuyom.

— Sonra ne yapıyorsun?

— Sonram hislerime, «yayılın içerime» diyom. Vucutumun her bi yanına yayılıyorlar. İşte o zaman damarlarım temelli gevşiyor. Üzerime bi esneme basıyor. Ardından bir de geyirti geliyo.

Refia hanım söze karıştı:

— Kızım, bak sen şöyle böyle diyorsun ama, kocan adamakıllı hassas adam...

— Anneciğim. Pikap burada.. Plâklar da burada.. Denemesi bedava... Hişt Bilâl... şimdi sana bir şey koyacağım. Hangi müziği koyduğumu bileceksin, anladın mı?..

— Ağnadım. Emme ben de sana bi şey goycem, sen de hissinin incesiylen bana diyiviricen, ağnıyon mu?

— Pekâlâ...

Gönül, pikapa bir plâk koyup yerine oturdu. Sonra kocasına döndü:

— Söyle bakalım, nedir bu?.

— Keman gonseri..

— Ayol konser değil, konserto...

Refia hanım atıldı:

— Aaa, kızım konserini bildikten sonra «to» sunu bilmemiş ne çıkar. Yine maşallahı var. Demek anlıyor...

— Valde! Bu senin gızın hep böyle gonuşur. Bi de ben onu intiham etcem.

Bilâl Herdaldagezen, kalkıp plâk destelerinin arasından bir tanesini çekti. Pikapa koyup, Gönülün yüzüne bakmıya başladı. Sonra birdenbire sordu:

— Hadi bakalım, neymiş? İçinde ne duyuyon?..

— Ayol bu Karmen operasının...

— Sus!.. Hiç bilem değel..

— Ya ne?..

— Artezyen!..

— Hadi hadi... bir kere onun adı Artezyen değil, Arlezyendir, koca aptal!..

— Hanım! Sen bana aptal dirsen, ben de seni adliyenin boşanma mahkemesine viririm. Ya benimle doğru gonuş, ya da desturunu çek.. Ben bu dünyada hizzeti nefsi için yaşarım.

— Ayol sende izzeti nefis olsa, beni ayağının altına alır da, dibek kahvesi döver dibi döversin...

— Vay.. Sen bunu didin ha!.. «Gayfe yok» dimek istiyon değel mi? Bekçiii! Çabuk yetiş. Burda hekaret maddesi işlendi. Bi pulis al da gel... Bizim garı gayfe yok didi. Çabuk pulis ilen yetişin, çabuk...

(25.9.1955)

SAKALLI SABİHA

Sakallı Sabıha, yeldirmesini, oda kapısının arkasındaki çiviye taktı. Başörtüsünü de üstüne astı. Gelip köşedeki kerevete otururken, belindeki torbadan tütün tabakasını çıkardı:

— Ya, işte böyle kardeşçiğim, dedi. Kız istemekten geliyorum. Bu yaşa kadar ne sakala minnet ettim, ne bıyığa.. Gelgelelim evlât hatırından çıkılmıyor. Bir yüzümüzü kızdıralım dedik.. İşte böyle oldu.

Müşerref Hanım, yere bağdaş kurmuş, bacaklarının arasına kahve, şeker kavanozlarını koymuş, ispirto ocağında misafirine kahve pişiriyordu. Kaşığın ucuyla kahvenin tadına baktıktan sonra:

— Anlatsana hemşireciğim, dedi. Remzi Efendinin kızını mı istemiye gittin?..

— Gitmez olaydım.. Kızın anasında bir naz, bir naz... Kunduza yavrusu güzel görünür dedikleri kadar varmış. Hasbam.. Kızını bir matah zannediyor. Ama kabahat onda değil, kabahatin kuşkonmamışı asıl bizim oğlanda.. Fırının önünde kızı görmüş. Kız da bir şeye benzese bari, içim yanmaz. Zemheri zürafası gibi kupkuru bir şey.. Suratı, Tabelâcı Reşadın dükkânı gibi, boya içinde... Kaşlarını cımbızlamış. Saçlarını zerde rengine boyamış. Gerdanı ağdadan pençe pençe morarmış. Ne o, alafırangalık yapacakmış. Batsın öyle alafırangalık.. Vallahi hemşireciğim, yüz tane göynüm olsa, birini vermem. İllâ ve lâkin bizim enayi oğlan kaknem kıza vurulmamış mı?..

Bir aydır kafamın etini yiyor. «Ana!.. Ya şu kızı git iste, ya da ben kaçıracağım» diye tutturmuş. Sen olsan ne yaparsın Müşerrefciğim?. Bakarsın oğlan, bir iki kopukla bir olur, kızı bir taksiye attıkları gibi Kâğıthaneye açılıverirler. Üç gün sonra da soluğu mapusta alırlar. Ana yüreği ne de olsa dayanmıyor. Biz tazeliğimize pek doyamadık. Havesimiz kursağımızda kaldı. Bari çocuğun mürvetini görelim de, torun sahibi olalım dedik. Eh oğlan da

kızın kapısını çalıp «Huu!. Seni almaya geldim» diyemez ya.. Babasına söyledim. Ben karışmam dedi. «İyi ama efendi, dedim, sen zotu, ben zotu, koyuna kim verecek otu?» dedim. Bunun üzerine «Haydi git yarın kızı iste» dedi. Ben de istedim işte...

Müşerref Hanım, kahveyi kabarttıktan sonra fincanı Sakallı Sabihaya uzattı. Merakla:

— Eeeee!. Sonra ne oldu? dedi.

— Ne olacak hemşireciğim.. Sabahleyin işi gücü bıraktım. Aptesimi aldım. Doğru kızın evine.. Aman anasını bir görmelisin. Bir kibir, bir kibir.. Ağzında sakız, başında çözme, önüne gelene kibarlık satıyor. Neyse bir iki çift lâkırdı konuştuktan sonra, yanımıza kız geldi. Ben mahsustan «Maşşallah maşşallah.. Tosun gibi evlâdım.. Tuh, tuh, tuh nazar değmesin» dedim. Kız bir cilvelenmez mi?.. Maymun.. Hem de maymunun çitlenbik yiveni... Bizim tazeliğimizde böylelerini «reci» de bile çalıştırmazlardı.. Ne o, kemiğe yakın et tatlı olurmuş. Vallahi bos lâf... Anası da tam ocak anası.. Saçlarına maşa yapmış. Kaşlarına bir parmak rastık çekmiş. Hasbam, gerdanına bir de «ben» kondurmuş. Bir kırıtma, bir kırıtma... Kız mı gelin olacak, yoksa anası mı? Orası hiç belli değil..

Kız biraz sonra dışarı çıktı. Ben de yüzümü kızdırıp dedim ki:

— Hanımcığım, Cenabı Mevlâ herkesin göynüne göre verirmiş. Allahın iznivle, Peygamberin kavliyle kızınızı oğlumuza istemiye geldim... Siz sizinkinin, biz bizimkinin mürvetini görürüz, dedim.

— Sizin oğlunuz ne iş yapar? dedi.

— Ford garajında tamircidir ama, istikbali pek acık, dedim. Bıldır, Angaradaki Kimya fabrikasından 15 lira gündelikle istediler de vallahi razı olmadı, dedim. Simdi devir, tamircilik devri dedim. Böyle zanaat altın bilezik. Ne memura benzer, ne müdüre, dedim.

Karı söyle bir dudak büzdü, göz süzdü de:

— Ayda eline ne geçer acaba? dedi.

— Kesilmisi 320 lira geçiyor, dedim.

— Yaşı kaç? dedi.

— Ayva vakti, 26 yı bitirecek dedim.

— Hiç evlenmiş mi? dedi.

— İlk göz ağrısı sizin yavrunuz olacak? dedim.

— Ah hemşireciğim! dedi. Şimdi geçim öyle zorlaştı ki, dedi. 320 lira ile insan günde bir öğün bile et yiyemez, dedi. Halbuki şimdiki zamanın kızları, dedi, elini sıcak sudan soğuk suya sokmuyor, dedi. Konfür istiyorlar dedi. Naylonun icat edildiği zamanda 320 lira ile evlenmek doğrusu pek zor, dedi. Bizim kızımız nazlı büyümüş, dedi. Yazlığını, kışlığını ayrı ister, geceliğini gündüzlüğünü ayrı ister, dedi. Babası onu işe alıştırmamış, dedi. Bir günden bir güne soğan soymamış, dedi. Eh bizim de bir tane kızımız helbet göynünün arzu ettiğini ister, dedi. Karelüferli apartumanda oturmak ister, dedi. Bu zamanda da 320 lirayla bunlar yapılmaz, dedi.

— Hanım, hanım, dedim. Şimdiki zamanda koca nerede? dedim. Görmüyor musun bütün erkekler metres oturuyorlar, dedim. Canları sıkılınca tekmeyi atıyorlar, dedim. Bizimki kötü yola sapmadı. Nikâhla karı alacak, dedim. Hem sen onun şimdilik 320 lira aldığına bakma, dedim. Geçen ay partiye kaydoldu, dedim. Partinin adamı olmak 3 tane 320 lira eder, dedim. Partide hele biraz eskisin. vallahi mahallenin polisi bekçisi geçerken selâm alacaklar, dedim. Kongıraya da gidecek, rey verecek dedim. Sen o zaman gör benim oğlumu, dedim. Dedim ama, karı cahil karı. Parti demek ne demek anlamıyor ki.. Bir sene sonra bizim oğlanın astığı astık, kestiği kestik olacak, aptal karının haberi yok.. Müşerrefciğim, fincanı kapatıyorum, bir falıma bakarsın, değil mi?...

— Bakarım kardeşim, bakarım, kapat...

— Sonra ne diyordum, efendime söyliyeyim? Ha, bizim oğlanın her yerde lâfı geçecek. Manav, herkese seksene verdiğini bize ister istemez altmışa verecek. Kasap korku belâsı etten bir lira kıracak.Çöpçü bizim eve günde iki sefer uğrayacak. Daha ne olsun kardeşim? Parti işleri bunlar, başka şeye benzer mi hiç?

— Doğru hemşireciğim, doğru!. Sonrası nasıl oldu? Acuze razı gelmedi mi?...

— Umrumdaydı sanki?.. Kız bana bir fincan kahve getirdi. Bir elinde tepsi, bir eli de yanda sallanıyor. Hani, elini göğsüne koymasını bile öğretmemiş anası olacak karı.. Ondan sonracağızıma bana dedi ki:

— Vallahi bilmem ki, dedi. Bir de kıza sorsak ama, benim 320 liraya pek aklım yatmadı, dedi. Belki de sizin çocuğun kısmeti başka çatının altındadır, dedi. Üstelik bir de gerdan kırdı. Sen olsan çatlar mısır, çatlamaz mısın? O zaman cinlerim başıma çıktı:

— Hanım hanım, bana baksana, dedim. Bana gerdan kırılmaz, dedim. Edebimizle senden kız istemeye geldik, dedim. Olursa olur, olmazsa Allah bilir, dedim. Bana adiyle saniyle Taşkasaplı Yörük Melâhatin kızı Sakallı Sabiha derler dedim. Sen benim oğlumu o kadar hor görme, dedim. Geçende Salacak plâjında bile evli karılar lâf atmışlar, dedim. Paluzeler gibi evlâdıma şimdi vallahi yirmi tane kız oğlan kız bulurum, dedim. Seninki gibi zamane kızı değil, dedim.

O da bana:

— Aman hanım, dedi. Kimi bulursan bul... Tek benim evlâdım zefil olmasın, dedi.

Şu edepsiz karının yediği naneyi görüyor musun? Söylenir lâf mı bu?... İşte o vakit yedi düvelin cinleri, bevnimin orta yerine oturdu. Eteğimi belime doladım, başörtümü sıkıladım da karıyı bir yaptım, bir yaptım, vallahi Teşrinievvel leyleğine döndürüverdim:

— Ayol keskül karı, dedim. Sen benim yüzüme iyicene baksana bakayım... Ben o senin bildiğin mülâyimlerden değilim, dedim. Her kaba etten köftelik çıkmaz, dedim. Yolun Taşkasaba düserse bakkal Rıza efendiye olsun, tütüncü Tahire olsun, bir kere soruver bakalım, dedim.

Benim familyamın namı, serefi Kırklareline kadar dayanmış, senin gibi beslemelere ben tahta bile sildirmem a patlıcan kurusu, dedim. Hem vallahi hem billâhi, seni burada, kanlı esek mayasılına çevirirdim ama, bereket terbiyem müsaade etmez. Sen ona dua et, dedim

Karının suratı, seçim kaybetmiş mebus suratına dönü-

verdi. «Çat!» diye vurdum kapıyı, çıktım. İyi yapmamış mıyım Müşerrefciğim?.. Delinin zoruna bak.. 320 ile ev geçindirilmezmiş.. Kârt karıya «Benim oğlan partiye girdi, istikbali parlak» diyorum. Halâ kemküm, kemküm... Yerinde dursun onun dut kurusu kızı.. Oh aman, biraz içimi döktüm de, yüreciğime soğuk sular serpildi.. Ama boynuma borç olsun, inşaallah bizim oğlana helvacı tezgâhı gibi bir kız bulayım da, gidip o âşiftenin kapısında «Cart» diye bir patiska yırtayım..

Müşerref hanım da neticeye pek memnun oldu. Parmağile, Sakallı Sabihanın kapadığı kahve fincanı eline aldı, anlatmaya başladı:

— Ne desem yalan, kardeşciğim.. Üç vakitte düşmanların çatır çatır çatlayacak. Rabbime şükür, gül penbesi bir kız, sana gelin geliyor. Yolunda güller açılmış. Dikenleri de hasmından tarafa dönük. Doğru eve git Sabihacığım. Aptesini tazele... Namazını kıldıktan sonra bu akşam bir istihareye yat... Her şeycikler sana ayna gibi ayan olacak. Yalanım varsa kızgın gözleme tasavı yastığım olsun..

Müşerref hanım makine gibi konuşuyor durmadan dil döküyordu. Karşıki mescidin müezzini de ikindi ezanına başlamıştı.

(8.8.1954)

KADINLAR HAMAMI

Lûtfiye Akgül, hamamın tahta kapısını itip içeriye girdi. Islak bir sıcaklık yüzüne çarptı. Sararmış mermerlerden yükselen kesif buğu, içersini eni konu dumanlı bir hale sokmuştu. Takunya gürültülerine, hamam taslarının sesleri karışıyordu. Su şakırtıları, hamamın içinde devamlı bir uğultu halini almıştı.

Lûtfiye Hanım soldaki kurnalardan birinin başında Zehraları buldu:

— Ayol burada mısınız kardeş? Ben de sizi arıyordum.

— Aa, gel gel Lûtfiye Hanım. Gel otur, kardeşim... Hişt Şadiye.. Şöyle biraz kenara çekil.. Sıcağı görünce bayılma.. Lûtfiyeciğim, şöyle ilişiver kurnanın yanına.. Biraz otur da kirin kabarsın. Vallahi hamam bugün pek ömür... Koy koy, tasını oraya koy. Çıkar şu peştemallarını filân kardeşim. Soyun, dökün. Sabununu bırak şuraya... Ah pek yaş sabun bunlar.. Kimden almıştın kuzum?

— Köşedeki Göçmen Kadriden aldım kardeş..

Lûtfiye, silecek ile peştemalını çıkarıp duvardaki çiviye astı. Kurnanın yanına, Zehralar o gün hamama epi kalabalık gelmişlerdi. Gelini Fikriye çocuk doğurduğu için, lohusayı kırk hamamına getirmişlerdi. Zehra halinden pek şikâyetçi görünüyordu:

— Bir önümüze düşen olmazsa, vallahi hamamın adını unutacağız. İşten baş alamıyorum ki kardeşim. Yemekti, bulaşıktı, ortalıktı, çamaşırdı derken akşam ezanı oluveriyor. Yaz vakti olsa, insan bir teneke su ısıtır, mutfakta şartlanıverir. Ama şimdi kış.

— Doğru kardeşçiğim..

— Sonracığıma torun sahibi olmak da ayrı bir dert. Şimdiki zamanın tazeleri kundak sarmasını bile bilmiyorlar. Sözde kundak çocuğa zarar verirmiş. Bizimki «kundak istemem» diye tutturdu. Moderin çocuk yetiştirecekmiş. «Bana baksana sen» dedim. «Kundaksız çocuk yamru yumru olur, Ağustos muşmulasına döner. Senin moderinliğinden başlarım şimdi» dedim. Bereket benden yılıyor da, pek diklenemiyor. Ama ne de olsa cahil taze... Çocuğu bile ben kırkladım.

Lûtfiye hanım, yavaş yavaş terlemeye başlayan vücudunu ovalayarak cevap verdi:

— Ah kardeşim sorma.. Benim de başım bizimkilerle dertte.. Oğlan babasıyla bir türlü geçinemiyor. Dün akşam herifle yine iyi bir kavga ettim.

— Hayırdır inşallah.. İçkiye filân mı dadandı?

— Yok hemşireciğim. İçki değil. Kabahat bizim oğlanda.. Ortanın ikinci sınıfında... Nereden bulduysa bulmuş, eline bir kitap geçirmiş. Kitap da hırlı kitaplardan değilmiş. Adına da... Dur bakayım neydi? Ha, Soksolocu kitabı diyorlar. Nâmehrem şeyler yazıyormuş. Herif de oğlanın elinde kitabı görmüş. «Vay sen böyle şeyleri nasıl okursun?» diyerekten tut oğlanı bir güzel sopadan geçir. Benim de sinirlerim ayaklandı. Bir kavga, bir kavga.. Yok ben çocuğu mahvediyormuşum, yok bilmem ahlâkı ifsada uğrayormuş. Bunu okuyacağına namuslu şeyler okumalıymış.. Daha neler neler..

Neyse, uzun lâfın kısası, kavgalı mavgalı biz tuttuk, yattık... Geceleyin, üzerinize âfiyet, barsaklarımda bir buruntu, bir buruntu... Sanki askeriye müshili içmişim. Akşamdan dokunacak bir şey de yememiştim. Hâşâ huzurdan bir pancar salatasiyle, ayıptır söylemesi biraz kıymalı makarna yemiştim. Derken efendim, uyandım. Bir de ne göreyim? Bizim herif lâmbanın fitilini açmış, gözlüğünü de takmış, o Soksolocu kitabının resimlerine bakmıyor mu? Hay boyu devrilesice diyerekten yataktan fırladım. Herif benim fırladığımı görünce kitabı yastığının altına sokuşturmak istedi. «Dur bakayım, Allahın bunağı» dedim. «Nedir o elindeki?»

Herif ezildi, büzüldü. Elinden kitabı kapıp açınca bir de ne göreyim kardeşim? Dünyanın ne kadar olmayacak işi varsa, hepsi o kitabın içinde... «Tuh sana, rezil herif!» dedim. Burnunun kılı tespih ipliğine dönmüş. Gözün hâlâ çöplükte!» diyerekten suratına tükürüğü attım.

Zehra Hanım, bu işe pek şaşırmıştı:

— Hayırdır inşallah! dedi. Ne varmış acaba bu kitabın içinde?..

— Ah kardeşciğim, şu hamamda ne görüyorsan hepsi var. Hem de eksiği yok, fazlası var.

— Tövbe yarabbi.. Ayol seninki artık yaşını başını almış. Dünya ile bir alışverişi kalmamış ki..

— Ahhh ah!.. Erkek kısmı değil mi hemşireciğim? Cümlesinin boynu altında kalsın.. Yaşı yetmişe geliyor. Saç sakal Nuvel babaya dönmüş. Herif, hâlâ Soksolocu peşinde.. Evvelsi gün başına bir iş gelmişti de, ben de aptallar gibi, acımıştım ona.. Meğer mehelmiş...

O sırada hamamın kapısı açıldı. Siyah lâsteks mayolar giymiş, iki genç hanım kapıdan girdi. Ayaklarında plâj ayakkabıları vardı. İkisi de acaip acaip etrafa bakındıktan sonra gidip göbek taşının üstüne oturdular.

Zehra Hanım, yeni gelenleri uzun uzun süzdükten sonra Lûtfiye Hanıma dedi ki:

— Ayol bunlar burasını Fülürya mı zannettiler? Aa, üstüme iyilik sağlık.. Mayo ile de hamama gelindiğini yeni duyuyorum.

Şadiyeye döndü:

— Kız Şadiye!.. Git içerden sepeti getir, dedi. Sonra Lûtfiye Hanıma:

— Kardeşçiğim, kusura bakmazsın artık, dedi. Bugünlük biraz zeytinyağlı dolma yaptım. Gayet güzel de lâhana turşusu getirdim, ağzına lâyık. Peynirli pide yapamadım. Peynir bulunmuyor kardeşim. Bir iki lokma bir şey yiyelim de sonra sen beni keselersin, ben de seni keselerim. Ne diye şimdi natır'a ellişer kuruştan bir lira verelim?

Şadiye hamamın avlusuna doğru yürüdü.

Ortada, 11-12 yaşlarında bir oğlan çocuk, elinde koca bir ayva ile yalın ayak dolaşıyordu.

Lûtfiye Hanım çocuğu görünce biraz irkildi:

— Evlâdım, öte tarafa doğru git... Bu taraflara ne geliyorsun? Annen yok mu senin?

— Var be...

— Annenin yanına git hadi. kadınlar hamamında erkek çocuk olur muymuş? Kaç yaşındasın sen?.

— Sekiz ulan!...

— Hadi hadi terbiyesiz.. Sen pek sekiz yaşındakilere benzemiyorsun. Haydi öte tarafa git.

Şehra Hanımın bitişiğindeki kurnada da üç kadın yıkanıyordu. Arada bir sular beriki kurnaya kadar sıçrıyordu.

Zehra Hanım, ister istemez çıkıştı:

— Huu, komşu!. Yavaş dökün biraz canım.. Bizi de ne demeğe mekruh ediyorsunuz?

Kadınlardan biri parladı:

— Ne mekruhu imiş hanım? Ağzını toplasana sen... Benim suyum senin suyuna benzemez. Ben demindenberi bakıyorum, senin suyun mürekkep gibi çıkıyor. Ben şartlı şurtlu Müslüman kadınım.

— A a, delinin zoruna bak. Benim suyumun mürekkep gibi çıkması pislikten değil ki, rastıktan... Ama sen demindenberi o yanındaki köşede ne sulandırıyorsun bakayım?..

Münakaşa uzayıp gidiyordu.

Göbek taşına yatanlardan Süheylâ, arkadaşına dedi ki:

— Ah Şerminciğim, balo gününe kadar bir buçuk kilo zayıflasam, vallahi dünyada bir şey istemem.

— Üç defa gelirsen muhakkak zayıflarsın. Bu hamamlar, pis mis olur amma, basen'de yağ namına bir şey bırakmaz.

— Ah çok mersi şeri!.. Bana bugün akompanye ettiğin için sana enfiniman mersi... Ah, ne olur, ne olur mondiyö bir buçuk kilo, beni harikulâde güzelleştirecek.

Tam o sırada öteki halvetlerin birinde bir çığlık koptu. Kadının biri avaz avaz haykırıyordu:

— Tûûûû, utanmaz herif, dama çıkmış da, kadınlar hamamının içini seyrediyor. Pulis yok mu a dostlar!!! Yakalayın şu herifi.. Evli barklı kadınları seyrediyor. Tuh rezil.

Hamamın içinde çığlık çığlığa bir koşuşma oldu. Fakat içerisini, kubbenin yuvarlak deliğinden seyreden kafa, tehlikeyi hisseder etmez, kayboldu.

Zehra Hanım öfkeyle söyleniyirdu:

— Ah kardeşim bütün dünya soksolocu olmuş da haberimiz yok valladi...

(5.12.1954)

GÜZELLİK MÜSABAKASI

Meral, saçlarına soğuk perma yaptırtıp berberden dönerken, büyük bir sevinç, tarifsiz bir heyecan içinde idi. Sokakta adımlarını atarken, kendini New York caddelerinde yürür farzediyor, Waldorf Astoria otelinde verilecek tanışma balosunda, Robert Taylor'a takdim edileceği dakikayı düşünüyor, California'da günlerini nasıl geçireceğini hesaplıyor, hasılı şimdikinden büsbütün farklı bir dünyanın içinde yaşayıp gidiyordu.

Her şey bu akşam belli olacaktı. Bu akşamki güzellik müsabakasının neticesi, onun kaderini tâyin edecek, eğer kraliçelik tacı kendisine nasip olursa parlak bir istikbalin kapıları da, ardına kadar açılacaktı.

Eve gelip, sokak kapısından içeri girdiği vakit, Güner'le Sevim'i, taşlıkta oturur buldu. Meralin annesi Fatma hanım, neticeden pek ümitvar değildi. Ortada, fol yok, yumurta yokken, bu kadar ümide düşmenin doğru olmadığını söylüyordu:

— Ah Güner'ciğim ah!.. Bu müsabaka dediği, ne birincisi, ne de ikincisi... Evvelki sene girdi. Haksızlığa uğradı, bıldır girdi, 19 uncu geldi. Bu sene ne diye ümit besliyor bilmem ki..

Güner, o fikirde değildi:

— Ama teyzeciğim, dedi. Siz geçen seneleri ne diye sayıyorsunuz. Eskiden jüri hep haksızlık ediyordu. Bu seneki jüri son derece dürüst insanlardan kurulmuş. Kimse kimsenin hakkını yiyemesin diye noter huzurunda hepsine ayrı ayrı yemin ettirmişler. Bir kere jüriden yana korkumuz yok. Ama bizim asıl ümidimiz başka tarafta.. Meralin kalçaları son zamanlarda epi inceldi. Marilyn Monroe bile, «Kalça ne kadar mütenasib, ne kadar hareketli olursa, erkeklerin aptallığı o kadar artar» diyor. Eh, biz de yemedik, içmedik, Meralciğimin kalcalarını 12 santim daha incelttik. Fena mı yaptık teyzeciğim? Şimdi bizim asıl ümidimiz orada..

Meral dayanamayıp lâfa karıştı:

— Günerciğim, sana müthiş bir müjdem var. Salıdan beri gözüm körolsun, kalçalarımda iki santim daha eksilme olmuş. Ne seviniyorum, ne seviniyorum, bilemezsin. 114 tü, bu sabah ölçtüm 112 geldi.

— Peki nonoşum, göğsünün çevresini de ölçtün mü?

— Ah, işte onu hiç sorma.. Vallahi çenemi bıçak açmıyor. Ne kadar masaj yaparsam yapayım, hiç bir faydası olmuyor. Ne etsem bilmem ki..

— Pekâlâ, kaç santim geldiğini ölçtün mü?

— Cesaretim kalmadı artık. Ölçmiye elim varmıyor vallahi!..

— Kuzum sen versene şu mezurayı bana... Ne olur, şu bluzunu da çıkar. Utanma, içimizde erkek yok. Dur sana yardım edeyim. Ha şöyle, çıkar.. Şimdi gel bakayım aynanın önüne... Biraz bu tarafa gel.. Şöyle dur bakayım nonoşum.. Bak şimdi şuradan tutup ölçüyorum. Dikkat et.. Tamam mı?..

— O kadar sıkmasana mezurayı kardeşim.

— Nah, işte gevşek tutuyorum.. Tam 78 santim geliyor..

— Ya, işte ben de ona üzülüyorum ya...

— Peki ama şekerim, Sofia Loren'inki kaç santim geliyordu?

— Onunki 98 geliyor.

— Aranızda, topu topu 20 santim mı fark var? Vallahi bir şey değil kardeşim.

— A öyle söyleme şekerim. Br şey olmaz olur mu? Ben her seferinde, daima göğüs ölçüsünden kaybediyorum zaten...

— Canım niye kaybedecekmişsin? Nasıl olsa mayocu, göğsünün balinalarını biraz büyükçe tutmuştur. Sen, müsabakaya giren öteki kızları ne zannediyorsun yani?.. Onların ölçüleri tıpatıp Hollywood ölçüleri mi?.. Bir kere senin ayak bileklerin, diz kapakların aynı Gina'nın ölçülerine uyuyor. Baldır Jean Russell'den biraz kalın. Bel dersen Elzabeth Taylor... Omuzların az bir şey dar kalıyor ki, o da mühim değil... Kaç numara ayakkabı giyiyordun sen?..

— Hiç sorma kardeşim.

— Canım, şurada bız bize konuşuyoruz. Aramızda teklif tekâlüf var mı?..

— 39 giyiyorum.

— Vallahi, jüri, hiç kimsenin ayaklarına bakmıyor. Bence en münim yer kalçalar.. Orasını biraz zayıflattık mıydı, birinciliği kazanırsın...

— İnşallah Günerciğim..

— Ama bak, bir vâadin vardı, onu unutmıyacaksın değil mi?

— Neydi o vâadim?..

— Ayol Hillywood'a gidince, Fernando Lamas'ı, ne yapıp yapıp benim tarafımdan bir kere öpecetin ya...

— Aa, onu öpeceğim tabiî, unutur muyum hiç?..

Minder üstünde oturan sevim lâfa karıştı:

— Meralciğim, bak aklıma bir şey geldi. Geçende bir mecmuada okumuştum, Sofia Loren, kalçalarının fazla genişlememesi için bir usul kullanıyormuş. Ne yapıyormuş, biliyor musun?.

— Ne yapıyormuş?

— Gayet sıkı kauçuktan, tam kalçasının ölçüsüne göre bir çenber yaptırmış, kendisini zorluyarak, bu çemberin içinde günde on sefer kalçalarını geçiriyormuş Hem her seferinde de, muhakkak iki santim farkediyormuş. Sen de böyle bir şey yapamaz mısın?..

Meralin gözleri birdenbire büyüdü. Bakışları ümitle parladı:

— Bak bu, hiç kimsenin aklına gelmemişti, dedi.. Vallahi müthiş bir şey...

O vakit Güner, sevinçle haykırdı:

— Durun çocuklar.. Aklıma bir şey geldi.

— Çabuk söyle... Vaktimiz kalmadı zaten..

— Sizin evde küp var mı nonoşum?..

— Ne küpü?..

— Su küpü..

— Ne olacak?

— Sofia'nın kauçuk çemberinin gördüğü işi, küpün ağzı niye görmesin?

Meral sevinçle yerinden fırladı:

— Vallahi doğru.. Anne.. Şeker anneciğim. Biraz baksana...

Fatma hanım taşlıktan seslendi:

— Ayol köfteye, ekmek içi ufalıyorum.

— Nonoş anneciğim benim.. Ne olur beni dinle..

— Söylesene kız!. Yine ne yezidlik geldi aklına?..

— Anneciğim, büyük küp lâzım oldu biraz... Yarım saatliğine bize veriver.

— Ayol küpü de ne yapacakmışsın?.. Küp boş değil ki.. İçinde Hamidiye suyu var.

— Anneciğim, ne olur, boşaltalım da, içine ben gireceğim.

— Aa, bir yaşıma daha girdim. Zaar güzellik müsabakasını kazanamıyacağını anlayınca, kendini turşu kurmıya niyet ettin...

— Değil anneciğim, kalçalarımı biraz inceltmek için...

— Hadi hadi.. Şimdiye kadar küpe giren kız görmedim ben.. Girecekmişsin de ne olacak? İncelecek mi imişsin?..

— Helbette ya...

— Ayol sen incelmek istiyorsan, kuru kahvecinin önüne git, üç günün içinde vallahi iğne ipliğe dönersin...

— İstemiyorum, küpe gireceğim anneciğim.

— Ayol küpte Hamidiye suyu var dedim ya...

— Ama bir anne, kızının kraliçe olması için, bir küp suyu feda etmez mi?..

— İnsan küpe girmekle hemen kraliçe mi oluyormuş?

— Bak görürsün. «Meral demişti» dersin.

— Benim o küpü kaldıracak halim yok. Git, maşrapa ile kendin boşalt. Canım küpü evlât uğruna mekruh edeceğim. Kaderde bu da varmış.

— Niye mekruh olsun anneciğim? Ben onu sabunlu sularla gıcır gıcır yıkarım vallâhi...

— Kız, bir kere, senin temiz olup olmadığın ne malûm? Ben o küpe bir daha içme suyu koyar mıyım?. Hadi kalk, ne halin varsa gör...

Kızların üçü birden mutbağa koştu. Küpün içine ilk maşrapayı Güner daldırdı. Ama koca köp, maşrapa ile boşalacağa benzemiyordu. O zaman Sevim bir taraftan,

Güner öbür taraftan, küpü kucaklıyarak deliklitaşa doğru sürüklediler. Sonra da birdenbire boca ettiler.

Meral, üzerindeki elbiseleri çabucak çıkarıp tel dolabın üstüne attı. Sonra usul usul küpün içine girdi. Güner'le Sevim, onun kollarından tutmuşlardı. Meral, küpün ağzı, boynuna gelinceye kadar çömeldi. Sonra ayağa kalktı. Bir daha girdi, bir daha çıktı. Kalçaları hafifçe sıyrılmıya, pembeleşmiye başladı.

Sevimin elinde mezura vardı. İkide bir Meralin kalçalarını ölçüyor, yanlış ölçtüğü için de, her sefeırinde bir iki santim fark buluyordu. Bir kaç dakika bu hareket devam etti. Sonunda Meralin yüzü birdenbire buruştu:

— Ay çocuklar.. Kendimi yukarı çekemiyorum. Ay vallahi sıkıştım galiba!..

Sevim de telâşlanmıştı:

— Dur kardeşim, dur.. Acele etme... Biraz şöyle kımıldan bakayım... Şu bacağını oynatsana biraz...

— Ay vallahi kımıldıyamıyorum. Dizim kenarına sıkıştı..

— Çek kolunu ayol. Önce doğru al biraz...

— Ah Sevimciğim... Fena oluyorum. Sol ayağım da burkuldu. Ah ne olur, annemi çağırın biraz...

— Teyze!.. Fatma hanım teyzeciğim.. Kuzum biraz bakar mısınız?...

— Ne oldun yine?.. Aa... Üzerime iyilik sağlık... Ayol bu yaştan sonra bunları da mı görecektim?

— Ah teyzeciğim. Hiç sorma... İçine girdi, çıkamıyor şimdi. Ne yapcak bilmem ki... Kalçaları şişti galiba...

— Kalçaları mı şişti? Oh aman, ne sevindim, ne sevindim.. Daha beter olsun inşallah.. Benim bir küp Hamidiye suyumu ziyan zebil etti. Kız şimdi ne halt edeceksin, söyle bakalım?

— Ah anneciğim, ne yapsam bilmem ki... Güzellik müsabakasının başlamasına da üç saat var.. Anneciğim, ne yap yap, beni şu küpün icinden çıkartıver..

— Gözün körolsun inşallah...

— Biraz zeytinvağı var mı acap teyzeciğim? Belinin üzerine sürersek belki kayar da çıkar...

— On gündür canım biber dolması istiyor da, yapa-

mıyorum. Şurada bir pişirimlik zeytinyağım var. Onu da, şu gözü körolasının vücudüne mi süreceğim? İnşallah seni kraliçeler götürsün... Başımıza üç senedir bu çıktı. Hadi al bakayım şu şişeyi... Sür nâlet vücudüne... Kalçalarının üzerine doğru sür... Bol bol sür... Kalk bakayım şimdi... Hadi çık...

— Anneciğim, çıkamıyorum işte. Görmüyor musun?

— Fatma teyzeciğim, ne olur, bir marangoz filân çağırsak... Küpü kırmadan olmıyacak galiba...

— Hay Allah bu kızın boyunu devirsin. Bari gidip şu testici Süleyman efendiyi çagırayım da, bir çaresini düşünsün. İnşallah tez vakitte kaplıca kapağı gibi şişersin de küplere bile sığmaz olursun. Seni gibi Aynaroz hasretlisi seni!.. Seni gidi zebil karı seni..

Fatma hanım, sırtına yeldirmesini taktığı gibi, Süleyman efendinin evine koştu.

(23.10.1955)

KÜFÜR MEKTEBİ

Küçük Yılmaz'la, arkadaşı Dündar, birbirlerini imtihan ediyorlardı. Yılmaz biraz öfkelenmişti. Ağzından tükürükler saçarak diyordu ki:

— Peki, söyle bakalım, volkan niye derler?

—Volkan diye yanardağa derler. Aldın mı payını? Şimdi sen söyle bakalım, 9 un karesi kaç eder?

— Ama öğretmen, daha bize kareleri anlatmadı ki...

— Anlatmadıysa otur oturduğun yerde... Sen benimle madik atamazsın. Enayi...

— Peki ben de sana birşey sorayım da bil. Sarışın Bomba, Di Maggio'dan niye boşandı?

— Herif onu döğüyormuş da ondan...

— Peki, bunu bildin. Birşey daha sorayım mı?

— Sor. Babanı bile sor istersen...

— Babamı karıştırma be!..

— Sor işte... İstediğini sor.

— Sezaryen ne demek?

— Sezaryen, eski Roma İmparatoru demektir.

— Nah sana enayi... Yutturdum ya...

— Niye enayi oluyormuşum? Enayi senin gibi olur...

— Enayisin tabii... Ben beşteyim, sen dörttesin. Benim bildiklerimi bilemezsin ki...

— Dörtte olayım, ne çıkar? Sen beştesin ama, benim de dayım mütâhit...

— Mütâhit olursa ne olacakmış?

— Herşeyi bilir de ondan.

— Zor bilir. Bizim öğretmenden de iyi bilir mi?...

— Bilmese bile senin babandan iyi bilir ya... Senin baban kahveden çıkmıyormuş. Hep iskambil oynuyormuş. Koskoca adama iskambil oynamak yakışır mı?. Utanmıyor mu?

— Ulan sen benim babama ne karışıyorsun be... Kendi annene bak...

— Annemin nesi varmış?.
— Nesi olduğunu herkes biliyor?...
— Söyle ulan söyle... Erkeksen söyle bakalım...
— Söylerim ya... Senden mi korkacağım?.
— Hadi söyle...
— Söyleyim. Annen akşam üstleri sokağa çıkmıyor mu?
— Çıkıyor, ne olacak?
— İşte o kadar...
— Söylesen e ulan... Sokağa çıkmak kabahat mı? Annem akşam üstü ekmek almaya gidiyor.
— Oğlum, ekmek almaya giden kadın dudağını boyarmıymış?
— Ya niçin boyarmış?
— Onu bana ne soruyorsun? Rebia teyzeye sor.
— Eğer ben de bunları evde anlatmazsam, iki gözüm önüme aksın. Artık bizim mahalleden geçme...
— Geçerim.

Yılmaz horozlanmaya başlamıştı:

— Ulan, 12 tane mileni yuttuk diye mi yapıyorsun bunları?
— Başımın gözümün sadakası o be...
— Senden sadaka isteyen yok. Vallahi ağzını burnunu dağıtıveririm...
— Sen mi dağıtırsın? Onun dağıtılmışı var bizde...
— Bak bir lâf daha söylersen kırarım çeneni...
— Kırılmışı var bizde...
— Ulan bir tane vuracağım. Git başımı derde sokma akşam akşam...
— Sokulmuşu var bizde...

Demeğe kalmadı, Yılmaz Dündar'ın göğsüne bir yumruk indirdi. Arkasından bir de itti. O zaman Dündar yerden bir taş aldığı gibi olanca hızıyle Yılmaza fırlattı. Taş, Yılmazın dirseğine rastladı ve arkasından bir çığlık:

— Ah anneciğim anneciğim. Öldüm anneciğim.

O sırada sokaktan bir yoğurtçu geçiyordu:

— Ulan piçler!...

Diyerek tablasını kenara bıraktı. Dündarı yakalamak

için sağirtti. Fakat o, yıldırım gibi koşup köşeyi dönerek, bahçe kapısından içeri daldı.

Hamamcıların Zülfiye, Yılmazın avaz avaz ağlaması üzerine pencereye çıkıp seslendi:

— Ayol ne oldu? Hişt Yılmaz...

Bakkaldan iki kişi çıktı, tütüncü İsmailin gelini Yılmazın yanına koştu. Gömleğinin kolunu sıvadı. Dirseği adamakıllı sıyrılmış, kanıyor, Yılmaz da burnundan sümükler akarak, ağlıyordu.

Mahalledeki gürültü üzerine Yılmazın annesi Perizat, ayağındaki terliklerle koşa koşa geldi:

— Allahın belâsı! Ne oldu gene? Tek duramazsın değil mi? Ne oldu, söylesen e?

Yılmaz hem ağlıyor, hem anlatıyordu:

— Senin annen dudağına boya sürüyor, akşam üstü sokağa çıkıyor, dedi.

— Kim dedi?

— Dündar dedi.

— Koluna ne oldu Allahın cezası?...

— Taş attı o...

— Yüz defa söyledim sana, O pis oğlanla mile oynama diye. Kör olası, gene niye onun kuyruğundan ayrılmıyorsun?... Haydi cehennem ol eve git. Ben o Dündar yumurcağına şimdi gösteririm.

Oğlanı eve yolladıktan sonra hışımla Semahat Hanımın evine gitti:

— Huu, Semahat yellozu!. Biraz bak bakayım bana...

Birinci katın cumbasından bir baş uzandı:

— Kimmiş o ağzını bozan?

— Benim, ben... O Dündar piçinin ayaklarını kırmıya geldim.

— Destur de hanım! O ne biçim lâkırdı öyle?. Ağzını bozmasan a...

— Desturu var mıymış bunun?. Benim oğlanın kolunu iki şak etmiş... Belini kırmadan onu bırakır mıyım ben?

— Onun belini kıracak adamın cumhuriyet nüfusuna kaydı düşmemiş. Sen onun babasının, nasıl bir adam olduğunu biliyor musun hanım?

— Nasıl adam olursa olsun. Ben çocuğunu senin gibi cami avlusundan toplamıyorum. Benim yavrumun kolu kanıkıran oluverirse, o zaman gösteririm sana Acıçeşmenin kaç çatal aktığını... Şıllık!...

— Tuh sana rezil karı! Şıllık senin gibi olur. Postacı Niyazi ile altı ay nikâhsız oturan ben miyim, sen misin? Cevap versene...

— Hanım, hanım ben senin gibi büyücü büyücü dolaşmıyorum. Şunun bunun eşiğine muska gömmüyorum. Elâlemin erkeğini ayartmak için kafes arkasından yürük semaî söylemiyorum.

— Hıhıhhh abdetsiz!. Git de marifetlerini konu komşudan dinle. Senin gibi liberte karılar, hiç bir zaman Ahırkapı hastanesinden kaydını sildiremez. Bir de, kocam mevki sahibi diye şuna buna caka satarsın. Sana bu mahallede ev veren mal sahibinin malı başına yıkılsın. Mahallenin adını kötüye çıkardın. Seçim olsa, senin yüzünden bize rey attırmıyacaklar. Ama ben helbet muhtarı görürüm. Ona söyliyecek bir çift lâfım var. Bak ondan sonra bu sokaktan geçebilr misin sen...

— Çirkefe taş atma dedikleri kadar varmış. Benim terbiyem seninle konuşmaya müsait değil... Vallahi ahlâkım bozulacak.

— Ayol sende ahlâk var mı ki bozulsun, kış domatesi? Utanmaz arlanmaz. Rezil ettin beni konu komşuya.. Vallahi şimdi polis karakoluna gider, seni ihbar ederim. «Bu karı, ortalıkta şeker kıtlığı var» diyerekten hakaret etti derim. O zaman bak paçanı kurtarabilir misin?...

— Yaparsın şıfrıntı, yaparsın. Ama ben de o vakit seni saçlarından yakalar, Kumbaracı yokuşundan, Karabaş mahallesine kadar leş sürükler gibi sürüklerim. Rezil, benim siyasetle bir alış verişim mi var?

— Haydi defol kapının önünden, yoksa şimdi kafandan aşağı bir tencere kaynar suyu döküveririm. Benimle dalaşacağına, git de kasap Remzi ile ödeşmeye bak. Seni gevşek somunlu seni... Defol.

— Karı, terbiyem müsait olsa vallaha senin o ağzını yer elmasına çeviririm ama, bereket terbiyem müsaade etmiyor. Amma ve lâkin, bizim evin önünden geçeyim

deme, hem vallahi hem billâhi, seni öyle bir yaparım, öyle bir yaparım ki, bir daha aynaya bakmaya tövbeler tövbesi dersin. Allah senin rızkını gün battıktan sonra versin inşallah... Bütün ömrün evliyalara mum taşımakla geçer inşallah... Sürüm sürüm sürün de, belediye bile başını çevirip bakmasın inşallah. Kötü illetli, fışkı karı...

Terliklerini sürüye sürüye eve doğru yürüdü.

(3.4.-955)

WELCOME U. S. NAVY...

«Karyoka» barı bu gece tıklım tıklım dolu idi. Pistin sağ tarafındaki masada, beyaz gömlekli, yakalarına mendil bağlamış 3 kişi oturuyordu. Yanlarında biri siyahlı, biri de gök mavisi tuvaletli, tombul iki kadın vardı. Garsonlar bu gece o masanın etrafında pervane olmuşlardı.

Teneke marka caz, Luna Rossa'ya başladı. Davulcu olduğu yerde zıplıyor, buna mukabil akordeoncu hem çalıyor, hem uyuyordu. Amerikan barın yanındaki masalarda, karşıda, duvarın dibinde bir sürü kiralık kadın oturuyordu. Cazın başlamasiyle beraber kadınlara doğru bir hücum oldu. Pistin üstü lâhzada doluverdi.

Bir numaralı masanın müşterilerinden Arap Kâmil enikonu sarhoş olmuştu. Yanında oturan Basiretli Hıdıra döndü: Sesini kadınlara duyurmamaya çalışarak:

— Bana bak haram zade! Dedi. Senin yanında oturan Çiftgerdan Melâhat, bende hoşafın yağını kesti. Cennet cehenneme inanıyorsan, şunu benim yanımdaki iskemleye yolla!.

Hıdır, Kâmile bir göz kırptı:

—Ayıp ettin arkadaşım, dedi. Al istersen... Sırtını keselet... Eti de senin, kemiği de... Helâli hoş olsun. Biz, arkadaş uğruna, Kafkasa muharebe açarız be!

Bu cevap, Kâmilin pek hoşuna gitti. Hıdır'ın omuzunu okşadıktan sonra, arkada aleste bekliyen garsona döndü:

— Arkadaşa getir bakalım bizden... Ne istersin Hıdır?. Limonlu votka ile aran nasıl?

— İç güveysinden hallice...

— İyi ya... Getir bir limonlu votka...

Hıdır Melâhate eğilip bir şeyler söyledi. Kadın, şuh bir kahkaha attıktan sonra, yerinden kalkıp Kâmilin yanına çöktü.

— Emret canımın içi!... Dedi. O kaytan bıyıklarını yesinler senin...

— Otur ablacığım otur... Bir sene var, Beyoğlu tarafına çıkmıyordum. Ben görmiyeli Beyoğlunda güller açmış. Ortalık miski anber kokuyor. Seni yaradana beş vakit kurban olayım ben.

Kadın tekrar bir kahkaha attı. Sonra Kâmilin bacağına bir çimdik kondurarak:

— Ah nonoşum!. Pek de fıraklı konuşuyor, dedi. Sanki ben o kadar güzel miyim?...

Kâmil kadını iyice süzdüzden sonra:

— Çimdirme öyle, dedi. Yazık günahtır bana... Ben de bir nefis taşıyorum. O gerdanındaki beni, dinime, imanıma elli tane Reşat altınına değişmem.

Kadın mütemadiyen Kâmil'e sırnaşıyor, kahkahalarla gülüyordu.

Kafadarlar bir akşam önce, Kalenderin açığında dört tane kocaman kılıç balığı yakalamışlar, bunları sabahleyin balıkhanede 808 liraya satmışlardı. Şimdi o parayı yiyorlardı. «Boş Çanak İsmail» de kendi havasındaydı. Yanına oturttuğu siyahlıyı, Elefteriya'yı sıkıştırıyordu. Arap Kâmil garsonu çağırdı:

— Şu mızıkacılara söyle, dedi. Bunlar başka hava bilmezler mi?... «Çadırımın üstüne şıp dedi damladı» yı çalsınlar da, masrafı ne ise verriz.

Garson bir koşu orkestranın bulunduğu tarafa seğirtti. Çift gerdan Melâhat, Arap Kâmili bir daha çimdikledikten sonra, öteki garsona el etti:

— Zühtücüğüm, bana bir bol daha getir kuzum... Bu akşam neş'em pek yerinde...

Garson uzaklaşınca, Kâmile döndü:

— Sevgilim, sen niçin dans etmiyorsun bakayım?... Haydi gel, Melâhatine sarıl da biç samba yapalım seninle...

Bu teklif Arap Kâmilin hoşuna gitmedi:

— Dansa boş ver abla! Dedi. Biz eskiden dansın ekstrasını bilirdik ama, etmiye etmiye unuttuk. Neme lâzım, ayağına falan basarım da, akşam akşam canın yanar...

Boş Çanak İsmail, kadının teklifini duydu. Cigara

dumanından ve kirden siyahlaşmış dişlerini iyice meydana çıkararak bir kahkaha attı:

— Haydi ulan dans etsene... Kahvede bize «Şöyle dans ederim, böyle dans ederim» diye boyuna atıyordun. Et de görelim bakalım...

Kâmil, İsmail'e ters ters baktı:

— Unuttuk ulan hırbo, dedi. Sen de üstelemesene... Sen daha lüfer oltasına misine bağlamasını beceremezdin, bizim ömrü hayatımız danshanede geçerdi, kabakzade!...

Bu sefer Melâhat asıldı. Kâmili elinden çekerek boynunu büktü:

— Haydi nonoşum. Kalkalım... Demek bana sarılmak istemiyorsun. Demek ki beni sevmiyorsun...

— Yahu dur be anam babam!... Çekme!... Sana cümle âlemin içinde sarılmak farz değil ya...

Pistin üstü, dans edenlerle tıklım tıklım dolmuştu. Salondaki tekmil lâmbalar sönmüş, tavanın kırmızı ışıkları yanmıştı. Dans eden çiftler, birbirlerine iyice sarılmışlardı. Balıkçıların masasına mütemadiyen bol ve kokteyl taşıdığını gören, barın öteki kızları, Melâhatle Eleftrayı müthiş kıskanıyorlardı. En dipteki boş masada oturan Ayla, Şükran'la dertleşiyordu:

— Kardeşim, şu Melâhat şıllığına bak bir kere... Herife nasıl yılışıyor, görüyor musun? Büyük sözüme tövbe, milyon kazanacağımı bilsem böyle şeyler yapamam... Şuna bak Allah aşkına... Nerede ise herifin ağzına girecek. Aaa, kardeşim... Biz de şunun bunun dizine oturduk ama, hiç olmazsa bizim müşterilerimizin boynunda bir kravat vardı.

Şükran dedi ki:

— Melâhat da güzel kız ama, Allah için...

Bu lâfa Aylâ, daha çok içerledi:

— Melâhat mi güzel?. Aaa Üstüme iyilik sağlık... Güzel olmasına, bu barda bir tane güzel vardı: Saadet... Melâhat onun «hıh» demiş, burnundan düşmüş. Bu maymun geçende bana geldi de: «Ah kardeşçiğim, dedi. Son günlerde, ayıptır söylemesi kaba etlerim fazla büyüdü, dedi. Önümüzdeki haftaya da Amerikan filosu geliyor.

Onlar, öyle pek etli butlulardan hazetmezler. Holivut usulü isterler. Senin pembe korsanı bir haftalığına ödünç ver de, ben de üç beş kuruş ekmek parası kazanayım, diye köpekler gibi yalvardı. Ben de acıdım, verdim. Vermez olaydım. Korsayı beline bağladığı gibi, bahriyelilerin içine dalıverdi. Onların da zaten aylarca denizde geze geze, gözleri kararmış. Bir malın iyisine kötüsüne baktıkları yok. Bizim şırfıntıyı görünce bir matah zannettiler. Hani onda da insaniyet olup da, «Kardeşim, sen bana korsanı verdin. Gel bizimle şurada iki kokteyl de sen iç» dese yüreğim yanmaz. Ama allak karı bunu demedi işte... Demedi de bir şey mi oldu sanki? Ben de Amerikan teğmenlerinden birini yakaladım. Üç gün içinde 130 dolarını alıverdim. Götürdüm, Balık pazarında sarraf Lazari'ye beşer liradan bozduruverdim. Hem teğmen giderken, «6 aya kalmaz, gelir seni alırım, Kaliforniyaya götürürüm» dedi.

Tezgâhın arkasında, barın patronu iri kıyım Remzi oturuyor, Maliye memuru Hamza Tokgöz'le konuşuyordu. Patronun yanına şef garson Tevfik sokuldu:

— Remzi ağabey! Dedi. Cazın dibinde oturan gri elbiseli herif var ya... Yanında iki karı çağırdı. 170 lira kadar bir hesabı var. Ama herif parayı vermiyor. Kazıklanamam diyor. Duyduğuma göre de Anadoludan gelme imiş galiba...

— Ne yeyip içti?...

— İki bol, 4 viski yazdık. Fiyat listesine dört de kırık bardak geçirdik.

— İyi ya. Parayı vermezse döğersiniz. Öteki garsonlara da söyle... Biraz mızmızlığa başladı mı çullanın beynine...

— İyi ama Abi... Eğer adam hatırlı bir adamsa, başımız bir derde girmesin?

— Derde girip de ne olacakmış ulan?... Karakol yabancı bir karakol mu? Siz herifi döğün. Ben buradan muavine bir telefon ederim. Karakolda bir de o döğer.

— Bakarsın, muavin ondan tarafa çıkar da temelli hapı yutarız abi...

— Ulan sen de dün garson olmuşsun gibi konuşuyor-

sun be Necmi!... Haydi bas... Ben ne diyorsam onu yap. Namusiyle ticaret yapana, kanun hiç bir ses çıkarmaz. Önce herifi iyi bir döğün... Üstünde kaç para varsa alın, sonra da vurun tekmeyi, kapı dışarı atın...

— Peki abi...

Şef garson uzaklaştı. Caz hâlâ durmamıştı. Balıkçıların masasına şimdi bir kadın daha oturmuştu. Tepsilerin biri geliyor, biri gidiyordu.

Arap Kâmil, Tombula diyordu ki:

— Gel etme be abla! Ben seninle evlenince vallaha günde iki kılıç balığı tutarım. Sultanlar gibi yaşatırım seni...

Bu çeşit tekliflere kadının karnı toktu. O sırf bu akşamın kazancını düşünüyordu.

Kahkahalarla gülerek:

— Yüz görümlüğü ne alacaksın bana? Dedi.

— Pantantif alırım anam avradım olsun...

— Daha başka?...

— Bileziğe varıncaya kadar hepsini alırım. Bir tenekeye de lâkerda kurarız. Paşalar gibi yaşarız...

Tam bu sırada karşıki masanın yanında, bir kızılca kıyamettir koptu. Şişeler, bardaklar havaya uçmağa başladı. Garsonlar, bir kişinin başına üşüşmüşler, sille tokat ortalığı birbirine katmışlardı. Kadınlar çığlık çığlığa kaçıştılar. Caz durdu. Elektrikler yandı. Fakat fırtınayı durdurmağa imkân yoktu. Müşterilerin bir kısmı dışarıya kaçıyordu. Boğuşma 3-5 dakika kadar sürdü. Bu sırada barın içinde keskin bir düdük sesi duyuldu. Bir polisle, polis görevli bir jandarma vak'a yerine yetişmişlerdi. Garsonların yakası paçası dağılmış, müşterinin de yüzü kan içinde kalmıştı. Polis ilkin bir garsonu kolundan yakaladı. Müşteri nefes nefese:

— Şunları da. Şunları da yakalayın!.. Diyerek öteki garsonları işaret etti.

Böylece hem suçlular, hem de dâvacılar, arkalarında da büyük bir meraklı kafilesi. karakolun yolunu tuttu. Fakat bugün aksine, muavin izinliydi. Beyoğlu Emniyet âmiri de o gece tesadüfen karakola uğramıştı. Hepsi birden emniyet âmirinin karşısına çıkarıldı. Müşteri kendi-

ni tanıttı. Bir kanapeye oturarak olup bitenlerin hepsini anlattı.

Emniyet âmiri şef garsona dönerek:

— Ulan utanmıyor musunuz adam döğmeye? Dedi...

— Beyim vallahi biz adam döğmedik... Bu bey kadınlara sarkıntılık etti. Artistlerin şurasına burasına el atmaya başladı. Çok sarhoştu. Bir aralık ayağa kalktı. Maşayı devirdi. Sonra kendini yere attı. Başı taşa çarptı. Biz tutup yardım etmek, yüzünü yıkayıp ayıltmak istedik. O vakit bira şişesini eline alıp kendi kafasına vurmaya başladı. Şişeyi zor aldık. Bu sefer cigara tablasiyle kendi suratına vurmaya başladı. Bağırıp çağırdı. Anladık ki para vermemek çin yapıyormuş. Bizi alıp buraya getirdiler.

— Ulan siz adam soymaya utanmıyor musunuz?

— Utanacak ne var beyim?. Bizim tarifimiz belediyeden çıkmadır. Belediye nasıl münasip görürse biz o fiyata işleriz. Esasen bizim böyle adamlarla pek aksatamız yoktur. Biz bahriyelilere çalışırız. Onların eli açık olur. Bir filo geldi mi, biz üç aylık masrafımızı çıkarırız. Çünkü onlar kibar olur. Gelir iki viski içer, yanına bir de artist alır. Bir bol de ona içirir. Yüz doları önümüze atar, çıkıp gider...

— Siz o yüz doları ne yaparsınız?

— Götürür. Merkez Bankasında 280 kuruştan bozdururuz Beyim...

— Peki paranın üst tarafını Amerikalıya vermez misiniz?

— O tenezzül etmez beyim... Katiyen almaz. Sonra bizim de ona göre masrafımız olur. Barcılık deyip geçmemeli âmir bey!... Söz temsili yağlı boya ile, bir «Welcome U. S. Navy» yazdırmak için iki yüz kâğıt ister... Bar süslemek 1000 liranın kapısıdır. Sonra kızlar da filo gelince bizden avans alırlar. Üstlerinde eski çamaşır namına ne varsa çıkarırlar. Yeni sütyen, yeni kilot giyerler. Tırnaklarını boyarlar. Hamama da giderler. E bunlar az buz masraf değil beyim. Hazır yemeye dağ olsa dayanmaz. Belediye bize tarife yaparken, tabii her bir şeyi inceden inceye hesaplamıştır. Sonra efendim, tabii ecnebi bir

filoya karşı ayıp olmasın diye elbet titiz davranmıya mecburuz. Herifler yarın öbür gün kendi memleketlerine dönüp de, «Türkiye şöyleydi, böyleydi» diye aleyhimize propaganda yaparlarsa daha iyi mi olur? Biz Allah için, kendi vicdanımıza göre memlekete olan borcumuzu ifa ediyoruz. Üst tarafını büyüklerimiz bilir. Şimdi buyurun, muamelenizi yapın. Kanun ne derse cezamıza razıyız.

Emniyet âmirinin yüzü buruştu. Ne diyeceğini şaşırmıştı. Karşısında oturan polise dönerek:

— Tak bakalım kâğıdı makineye... İfadelerini tespit edelim! dedi.

(29.8.1954)

Memleketimizin en eski mizah dergisi Akbaba, iki yıldanberi yayınladığı mizah eserleriyle, sanat hayatımızdaki büyük bir boşluğu doldurmaktadır. Mizah yayınları serisinde yalnız yerli mizah ustalarının değil, dünya mizah edebiyatından da en ünlü yazarların seçme eserlerini bulacaksınız.

Şimdiye kadar Akbaba Mizah Yayınları serisinden, kitaplığınıza değer kazandıracak şu eserler yayınlanmıştır:

1 — MİZAH HİKÂYELERİ ANTOLOJİSİ «Cilt 1»

Bu eserin birinci cildinde seçilmiş en güzel hikâyelerini okuyacağınız imzalar şunlardır:
Hüseyn Rahmi, Ahmet Rasim, Mehmet Rauf, Hüseyin Suat, Fazıl Ahmet, Ömer Seyfettin, Refik Halid, Ercüment Ekrem

2 — MİZAH HİKÂYELERİ ANTOLOJİSİ «Cilt 2»

Bu eserin ikinci cildinde seçme en güzel hikâyelerini okuyacağınız imzalar şunlardır:
Aka Gündüz, İbrahim Alâettin, Reşat Nuri, Osman Cemâl, Peyami Safa, Burhan Felek, Hakkı Süha, F.Celâlettin.

3 — MİZAH HİKÂYELERİ ANTOLOJİSİ «Cilt 3»

Bu eserin üçüncü cildinde seçilmiş en güzel hikâyelerini okuyacağınız imzalar şunlardır:
Orhan Seyfi, Yusuf Ziya, Mahmut Yesari, Selâmi İzzet, Hikmet Feridun, Aziz Nesin, Adnan Veli, Bülent Oran.
Bu eserin her cildinin fiyatı bir liradır.

4 — İT KUYRUĞU

Aziz Nesin'in birbirinden güzel 27 hikâyesi bu eserde toplanmış ve eserin mevcudu pek az kalmıştır. Fiyatı 1 lira.

5 — MEŞHEDİ'NİN HİKÂYELERİ

Üstad Ercüment Ekrem Talû'nun Türk mizah klâsikleri arasına girmiş eseridir.
Fiyatı 1 lira.

6 — KADIN OLAN ERKEĞİN HATIRALARI

Fiyatı 1 lira.
Aziz Nesin'in mizah romanı. Bu romanda, toplumumuzda kadını bir maldan farksız sayanların yalnış ve sakat görüşleri hicvedilmiştir.
Fiyatı 1 lira.

7 — MEŞHURLARIN NÜKTELERİ

Kitaplığınıza br sanat ve tarih değeri kazandıracak olan bu eserde tanınmış politika, idare ve sanat kişilerinin hayatlarından alınmış en güzel nükteleri bulacaksınız.
Fiyatı 1 lira.

8 — SAHTEKÂRSIZ MEMLEKET

Büyük Rus mizahcısı Averçenko'nun bütün dünya dillerine çevrilmiş olan bu eseri Hasan Âli Ediz'in usta kalemiyle dilimize kazandırılmıştır.
Fiyatı 1 lira.

9 — YEDEK PARÇA

Toplumun çeşitli meselelerini bir mizahçı ustalığıyla anlatan bu eserdeki hikâyeleri okurken hem gülecek, hem düşüneceksiniz. Yazan: Aziz Nesin
Fiyatı 1 lira.

10 — BİR DAKİKA

Küçük fıkranın büyük ustası Doğan Nadi'nin bal gibi tatlı, zehir gibi acı yüz fıkrası bu kitapta toplanmıştır.
Fiyatı 1 lira.

11 — K A P A T M A

Yerli filmlerimizin başarılı artisti, genç mizahçı Bülent Oran'ın bu kitapta toplanan hikâyelerini büyük bir zevk ve neşeyle okuyacaksınız.
Fiyatı 1 lira.

12— Y E P E T A Ş

Aziz Nesin'in bu eserindeki hikâyeler, Milletlerarası mizah yazarları yarışmasında birinciliği almış ve altın palmiye armağanını kazanmıştır.
Fiyatı 2 lira.

13 — SARI ÇİZMELİ MEHMEIT AĞA

Türk mizahına kırk yıldır emek harcayan büyük kalem ustası Yusuf Ziya Ortaç'ın ince nüktelerle hicvi bir dantelâ gibi ördüğü, günümüzün en güzel Türkçesiyle yazılmış fıkraları bu eserde toplanmıştır. Fiyatı 1 lira.

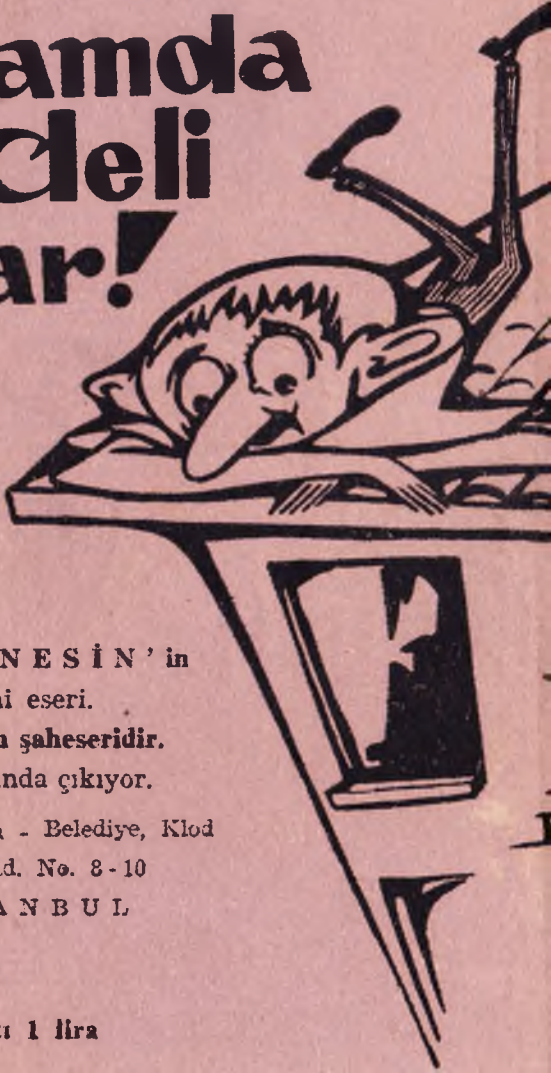
Adres: AKBABA - Belediye, Klod Farer Cad. No. 8 - 10 İstanbul

Kapak resmi : Haşmet Akal

YENİ MATBAA

İSTANBUL — 1956

Clamda Deli Var!

AZİZ NESİN'in

Yeni eseri.

Bir mizah şaheseridir.

Pek yakında çıkıyor.

Adres: Akbaba - Belediye, Klod
Farer Cad. No. 8-10
İSTANBUL

Fiyatı 1 lira